

VESTNIK

YU ISSN 0351-6407

Murska Sobota, 27. septembra 1990 • LETO XLII • Št. 37 • Cena 8 din

STRAN 2 KAM PLAVAMO?

Se bo sedanja slovenska partija »preoblekla« v »novo« socialdemokratsko stranko in se pridružila Pučnikovim socialdemokratom?

OTROKOVO ZDRAVO IN VARNO OKOLJE

Pred nami je prvi oktobrski teden, ki je obenem tudi **TEDEN OTROKA**. Letos bo potekal pod geslom Otrokovo zdravo in varno okolje. Nekoliko širša vsebina tega sporočila pa bo zapisana tudi na posebnih plakatih, in sicer: »Otroštvo je najlepša doba človeškega življenja. Obdobje, ki je neponovljivo. Kaj nismo za vsebino in barvne odtenke tega obdobja odgovorni vsi odrasli?«

Naredimo vse, da bo obdobje, v katerem otroci odrasčajo, zdravo in varno!

V občini Murska Sobota bodo v počastitev tedna otroka pripravili razstave del otroških igrač v prostorih Ljubljanske banke, Zavarovalnice Triglav in občinske skupščine, poleg tega pa bodo imeli razstave v vseh vrtcih. Zelo lepo doživeti se obeta 3. oktobra za okrog 350 otrok od 5. do 7. leta v Murski Soboti, in sicer na igri Mačja godba. Nastopili bodo Neca Falk ter Jerka in Miro Novak iz Ljubljane. Posebne pozornosti bodo deležni tudi bodoči prvošolci, ki se jim bodo predstavili letosnji prvorazredniki. Skupna prireditev pa bo na OS Edvarda Kardelja v Murski Soboti.

Naj bo torej otroštvo zdravo, varno, srečno...
Jože Graj

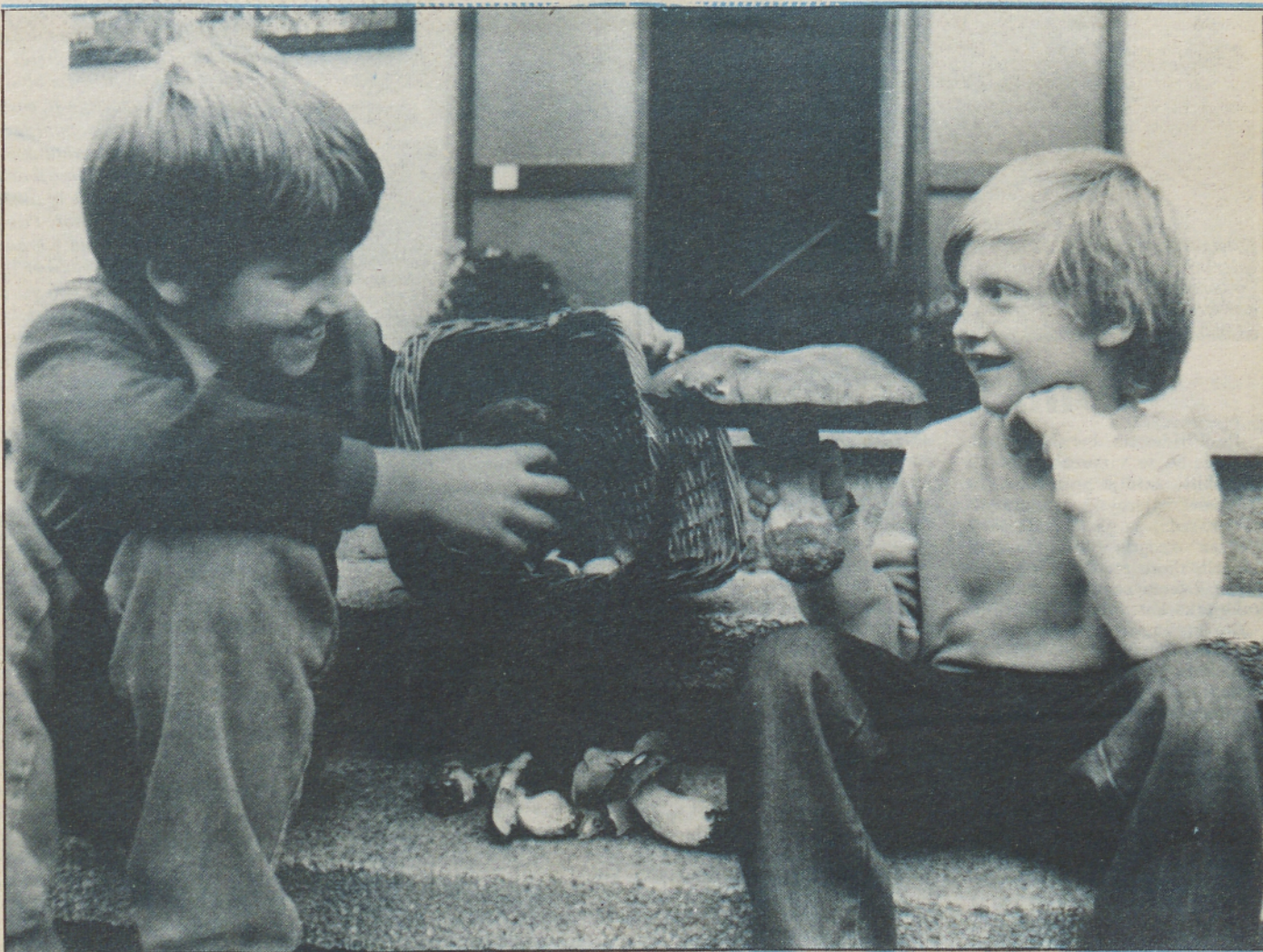

Foto: Juhov

MAGISTRALNA CESTA ŠE MIRUJE

prej niti ni bilo možno opravljati večjih del. No, sedaj bi z rekonstrukcijo že lahko začeli, kot je bilo obljubljeno, toda graditelji zaenkrat še mirujejo.

Ko smo te dni poizvedovali pri najodgovornejših v Ljubljani, kako kaže glede obnove najpomembnejše prometne žile Pomurja, smo dobili odgovor, da so projekti v Washingtonu, da torej čakajo na soglasje Mednarodne banke za obnovo in razvoj, ozi-

roma na posojilo ustanove. V odgovoru pa je pisalo: »Ne glede na navedeno pa se v septembru t. l. predvideva začetek del na že omenjenem odseku Zgornji Porčič—Benedikt ter odsekih Benedikt—Lomanoše, Počehova—Malečnik in Gornja Radgona—Murska Sobota—Lendava.« Prav tako je bilo dano zagotovi-

lo, da bodo naročili izdelavo idejnega projekta za murskosoboško obvoznico.

Upajmo, da tudi tokrat ne bo ostalo pri obljubah in zagotovilih, ampak da bodo te dni res začeli obnavljati cesto, s katero je največji del Pomurja povezan s preostalo Slovenijo. Ali pa bo res potrebna zapora? Jože Graj

Lendavski zdravstveni problem in še nekaj

So rekli nekateri, bolje si ne nadevati sodniškega pokrivala pri zadevi lendavski zdravstveni dom, nestrinjanju zdravnikov splošne medicine in ginekologa z ukrepom, ki so ga sprejeli na kolegiju direktorjev Pomurskega zdravstvenega centra (da dražjo nočno tretjo izmeno dela zamenjajo s cenejšo obliko, pripravljenostjo zdravstva na domu), ter izrekanju nezaupnice direktorju in pripomb na njegovo delo. Vendar: Slednje bi se prav gotovo lahko pripeljalo v jasnejše vode, saj se dajo stvari izmeriti, pokazati s številkami ter ugotoviti ob pregledu ali izmeriti še kako drugače ter potem povedati, kaj je res in kaj ni. Morda bi to lahko opravil kdo tretji iz stroke. Vsekakor pa je treba priti na jasno že zaradi bolnikov, ljudi, ki obiskujejo zdravstveni dom, zaradi delovnega vzdušja in navsezad-

nje tudi zaradi osebe, ki je imenovana.

Mnogo težje pa je najti besede za sam ukrep ter zadeve okoli njega. Vsaka stran ima svoj prav, tehtanje, kdo ima več na svoji strani, pa je namreč nespametno. Morda pa bi problem lahko postavili v drugi kontekst (če je seveda najpomembnejše le vprašanje dobrega zdravstvenega varstva uporabnikov, kot se sedaj postavlja) ali nanj gledali z drugega zornega kota. Pomurje namreč nima organizirane nujne medicinske pomoči, saj če bi bila, potem bi se stvari drugače sucale. Nujna medicinska pomoč s sodobno opremo ob dežurnem timu ponoči bi morda lahko omogočala dobro in hitro zdravniško pomoč ljudem Pomurja. Odpiram torej vprašanje organiziranosti zdravstva v Pomurju. Zakaj te oblike dela v Pomurju še nimamo, pa je spet drugo vprašanje, morda dveh, denarja in večnega problema organiziranosti in vrednotenja regijskih dejavnosti.

Majda Horvat

GRADITELJI POZOR!

GREDIS d.o.o.
Novo selo Rok, R. Končara 15 — Čakovec,
tel.: (042) 811 885, podjetje za proizvodnjo in prodajo:
• stropni nosilci
• stropne potnila
• in ostali gradbeni material
Dolovni čas od 7. do 18. ure.
• zelo ugodne cene • dobava takoj • večje količine dostavimo na dom brezplačno

ČAS OZIMNICE

Kako so v Pomurju poskrbeli za poceni nakup živil — Čeprav manjši odziv ljudi, v sindikatih, zadrugah in trgovini zadev ne puščajo vnevar — Kakšne bodo cene

V sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah, ko je močno načel standard ljudi, postaja prodaja ozimnice znova aktualnejša. Zato si v Zvezi svobodnih sindikatov ves čas prizadevajo, da bi delavci kupili ozimnico čim ugodneje. V tem smislu so pridelovalce in trgovske organizacije pozvali, da se v največji možni meri odpovedo kalkulativnim stroškom, kot so stroški prodaje na debelo, pakiranje, prevoz in skladiščenje. Na ta način bi lahko določeno blago za ozimnico pocenili tudi za 10 do 20 odstotkov.

(Nadaljevanje na zadnji str.)

DELEGATSKA SPOTIKANJA

MAR V LJUTOMERU KLIJE REVANŠIZEM?

Tudi na zadnjem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine so bile v ospredju številne delegatske pobude in vprašanja. Med pomembnejšimi bi za javnost verjetno kazalo omeniti vprašanje delegata zbora krajevnih skupnosti Jožeta Kramarja, ki se je v imenu svoje stranke (ki je tudi v Demosu — združeni opoziciji) odločno ogradil od izvajanja krščanskega demokrata Blaža Zajnkoviča od razprave na predzadnjem zasedanju skupščine, ko je prepričeval delegate, da naj ne podaljšajo mandata vršilki dolžnosti vodje proračuna in javnih financ, Mariji Gjerkeš-Dugonjik.

Na vprašanje predsednika IS SO Ljutomer Franca Štrakla, ali so krščanski demokrati proti zaradi slabega dela ali zaradi osebe, je Blaž Zajnkovič odgovoril, da zaradi osebe. Jože Kramar je še vprašal ali so v ozadiju osebni interesi.

Kot kaže, bo šlo za maščevanje Blaža Zajnkoviča, saj ima z Marijo Gjerkeš-Dugonjik velike nepravilne račune. Leta 1979 je bila namreč ravnateljica osnovne šole v Ljutomeru, za katero je računovodski center pri Glasbeni šoli opravil storitve. Delegat Blaž Zajnkovič je bil prav v tistem času zaposlen v računovodskem centru. Marija Gjerkeš-Dugonjik je odkrila, da je Blaž Zajnkovič poneverjal denar in ga prijavila sodišču. Le-to je ugotovilo njegovo krivdo, saj je: »Blaž Zajnkovič neupravičeno uporabil denar, zaupan mu pri organizaciji združenega dela, in ga uporabil za zidanje hiše...«

Temeljno sodišče Murska Sobota, enota v Ljutomeru, ki mu je takrat predsedoval Mitja Berce, ga je na glavni obravnavi 19. oktobra 1979 spoznalo za krivega dveh kaznivih dejanj in

ga za prvo obsodilo na tri, za drugo pa na šest mesecev zapora oz. mu je izreklo enotno kazen osem mesecev zapora pogojno na tri leta. Sodišče je Blažu Zajnkoviču sicer odkrito priznanje in prejšnje neoporečno življenje ter skrb za dva mladoletna otroka štel kot olajševalno okoliščino, kot oteževalno okoliščino pa mu je štel: »... da je uporabil denar šolskih otrok, namenjen za njihove že tako skromne malice, kar kaže na določeno obliko brezobzirnosti.«

Skratka, krščanski nauk, ki pravi, da če te neko udari po levem licu, mu nastavi še desnega, in ki govori o odpustanju, je osnova v delovanju krščanskih demokratov. Pravzaprav bi moral biti, a kot kaže, v primeru vojne med Marijo Gjerkeš-Dugonjik in Blažem Zajnkovičem ni tako. Iz vsega povedanega lahko mirno sklepamo, da gre za osebno maščevanje Blaža Zajnkoviča, ki je zlorabil tudi delegatske klopi, da bi onemogočil Marijo Gjerkeš-Dugonjik. Vsekakor takšen način ne sodi v skupščinske klopi. Dušan Loparnik

Vestnikov koledar

od 27. septembra do 3. oktobra
27. september, četrtek, Justin
28. september, petek, Venčeslav
29. september, sobota, Mihael
30. september, nedelja, Jernej
1. oktober, ponedeljek, Julija
2. oktober, torek, Bogumil
3. oktober, sredo, Evald

Ob koncu tedna bo suho in postopno topleje.

Če na Mihaelovo sever vleče, veliko zimo in sneg obleče.

Mihael leto za pašo zapre, Jurij pa jo odpre.

VREME

BOGATA IZBIRA POHIŠTVA
KONKURENČNE CENE
Možnost nakupa na kredit
Brezplačni prevoz

Pri plačilu z gotovino
nad 1.000,00 din

dajemo **10%** popust

SALON POHIŠTVA
M. SOBOTA

Potrošnik

LES-POHIŠTVO
BELTINCI

10-40%

popusta za nakup pohištva
proizvajalcev:

DRINA T. Vrba, MARLES,
VRBAS B. Luka, SLOVENIJALES
Brežice, IMO Otočec

Stražarji ob meji ne plešejo lambade

Spomini so sveži. Žičnata ograja je še ne dolgo ločevala vzhod in zahod. Sedaj je izginila. Tudi na avstrijsko-madžarski meji. Toda tam, kjer je bila, postaja zdaj ta meja spet »železna«. Ni več ograje, prišli pa so vojniki, ki poskušajo omejiti ilegalne prehode, predvsem romunskih državljanov, ki bežijo na zahod, v lepše življenje. Kako je torej na meji?

Petek ponoči. Obmejni gradski kraj Deutschkreutz. Jema se dodatno stopnjuje napetost. Iz oblakov lije kot iz skafa. Nek carinik pravi: »Ravno ob takšnem slabem vremenu je veliko ilegalnih poskusov prehoda čez mejo.«

Ko se v deževni noči vrneš s terena, je najprej na vrsti čiščenje orožja in opreme.

Pri transkem vходу gostilne pri pošti v Gornji Pulji stoji vojak z orožjem v roki. V prvem nadstropju gostilne je »življenjski« center enote, ki spada v 21. lovski bataljon. Naloga v 200 m je, da kontrolirajo 70 kilometrov meje na Gradiščanskem. Tu so že od srede.

Začenja se druga noč strasti. Avstrijsko-madžarske vojske. Kako bo tokrat? Prvič je bilo le malo uspeha, če z uspehom ocenjujemo ujetje prebežkega Romunov je bil pes. Edino, kar je imel pri sebi, je bil kosček plesnega kruha. »Pripoveduje podporočnik Christian Weber. Weber nam v gostilni na reko opisuje položaj. Oglašajo se gostje s spodbudnimi besedami. Gostilničar nas seznani s tistim, kar ve: »60.000 Romunov je na drugi strani meje na Gradiščanskem. Vsi hočejo čez. Vsi, da bi morala vojska ostati pri nas, da to prepreči.«

Gremo ven na dež, v bližino meje, kjer Gradiščanci s strahom čakajo na romunski val. »Čez mejo ob mejnem prehodu Deutschkreutz velja za vročo predel.« Poročnik Markus Kirchner poveljuje na tem delu meje. Način ilegalnih prehodov čez mejo ima zdaj že v mahu. »Najbolj nevarna je pot po lam, kjer vodijo poti meje. Tu tovarnjaki odlagajo prebežnike, ki potem poskušajo preiti mejo.« Tudi pokrajina je zelo primerna. Vinogradije in njive na avstrijski strani so le 150 metrov od meje.

Ob slabem vremenu je veliko ilegalnih prehodov, zato kljub dežju ostaja pozornost.

»Vidimo se ob meji. Nenadoma nas osvetli luč. Na položaju je vojak. Pot nas vodi do najbližje skupine. Iščejo patrulje, ki se s tovarnjakom, na kademontirani od gasilcev, prevažajo zarometi, prevažajo ob meji. Nafti smo jih v gostilni, kar jih je povabil spremilja-ncu in osminki be- »Vina je carinik vojakom, ki »Vsi kavi, rekel: »Ravno ob »Vsi kavi, rekel: »Ravno ob

WESTNIK 27. SEPTEMBRA 1990

da čez mejo. Tako je bilo tudi lani, ko so bežali vzhodni Nemci. 284 smo jih ujeli takrat.«

Gostilničarka je prisledla k mizi in smehljaje rekla »Lepo, da ste tukaj. Zakaj niste nastanjeni pri meni?« Njena hčerka

se trudi ob mladih vojaki, ki prihajajo iz Kufsteina in Sant Johanna: »Kako se imenuješ?« Jacky se nasmehne, toda njegove misli so usmerjene v to, kar ga čaka v naslednjih urah: »Enega Romuna pa bom že ujel.« Drugi vojak premišljuje:

Pripadnik lovškega polka je v bojni opremi, vendar povelje prepoveduje posebno gonjo za ljudmi, kaj šele streljanje.

»Zdaj bodo prebežniki že tako daleč, da jih bomo ujeli.« Da pa se iskanje ne bi spremenilo v gonjo na ljudi, skrbi povelje: Nobenega lovljenja ali gonje za ljudmi.«

Potrebno je kreniti naprej, pa čeprav bi carinik rad sedel še naprej. Saj, ilegalci naj bi prišli z dežjem. Zarometi so prižgani, toda romunskih pri-

bežnikov ni na vidiku. Samo zajci in miši se podijo med vinskimimi trtami.

Nekaj po polnoči zapustimo mejo in vojske, ki ostajajo na straži. V gostilni pri pošti se nadaljuje praznovanje domačinov. In medtem ko se ob zvokih lambade zvijajo parčki, stojijo mladi ljudje in stražijo mejo. V jutranjih urah jim uspe zajeti peščico Romunov. Kje je ostalih 60.000, ki jih je napovedal gostilničar?

KZ, prevod Silva Eöry

LOKALNE VOLITVE NA MADŽARSKEM

Z dežja pod kap?

30. septembra Madžari ponovno na volišča — Tokrat izbirajo voditelje lokalnih organov — Kako je v Porabju?

Na Madžarskem so morali volilci v zadnjem letu dni kar nekajkrat na volišča. Kot je videti iz zadnjih podatkov so se tega tudi že naveličali, saj se je referendum na katerem so odločali o načinu volitev predsednika republike udeležilo le kakšnih 14% volilnih upravičencev. Od 7 815 759 volilcev jih je prišlo glasovat le 1 087 741, tako da so potem predsednika republike volili poslanci v skupščini. Izvoljen je bil kandidat Zveze svobodnih demokratov Árpád Göncz.

Kako bo tokrat? Mnogi se bojijo, da bo večina volilcev ponovno ostala doma, pa čeprav je tokrat ponudba res mamljiva, saj bodo volili ljudi, ki jih poznajo.

Madžari bodo lokalno ureditev postavili popolnoma na glavo. Spreminja se toliko stvari, da se mnogi še sploh ne zavedajo, kaj jim prinaša prihodnost. Tudi županije, ki jih je zdaj 19, ne bodo več takšne kot doslej. Nekatere se bodo tudi združile in imele naj bi tudi skupnega guvernerja (takšen je recimo primer z Železno in Győr-Sopronsko županijo). Vendar njegova pooblastila oziroma če hočete oblast ne bo takšna kot so jo imeli županijski organi doslej. Temelj te reforme je namreč v popolni decentralizaciji in resnični samoupravi vsakega najmanjšega kraja. Vseposod, kjer je manj kot 10 000 prebivalcev bodo člani mestnega (vaškega) sveta in tudi župane volili neposredno, v večjih mestih pa bodo najprej izvolili članke skupščine, ki bodo nato volili še ožje vodstvo.

Poglejmo nekaj konkretnih podatkov. V Sombotelu bodo tako volili le člani skupščine, v Monostru pa že neposredno župana in mestni svet, ki bo štel 13 članov. Do 12. septembra (To je bil zadnji rok za kandidiranje. Da so prišli na listo so morali kandidirati za predsednika občine zbrati 3 % in za člana 1 % podpore volilne baze) so potrebno podporo dobili 4 kandidati za predsednika in 34 kandidatov za člani mestnega sveta. Predlagatelji so različni, mnogo je neodvisnih kandidatov, nekaj pa tudi strankarskih (predvsem člani Madžarskega demokratičnega foruma in Zveze svobodnih demokratov). Med štirimi kandidati za župane kandidirajo tudi dosedajni predsedniki mestnega sveta Karoly Bauer, na listi za člana pa je tudi predsednik Slovenskega društva Lipa Jože Hirnók.

Svoje župane in vaške svete bodo dobile tudi porabske vasi. V vseh so se pojavili kandidati (ponekod le eden, kar pa je dovolj, saj je volilna zakonodaja takšna, da ni potrebno imeti protikandidata). Izvoljen bo tisti, ki bo dobil največ glasov, torej ne bo potrebna absolutna večina. Pogoj za veljavnost volitev je še udeležba, ki mora biti najmanj 40 odstotka, če ne bodo volitve v posameznih krajih ponovili.

Tako, zdaj ste zvedeli predvsem tehnično plat volitev. Tu je tudi nekaj še najmanj nejasnosti. Kdo vse bo profesionalno opravljal svoje funkcije? Župani v majhnih krajih prav gotovo ne bodo mogli biti plačani funkcij, saj bo premalo denarja. Taki naj bi se krajani sami odločali in več vasi naj bi imelo skupnega plačanega notarja. Vsak kraj se bo poslej razvijal glede na svoje zmoglosti, saj bodo določeni davki, kot je recimo davek na dohodke, ostali v domači blaginji. Kako bo to v praksi in kaj se bo dalo s tem denarjem narediti, tega zdaj še ni moč povedati.

Ko prebiraš madžarske časopise vidiš, da so mnogi zaskrbljeni in se sprašujejo, če ne bodo zdaj prešli z dežja pod kap. Eno je gotovo, s temi volitvami bodo odšli še poslednji mo- hikanec starega sistema. Mnogi so namreč tožili, da so na čelu lokalnih oblasti še vedno ljudje starega režima, zato je bilo težko uveljavljati spremembe, ki so jih sprejemali v parlamentu.

Kaj bi še zapisali ob koncu? Šele praksa bo dala odgovore na mnoga vprašanja, ki si jih zdaj postavljamo. Tako tudi nihče ne more natančno povedati kaj bo ta nov komunalni sistem pomenil za življenje in ohranitev slovenstva v Porabju. Gotovo bo mnogo tega odvisno tudi od novozvoljenih županov in drugih, ki bodo sedeli v organih lokalne samouprave.

Silva Eöry

MURSKA SOBOTA

Na kratko o dolgi, 'vroči' seji

Samoprispevek tudi v novem sistemu — Vsi bi radi prišli v program, denarja pa ne bo dovolj — Ker ima PTT podjetje monopol, se dogaja kriminal — Tudi drugi niso uspele volitve podpredsednika občinske skupščine — Občinska uprava se zmanjšuje, plače pa niso takšne, kot so govorice — Kaže, da bo slatino v Nuskovi polni italijanski zasebnik — Farmi v Nemščaku in Jezerih bosta še naprej smrdeli, odlok o gnojniščnem cevovodu pa še ni dozorel — Ali res ni nihče zaslužen za občinsko nagrado — Srednja kmetijska šola v Rakičanu dobila v.d. ravnatelja, ravnatelja OŠ Gornji Petrovci pa naj bi zaradi kaznivga dejanja razrešili.

To so »izseki« iz povedanih ocen, mnenj, kritik... na torkovi skupni seji vseh treh zborov občinske skupščine v Murski Soboti. Navrgli smo jih zato, ker za daljše poročilo v tej številki nismo imeli prostora.

Najdlje so se sicer zadržali pri prvi vsebinski točki: Ali tudi v prihodnje samoprispevek in za katere namene? Vsi so pobudo načeloma podprli, večina pa se jih je zavzemala, da mora priti v program ta ali ona

cesta, šola, vrtec, zdravstvena ambulanta, lekarna telovadnica, pokrajinska knjižnica, prostori za informativno dejavnost in tako dalje. Težko je bilo komu oporekati, da ni upravičen do nove pridobitve. Ob koncu je bil sprejet sklep (soglasno), da zbori občinske skupščine podpirajo uvedbo samoprispevka za obdobje 1991–95, izvršni svet pa mora pripraviti konkreten program, določiti prednostne naloge, višino samoprispevka in da bo izvajanje nadzorovala občinska skupščina. Tudi za minulo 5-letno obdobje je treba podati poročilo.

Jože Graj

V skupščinskih klopeh tudi o zasebnih podjetjih

Gornjeradgona občinska skupščina o gospodarstvu — veliki likvidnostni problemi — Preljeli že čez 750 vlog o odvzemu premoženja — Do konca oktobra javna razprava o osnutku Odloka o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Gornja Radgona

V terek opoldne so se v Domu gasilcev in civilne zaštite sestali na zasedanju (nato pa še na skupni seji) delegati gornjeradgonske občinske skupščine. Z delegatskimi vprašanji so najprej zahtevali odgovore na vprašanja o neoporečnosti pitne vode, nadomestilu osebnih dohodkov bivših funkcionarjev ter razprodaji družbenega premoženja, propadanju nekdanje pekarnice ter zanemarjenosti travnatih površin v Vidmu ob Ščavnici.

Podpredsednik Izvršnega sveta SO Gornja Radgona Zlatko Erlih je predstavil poslovanje družbenih in (prvič) zasebnih podjetij ter materialnih in družbenih dejavnosti (bivših sisov) v prvem polletju leta 1990. V tem obdobju je predstavljalo največji problem pomanjkanje denarja v obtoku (likvidnost), čemur so botrovali vsaj trije vzroki: zaradi ukrepov zvezne vlade se je zmanjšala denarna masa v obto-

ku, kupna moč prebivalstva je manjša (zaradi česar so se povečale zaloge) in splošno neplačevanje obveznosti iz kupoprodajnih razmerij. Poleg 20 družbenih je bilo ustanovljenih tudi 16 zasebnih podjetij, občina pa tudi v prihodnje ne bo ovirala njihovega ustanavljanja. Predsednik občine Alojz Vogrincič je opozoril, da ne izvršni svet in ne občina nimata nobenih možnosti posegati v poslovanje podjetij, očitno pa je, da obračunski sistem ni pravilen, saj daje možnost različnega prikazovanja poslovanja podjetij. Delegat iz Avtoradgona, Drago Kaučič, pa je v imenu svojega podjetja postavil kar štiri zahteve: realni tečaj dinarja (do sedaj so bili izvozniki kaznovani) in izplačilo obljubljenih vspodbud, zmanjšanje obveznosti, ki jih imajo do družbe, zmanjšanje bančnih obrestnih mer ter pravično obravnavanje delnic.

Peter Cvetkovič, predsednik

Bernarda B. Peček

Tihi protest v Lesnini

17 delavcev soboške Lesnine molče in brez delovnih plaščev izrazilo svoje nezadovoljstvo s postopki, zlasti ugotavljanjem presežkov delavcev — Zahteva po odstopu vodstva, tudi za ceno stavke

17 zaposlenih delavcev prodajalne pohištnice Lesnine Moderni interieri v Murski Soboti se je prejšnji četrtek odličilo za svojevrstno obliko tihega protesta. Nezadovoljni s postopkom in načinom informiranja delavcev ter reševanjem problemov za doseganje večje poslovne učinkovitosti so se odločili, da svoje delovne obveznosti opravljajo brez zaščitnega znaka Lesnine in delovnih plaščev. V prvi vrsti ne soglašajo s postopkom ugotavljanja presežkov delavcev, ki je bil sprejet na kolegiju direktorjev, ne strinjajo se s določanjem vrednosti točke pri osebnih dohodkih delavcev uprave Moderni interierov v primerjavi s poslovalnicami, dvomijo pa tudi o racionalnosti trošenja sredstev na sedežu podjetja.

Na zboru delavcev v poslovni enoti soboške Lesnine so sprejeli

več sklepov. Med najpomembnejše zahteve pa sodijo: pri ugotavljanju ekonomskih in tehnoloških presežkov v poslovni enoti Murska Sobotna zahtevajo spoštovanje zakona o delovnih razmerjih in določbe splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Poleg tega terjajo, da nadomestilo za delavca za čakanje na delo doma ne bi smelo biti nižje od 70 odstotkov osebnega dohodka, kot če bi delal. Če bo ekonomski izračun pokazal, da je v poslovni enoti vendarle presežek delovne sile, naj za posameznega delavca ta čas ne bi bil daljši od enega meseca.

S tem so bili v bistvu solidarni z zahtevami delavcev poslovnega centra. Hoče po odstopu vodilnih delavcev in razrešitvi delavskega sveta Lesnine MI. Če teh zahtev ne bodo upoštevali, bodo stavkali.

M. Jerše

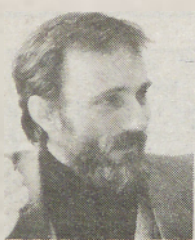
Dolga vas tretja

Sklepna prireditelja ocenjevanja mednarodnih mejnih prehodov v Sloveniji v Lendavi — V skupini manjših mejnih prehodov Dolga vas tretja — Slovensnosti sta se udeležila tudi Ingo Paš in Marjan Rožič.

V petek je bila v hotelu Lipa v Lendavi sklepna prireditelja ocenjevanja urejenosti slovenskih mednarodnih mejnih prehodov. Na mejnih prehodih dobi tuji turist prvi vtis o urejenosti, prijaznosti in gostoljubnosti dežele, v katero prihaja. Akcija, ki sta si jo zamislili radijski postaji Maribor in Koper-Capodistria (novinarji Peter Habjanič, Breda Čepe in Vojko Krpan), je prav gotovo pripomogla k temu. Z njo so začeli lani, ko je bila sklepna slovenost v Kozini. Tudi letos so 25 mednarodnih mejnih prehodov ocenjevali dvakrat, najprej junija, pred začetkom turistične sezone, in nato še konec avgusta. K sodelovanju so pritegnili carinsko službo, mejno milico ter Kompas, tako da so nekatere slabosti odpravili že v času med obema ocenjevanjema. Letos so mejne prehode razdelili v dve skupini. V skupino večjih mednarodnih mejnih prehodov, ki imajo letno čez milijon potnikov, jih spada šest. Zlata plaketa z zrnomo soli je tudi letos pripadla mejnemu prehodu Fernetič, na drugem mestu je Šentilj, nato Krvavi Potok, Rožna Dolina, Škoflje in Ljubelj. V skupini manjših mejnih prehodov je prvo mesto zasedel najbolj južni Lazarec, na drugem je Jurij pri Mariboru in nato Dolga vas v bližini Lendave. Na četrtem mestu je Korensko sedlo, na petem Holmec, šesto pa si delita mejna prehoda Rateče in Gederovci.

Bernarda B. Peček

B. Žunec

Tukaj so levi

Najprej ni bilo ne političnih strank ne alternativnih gibanj, bili pa so že klubi: ozke, izbrane družbe s posebnimi nameni, ki so se ob posebnih priložnostih zbirali v posebnih prostorih ali pa v klubskih hišah. In so vladali brez zunanjih ceremonij, tako da tisti, ki so jim vladali, niti ni so vedeli, na kakšen način jim vladajo.

Potem so prišli različni vladarji, teokraci, imperatorji, diktatorji, triumvirati, cesarji, papi in monarhi, opravljali so razne vladarske ceremonije in bili prepričani, da vladajo oni. V resnici pa so imeli vse vzroke v svojih rokah tistih v klubih in tajnih ložah.

Prišli so tudi politične stranke, razmahnilo se je mediji in so začeli ustvarjati javno mnenje, misleč, da s tem postavljajo načela vladanja, pojavila so se alternativna gibanja, ki so prepričana, da takrat, ko je bo dovolj potrebno, toliko razgibajo množice, da za kratka obdobja zavladajo civilna družba. Toda najelegantnejše poteze vladanja še vedno vlečejo tisti v bolj ali manj ekskluzivnih klubih.

Kajpada, prišli so tudi komunisti in vse je kazalo, da so vladali resnično oni. Potemtakem naj bi prvič v zgodovini vladali tisti, ki so na zunaj opravljali vladarske ceremonije, tisti, ki so v našem primeru sprejemali štafete in so si dali ploskati. Toda samo kazalo je tako, kajti, kakor zdaj kaže, so v resnici vladali prostozidari. Najbrž pa zares samo kaže tako, čeprav kaže zdaj malo bolj. Ne moremo si namreč misliti, da bi prostozidarska loža vladala tako slabo. Ali pa smo mi v tej državi v resnici, kakor Nemci pravijo, unregierbar: tisti, ki jim ni mogoče vladati.

Ker smo torej mi v tej minuli državi najbrž dejansko nekaj posebnega, je težko z gotovostjo reči, če je komunizem kot prvim v zgodovini uspešno, da so od resničnega vladanja odstranili tudi prostozidarje. Prav gotovo pa so to preprečili vsem drugim klubom in tega po tolikih letih njihovega vladanja brez klubov ni mogoče spregledati.

Hic sunt leones, ta latinski stavek, ki pomeni »tukaj so levi« in je bil napisan na srednjeveških zemljevidih na tistih območjih, ki so bila neraziskana in so v njih po mnenju risarjev zemljevidov živele samo divje živali, kar z drugimi besedami pomeni, da so bila bogu za hrbtom — torej po ljudsko: tam, »kjer si volk in lisica voščita lahko noč« — ta stavek torej v zadnjem času v nekem slovenskem časopisu zelo radi uporabljajo. »Tukaj so levi« naj bi pisalo na zemljevidu Evrope povsod tam, kjer še ni bilo demokratičnih volitev, to je tam, kjer živijo Srbi, Črnogorci, Bosanci in druge divje živali. In kakor lahko sodimo po občasnem pisanju, je marsikateri ljubljanski Slovenec o čem takem prepričan tudi za Pomurje. Nakar moramo ugotoviti, da ima popolnoma prav. Samo, da je hic sunt leones pisalo le v četrtek zvečer, do nadaljnjega, dokler ne bo tukaj ustanovljen klub, pa piše hic fuerunt leones — tukaj so bili levi. Lions (angl. levi), Rotary, Round Table in Kiwani so poleg prostozidarjev, ki pa so zelo skrivnostni, najbolj znani in razširjeni klubi po svetu.

Nimajo namena vladati, marveč pomagati. Gospod Eduard Lutz, vodja Lions kluba iz Feldbacha (Vrhnega) v Avstriji, ki je bil skupaj z devetimi drugimi člani tega kluba tukaj na obisku in na pogovorih o možnostih, da se Lions Club ustanovi tudi v Pomurju, je povedal, da je prvi tak klub v Sloveniji ustanovljen v Ljubljani in da so ga pomagali ustanoviti Italijani. Ta v Pomurju bo drugi v Sloveniji in drugi v Jugoslaviji.

Kaj delajo člani kluba Lions? »Ustanavljajo sklade in svoj prosti čas svobodno namenjajo za pomoč manj srečnim...« Pa manj elitni so, kakor tisti, ki so včlanjeni v Rotary.

Zdravniki delali po starem

Na kolegiju direktorjev Pomurskega zdravstvenega centra niso sprejeli pričakovanega sklepa glede problema v lendavskem zdravstvenem domu ter izdaje dekreta. So pa ponovno ugotavljali, da je treba vztrajati pri varčevalnih ukrepih, čeprav se jim to zaradi stalnega indeksiranja v zdravstvu lahko še mašuje. Zato so se naslednji dan sestali direktorji zdravstvenih domov, da bi zadevo pripeljali do konca, a so ugotovili, da zaradi neenotnosti izvajanja ukrepa v pomurskih zdravstvenih domovih to sploh ni lahko. V Lendavi in Gornji Radgoni imajo triizmensko delo, v Ljutomeru pa spet uagrujejo nočno dežurstvo, ker nimajo dovolj zdravnikov. Organizacija dela zdravnikov je torej predvsem odvisna od možnosti v domovih. (Dežurstvo je organizirano tudi v soboškem zdravstvenem domu.) Zaradi takšnega neenotnega položaja so na pogovoru direktorjev menili, da se bodo poskušali poenotiti do konca meseca in da bodo počakali na zakone s področja zdravstva ter seveda na to, kakšno obliko organiziranja bo predvideval. Takrat se bodo ponovno sestali.

Za tiste, ki nimajo dela, republika nima dovolj denarja

Gospodarstveniki podjetij, ki jim gre za nohte, ter vodilni v občinah, kjer imajo slabo stoječa podjetja z listo presežnih delavcev, pravijo, da morajo vse breme težav nositi podjetja sama in da ni pomoči pri preustroju gospodarstva in socialnega programa za delavce, katerih delo je ekonomski in tehnološki presežek. Pa vendar, da programov ni, ne moremo trditi, res pa je, da njihovih učinkov ni čutiti. Vzrok: denarja ni niti za vse programe iz zaposlovanja in socialno varnost brezposelnih, kaj šele za popolnejše in obsejnejše.

(Že sedaj nekateri vladnim programom pomoči pridevajo vzdevek polovičarstvo — zaradi meje petdesetih odstotkov, saj nekaterim podjetjem skorajda na dnu ponujena polovica pomeni toliko kot nič. Sami namreč ne morejo zbrati denarja za potrebno polovico, da bi dobili preostalo iz republiške blagajne.)

Da denarja ni, je vsem enotam Zavoda za zaposlovanje po regijah z dopisom sporočila ministrica za delo, Jožica Puhar, ter jih opozorila, da morajo pri svojem delu upoštevati prednostno listo izvajanja pomoči in socialne varnosti delavcev. Na njej so pravice iz zavarovanja in denarna nadomestila za čas brezposelnosti, sofinanciranja ureditve pravic presežkov delavcev in sofinanciranje pripravnosti. Do konca leta pa ne bo več denarja za preusposabljanje presežkov delavcev znotraj organizacije. Regijskim enotam je sledil še napotek, da podjetjem svetujejo večje koriščenje možnosti dokupa zavarovalne dobe delavcem, ki jim do pokojnine manjka leto ali dve.

(Na istem zasedanju republiške skupščine je bil sprejet rebalans republiškega proračuna, ki predvideva za približno 460 milijonov dinarjev manj denarja za programe zaposlovanja in socialne varnosti, kot je bilo načrtovano, ter Zakon o kriterijih in načinu sofinanciranja ureditve pravic presežkov delavcev, ki še dopolnjuje in razširja sistem pomoči.)

Pomoči republike za hitrejši preustroj gospodarstva in za socialno varnost brezposelnih in presežkov delavcev v Pomurju (po besedah gospodarstvenikov) nismo še prav občutili, pa ji že pojenjujejo moči. Delno zaradi prihrankov pri denarju, verjetno pa tudi zato, ker so jo hitri znali pravočasno poiskati in izrabiti. Vse vloge podjetij za pomoč se rešujejo na republiki, zato doma ni pravega pregleda, koliko denarja, kakšen delež od skupnega

kupa in katera podjetja Pomurja so jo dobila. Od osemnajstega avgusta je v veljavi Zakon o kriterijih, ki vseeno daje možnost koriščenja preostalega denarja. Tudi tokrat ne velja biti zadnji, vsaj za tiste, ki imajo pogoje in zadoščajo postavljenim kriterijem, po katerih posebna komisija odobrava denar.

Majda Horvat

VVO Manko Golar
Gornja Radgona, Kocljeva 2
Objavlja
po sklepu sveta VVO

javno dražbo

za osebni avtomobil IMV R 4 TLS, leto izdelave 1976, izklicna cena 12.420,00 din.

Dražba bo v ponedeljek, 1. oktobra 1990, ob 12. uri v VVO Gornja Radgona, Kocljeva 2.

Interesenti morajo pred licitacijo vplačati kavelj v višini 10 % od izklicne cene v tajništvu VVO.

Davek v ceno ni vračunan in ga plača kupec posebej.

Dražba bo potekala po načelu videno-kupljeno, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.

Vse informacije lahko dobite v tajništvu VVO.

T.P.P. LIPA, d. o. o.
Radomerščak 59, 69240 Ljutomer

razpisuje delovno mesto

direktorja podjetja

Pogoj: VKV trgovski delavec z večletno prakso.

zavarovalna skupnost triglav

Delovna skupnost Pomurske območne skupnosti ZS TRIGLAV objavlja na podlagi sklepa odbora za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vprašanja prosta dela in naloge

— dveh zavarovalnih zastopnikov

za življenjska zavarovanja za območje Murske Sobotice.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati imeti še srednjo strokovno izobrazbo z ustreznimi delovnimi izkušnjami.

Za objavljena dela in naloge se združuje delo s polnim delovnim časom za nedoločen čas in poskusnim delom, ki bo trajalo tri mesece.

Osební dohodek po samoupravnem sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke.

Kandidati, ki jih veseli delo z ljudmi, naj vložijo lastnoročno napisano prošnjo s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev ter z opisom doseženega dela v osmih dneh po objavi na naslov: Zavarovalna skupnost TRIGLAV, Pomurska območna skupnost Murska Sobota, Titova 13. Prednost imajo kandidati iz Murske Sobotice. O izbiri bodo obveščeni najkasneje v 30 dneh po njej.

AJDA bo dozorela 15. oktobra

S šestmesečno zamudo bo hotel Ajda v Moravskih Toplicah odprt 15. oktobra — Za štiri zvezdice potrebujejo tudi dobre kadre — Še vedno premalo denarja

Vzroki šestmesečne zamude so objektivni in subjektivni, vsekakor se s »pravimi« krivci novinarji nismo mogli nikoli pogovarjati. Mogoče pove kaj tudi to, da so odgovorni pri naročniku in izvajalcu del drugi kot tisti, s katerimi smo se pogovarjali na začetku gradnje.

Tako smo se srečali na tiskovni konferenci v apartmaju novega hotela (ki so ga na hitro uredili in opremlili z delno izposojeno opremo, dišalo je po barvi in lepilu, pogovor pa so motili razni šumi in ropot) na željo Jožeta Lainščaka, vodje celotnega projekta, udeležil pa se je tudi novi direktor Pomurja (glavnega izvajalca) Jože Gomboč. Po prvotnih načrtih naj bi hotel odprl že 1. maja. Rok zgraditve so spreminjali kar trikrat, tokrat pa smo izvedeli za dokončen datum — hotel Ajda s štirimi zvezdicami (v svetu se namreč kakovost hotelov označuje z zvezdicami) bo za goste odprt 15. oktobra, tehnični prevzem pa bodo opravili že 1. oktobra. Ali bo kdo kaznovan zaradi izgube, zaradi katere so v Moravskih Toplicah utrpeli materialno in moralno škodo, nismo izvedeli! Tudi Pomurje se je v minulih dveh letih ubadalo z velikimi problemi. Menda je tvegano plačevati avanse kooperantom (to pa je pogoj za začetek opravljanja del) in dobaviteljem, saj pri nas še ne poznajo poslovne morale in odgovornosti. Zgodi se namreč, da mora naročnik kljub plačanemu avansu precej dolgo čakati na naročeno

blago. Največkrat smo slišali dve imeni: Slovenijales in IMP Inženiring.

Hotel Ajda s 152 sobami in čez 270 ležišči, notranjim in zunanjimi bazeni, zdravstveno ambulanto, konferenčnimi in poslovnimi prostori, trgovinami in tremi restavracijami bo prav go-

42 milijonov mark (dokončna številka še ni znana), še vedno nimajo zagotovljenega vsega denarja. Pogrešajo predvsem sodelovanje republike, saj s obljubljenega denarja dobijo malo. Zaman so upali tudi na sredstva ekološkega programa in povrnitev stroškov za gradnjo di-

Hotelu Ajda manjka le še ureditev notranjih prostorov, sobna oprema in okolice. Vhod bo pred hotelom Termal, goste pa bo verjetno najbolj prevzela sala hotela.

tovo najbolj luksuzni hotel z najbolj celostno ponudbo v slovenskem zdraviliškem turizmu. Tako je namreč načrtovano! Kaj bo nastalo iz uvoženega in domačega materiala, bomo še videli. Že sedaj lahko opazimo nekaj »lepotnih« napak, med katere prav gotovo spada žična ograja med novimi objekti in starim okroglim bazenom.

Moravskim Toplicam, ki so od aprila povsem samostojno zdravilišče, pa tudi v prihodnje ne bo lahko. Celotna naložba je vredna

stilne naprave, denarja pa ni za financiranje nove turistične teline, do sedaj jim je pomagala Pomurska banka, v prihodnje pa se bodo morali čim prej odločiti za tujega sovlagatelja. Lpse bi bilo seveda, če bi našli ustreznega partnerja doma. In potem, 15. oktobra, se bodo začeli spet drugačni problemi. So kadri dovolj usposobljeni za hotel s štirimi zvezdicami? Bodo grozili s stankami? Prvi koraki bodo bolj majavi, vseeno pa ostanejo za poslovanje. Bernarda B. Pecelj

Občane Pomurja **obveščamo**, da se bo **LEKARNA MURSKA SOBOTA** zaradi vzdrževalnoopredivnih del od **28. septembra do predvidoma vključno 18. novembra 1990** začasno preselila v zgradbo nekdanjega ušesnega oddelka bolnišnice v Murski Soboti, Kidričeva ul. 1 (v bližini rimokatoliške cerkve).

Zaradi selitve pa bo **zaprta v petek, 28. septembra 1990, od 7.00 do 15.00.**

V začasnih prostorih bo lekarna praviloma poslovala v enakem obsegu, vključno z dežurno službo. Kljub temu pa zaradi manjših prostorskih razmer prosimo uporabnike, da v tem času po možnosti v čim večji meri obiskujejo druge pomurske lekarnice.

TOZD POMURSKA LEKARNA

KOMPAS

počitnice — domovina

- Kompasov športni klub — BOL — 17. 10. — 21. 10. 1990 — jadrnanje, deskanje... 1.750,00 din (prevoz iz M. Sobotice in G. Radgone)
- Jesen na Lošinju — hotel Aurora — v oktobru sedem polnih penzionov 1.400,00 din (prevoz iz M. Sobotice in G. Radgone)
- Jesen — zima v Rovinju — hotel Eden — sedem polnih penzionov, 1.650,00 din

počitnice — tujina

- PALMA DE MALLORCA, 7 dni, odhod 9. 10. 3.400,00 din
- KANARSKI OTOKI, GRAN CANARIA, 10 dni, odhod 16. 10., HOTEL IN APARTMANI
- KRETA, 4 dni, odhod 5. 10., cena 4.040,00 din
- TUNIS, HAMAMET, KARTAGENA, 4 dni, odhod 28. 10., cena 3.900,00 din
- VIKEND V GRČIJI, 4 ali 5 dni, z letalom in vlakom v oktobru, cena od 1.650,00 do 3.790,00 din.

tečajji tujih jezikov vse leto — poseben katalog

potovanja — tujina z letalom

- LISBONA, 4 dni z obiskom Fatime, 3.400,00 din
- PARIZ, 4 dni, odhod 25. 10. in 11. 11., 4.460,00 din
- MADRID, 4 dni, odhod 19. 10., 4.200,00 din
- NIZOZEMSKA, 4 dni, odhodi 4., 18. 10. in 29. 11., 4.500,00 din
- CARIGRAD, 5 dni, odhod 4. in 11. 10., 3.450,00 din
- MOSKVA, LENINGRAD, 8 dni, odhod 16. 11. in 21. 12., 5.495,00 din
- LONDON, 4 dni v okt. in nov., 4.100,00 din
- CIPER, 5 dni, odhod 24. 10., 4.550,00 din
- ŠPANIJA, 8 dni, odhod 5. 10. in 23. 11., 9.700,00 din
- EGIPT, 6 ali 9 dni, odhodi vsak teden, 4.980,00 do 9.900,00 din
- IZRAEL, GEOMANTIIJA, obisk krajev čudežev, 7 dni, odhod 22. 11. in 28. 1. 1991, 8.388,00 din

strokovna potovanja

- programi in ogledi vseh važnejših evropskih sejmov
- **LETALSKE VOZOVNICE POSREDOVANJE VIZ**
- **ORGANIZACIJA IZLETOV S SPOSOBNIMI VODNIKI**
- **IN UDOBNIH AVTOBUSI**
- **V OKTOBRU: Velik katalog — Kompas smučanja 90/91**
- **OBROČNO ODPLAČEVANJE ALI POSOJILA ZA VSE PROGRAME**
- **ZAGOTOVLJENI PREVOZI OB ODHODU IZ MURSKA SOBOTE OZ. GORNJE RADGONE**
- **INFORMACIJE IN ŠE MNOGO PODROBNIH PROGRAMOV**

KOMPAS G. RADGONA
telefon 74-741 neprekinjeno
74-265 vsak dan

M. SOBOTA
21-312
22-332

POTUJTE Z NAMI!

KORAK NAPREJ!

Veselim se vašega obiska!

Vstopnice in informacije:
KOMPAS: Ljubljana, Maribor, mejna prehoda Gornja Radgona, Šentilj.

Kupite vstopnico že danes, saj stane le 20 din!

Na blagajni sejma pa 60 ATS.

MEDNARODNI JESENSKI GRAŠKI SEJEM
29. SEPTEMBER — 7. OKTOBER 1990

Bodo tajne plače vnesle socialni nemir?

S 1. septembrom letos je končno začela veljati že dlje časa pričakovana splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo, ki je plod dolgotrajnih pogajanj med Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije in Gospodarsko zbornico Slovenije. Njene določbe se bodo uporabljale do konca leta 1992, vendar pa so za vse organizacije in delodajalce, članice GZS, kakor tudi za tiste organizacije, ki niso članice GZS, če pri njih zaposleni delavci trajno opravljajo delo na območju Republike Slovenije. Če ni uporaba nekaterih določil izrecno izključena s pogodbo o zaposlitvi, velja kolektivna pogodba tudi za poslovalne delavce in delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, niso pa izvzeti tudi učenci in študenti na praksi.

Vse to je jasno opredeljeno v ugodnem delu splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, nas pa so tokrat bolj zanimale

določbe o osebnih dohodkih, zlasti pa 29. člen, kjer je navedeno, da so osebni dohodki delavcev javni, dejanski osebni do-

hodki pa so zaupni. Posebno zato, ker smo zadnje čase vse pogostejše slišali mnenje, po katerem bi bilo mogoče rešiti vrsto problemov v delovnih kolektivih ravno z odpravo javnosti plač. To naj bi prispevalo k večji motivaciji za delo, od katerega rezultatov so odvisna izplačila osebnih dohodkov. Ali bodo z uvedbo tajnih plač kot s čarobno paličico odpravili vse spore in nasprotovanja, ki nastajajo v delovnih procesih, vključno s stavkami, pa je v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah, ko si ne smemo več privoščiti nadaljnega podžiganja socialne napetosti, nedvomno bistveno vprašanje, na katerega bomo skušali karseda objektivno odgovoriti.

KOLIKŠNA NAJ BO JAVNOST PLAČ?

Če se spomnimo, je sprva, ko je bila na pohodu industrializacija in še niso poznali sindikatov in drugih oblik organiziranja delavstva, lastnik tovarne ali od njega pooblaščen upravljatelj povsem samostojno in avtoritativno odredil, kakšna in kolikšna plača pripada posameznemu delavcu. Od lastnika tovarne je bilo tudi odvisno, ali bodo podatki o plačah odprti ali pa jih bo obdržal zase kot tajne. Ravno sindikati pa so si od vseh začetkov svoje organiziranosti najbolj prizadevali, da morajo biti plače, ki so določene s kolektivnimi pogodbami med delodajalci in sindikati kot zastopniki delavcev, zadostne za normalno življenje in da ne smejo biti tajne. V teh svojih prizadevanjih so v zahodnoevropskih državah v celoti uspeli.

Po drugi strani pa so se v nekaterih okoljih vendarle uveljavile tudi tajne plače, ki seveda morajo biti višje od tistih, ki so določene s kolektivnimi pogodbami. Kot primer navajamo nekatere podjetja v Švici, kjer delavec ob sprejemu na delovno mesto podpisuje posebno izjavo, da ne bo nikoli in nikomur povedal, koliko zasluži. Opustitev tako sprejete obveznosti pa je vzrok za prekinitve pogodb in s tem prenehanja delovnega razmerja. V naših razmerah pa si seveda moramo prizadevati, da najdemo ravnovesje v prikazovanju podatkov o plačah, sicer lahko pride do neželenih posledic. Če so namreč plačilne kuverte zaprte in podatki o njihovi debelini prikriti, lahko kak nejeverni Tomaž sproži (lažno) vest o visokih plačah vodilnih in že je tu konflikt, ki lahko pripelje celo do stavke. Zato ne bi smeli v nobenem trenutku pozabiti na javne plače, ki pomenijo izobezanje plačilnih list ali kak drug podoben način seznanjanja zaposlenih s plačami vseh delavcev v tistem kolektivu.

Zatorej je treba poskrbeti, da so v vsakem podjetju in tudi drugi organizaciji podatki o višini plač za vse delavce, torej tudi za vodstvo, dostopni v tolikšni meri, da to ne pomeni postavljanja na pranger, a da hkrati prepreči kakršnekoli dezinformacije in neprijetnosti. To je mogoče doseči tako, da so podatki o plačah tekoče dostopni sindikatu (ali sindikatom) kot predstavnikom in zastopnikom delavcev.

V tem smislu 29. člen splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo opredeljuje javnost in zaupnost osebnih dohodkov. To je pomembno zaradi morebitnih sporov in varstva delavcev, saj kolektivna pogodba temelji na načelu: znano delo-znan osebni dohodek. Višina osebnega dohodka posameznega delavca pa je odvisna od rezultatov njegovega dela, skupnih rezultatov in vnaprej postavljenih ciljev. Kot

AKTUALNA TEMA

piše v omenjenem členu, so zaupni obračun in izplačila osebnih dohodkov posameznega delavca. Pri tem kaže opozoriti, da morajo biti vsi podatki in računi dostopni in na voljo sindikalnemu zaupniku, ki lahko na pobudo delavca zahteva obrazložitev, preverjanje in varstvo delavca, če meni ali ugotovi, da se dogovorjena pravila kršijo.

SOCIALNA IN MOTIVACIJSKA VLOGA PLAČ

Plače ali osebni dohodki, kakor pač komu bolj ustreza izraz, saj v kolektivni pogodbi izrecno piše, da je možno uporabljati oba pojma, imajo gotovo dve pomembni vlogi: socialna in motivacijska. Socialna vloga delavcu bolje ali slabše pokriva njegovo življenjske stroške ter mu omogoča višji ali nižji standard. Za vse, kar jim plača ne zagotavlja vsaj spodobnega minimalnega preživetja, seveda niso dovzetni za povečevanje razlik in razponov v osebnih dohodkih. Motivacijska vloga plač pa vzpostavlja razmerje in ravnovesje med delovnim prispevkom in med plačo delavca. Višina plače mora biti odvisna od dveh nespornih dejstev: kaj je delal in kako je opravil svoje delo. Čim bolj je organiziran delovni proces, tem manj je od delavca odvisno, kakšne delovne rezultate bo dosegel. Zaradi nizke ravni organiziranosti delovnih procesov, slabših delovnih navad in delovne morale bo v naših razmerah še vedno odločilnega pomena, kako je delavec opravil svoje delo, kar ima pomemben delež pri obračunavanju plače.

Ob vsem tem ostaja temeljno vprašanje: kakšna in kolikšna je lahko motivacijska vrednost plače, če so podatki o plačah tajni, če delavec ve le zase, koliko je zaslužil, ne ve pa, kolikšno so plače drugih delavcev, ki delajo pri enakih ali podobnih delih, rezultati pa so približno isti. V takšnem primeru ne moremo govoriti o motivacijski vlogi plače. Verjetno pa si tudi ne moremo privoščiti odstotnost plačilne motivacije delavcev, ne da bi jo nadomestili s kakšno drugo vrednostjo ali vrednoto. Praktične izkušnje nas učijo, da so v vseh podjetjih z zaprtimi informacijami, predvsem o plačah, prej ali slej nastale večje ali manjše težave, ponekod pa tudi stavke. Izjema so samo tista podjetja, v katerih imajo bistveno višje plače od drugih. Zato je domneva o vseplošni koristnosti tajnih plač na trilih nogah, kakor tudi enostranska presoja, da socialni mir in polno motivacijo v delovnem procesu lahko zagotovi le močno in avtoritativno vodstvo. Ta sicer imajo po novem v oblasti pristojnost, da suvereno in avtoritativno odločijo o višini plače za vsakega izmed delavcev. S tem naj bi bilo zagotovljeno polno in normalno delovanje delovnih procesov in hkrati tudi splošno zadovoljstvo vseh zaposlenih delavcev. V tem smislu se zdi do neke mere čudno, da tarifni del kolektivne pogodbe ne velja za vodstvene delavce. Povsem drugačen način obračunavanja plač za vodstvene strukture bi namreč lahko povzročil nezainteresiranost za delo pri drugih delavcih.

V celotni problematiki socialne in motivacijske vloge plač bi njihova javnost prav gotovo izboljšala na teži, tajne plače pa bi morda še podžigale socialne napetosti. Prav o tem pa kaže resno razmisliti, kajti kolektivne pogodbe, s katerimi so med delavci in delodajalci določene plače, kot tudi vse druge pravice in obveznosti iz delovnih razmerij, so povsod eden izmed temeljev visoke produktivnosti delovnih procesov in visokega življenjskega standarda delavcev. Debelejše plačilne kuverte pa si nedvomno želimo tudi pri nas!

Še o slovenski vladi

»Dajmo, dajmo, malo hitreje in učinkoviteje«
Veliko besed je bilo že izrečenih ob izteku 100 dni vladanja nove slovenske vlade. Ocenjevali smo njeno delo in ji dajali priporočila za v prihodnje, in to kar vsi po vrsti. O tem smo govorili v medijih, na sejah, na cesti... Svoje pa so povedali tudi gospodarstveniki.

Direktor gornjeradgorskega Gorenja Elrad Ivo Vuk je menil, da bi morala vlada v prihodnje čim hitreje in smelo kapitalizirati družbena podjetja. Tako naj bi republika Slovenija postala soupravljalca v podjetjih. To bi našemu gospodarstvu koristilo tudi pri delu

s tujimi partnerji in pri predstavljanju navzven. Lastninska preobrazba je ajuja, ker družbena podjetja ne morejo več lebdeti v sedanjem položaju. Magister Vuk slovenski vladi očita, da je premalo naredila za razbremenjevanje gospodarstva. Enkrat bi morali dokončno jasno in glasno povedati »koliko je cesarjevega«, da bi podjetniki vedeli, koliko bodo morali dati stran in koliko bo navsezadnje ostalo tudi njim, ki delajo.

Naslednja pomembna točka, na katero velja opozoriti, pa je sprostitve posojilno-donarne politike. Pogoji najemanja posojil bi morali biti dostopnejši in znošnejši, obrestne mere pa so vsekakor previsoke. Sprostitve na tem področju bi zelo olajšala položaj tistim, ki bi sami oblikovali cene, z njimi preživljali sebe, s svojim gospodarstvom pa zagotavljali tudi svoj obstoj.

Opozoril, predlogov in opominov je torej tudi iz prakse veliko, da ne rečemo dovolj, gotovo pa je dovolj in preveč tudi težav in nezavidljivih ugank, ki se postavljajo pred vlado.

Lidija Kosi

PODIM nagovarja...

PODIM pomeni Prireditve ob dnevu inovatorjev Maribor; letošnji, že enajsti, pod naslovom Kako do uspešnosti invencijsko-inovacijskih procesov v podjetjih, danes in jutri v prostorih Ekonomsko-poslovne fakultete v mestu ob Dravi.

Tokratni PODIM organizirajo: Univerza v Mariboru, skupščina občine Maribor, Zveze izumiteljev Maribora, Slovenije, Jugoslavije in Gospodarska zbornica Slovenije. Na torkovi (11. septembra) tiskovni konferenci sta dr. Matjaž Mulej in dr. Miroslav Rebernik podrobneje predstavila, kaj se bo dogajalo v okviru letošnjih Prireditve ob dnevu inovatorjev Maribor. Očitno dejavnih udeležencev/predavateljev iz Pomurja — kot prejšnja leta — tokrat ne bo. To pa še ne pomeni, da že tradicionalno posvetovanje ne bi nagovarjalo tudi skrajnega dela slovenskega severovzhoda. Vsaj poslušalci bi lahko bili podjetniki z našega konca, kajti vredno bo prisluhniti razmisleku v dveh smereh: koliko in kako lahko posamezne poslovne funkcije v podjetju prispevajo k inoviranju in s tem k uspešnosti podjetja, koliko in katere so potrebne inovacije znotraj posameznih poslovnih funkcij, da bi podjetje prešlo z ru(t)inerskega na inovativno poslovanje.

Iz programa 11. PODIM-a pod »zaščitnim znakom« Rodinovega Misleca naj izluščimo le nekaj zanimivših tem/predavanj: Uveljavljanje učee se firme, Za ideje, ki ostanejo v predalu, si ni vredno prizadevati, Nove proizvodne tehnologije zahtevajo permanentno inovativnost, Fleksibilne organizacijske strukture — utopija ali stvarnost?, Spremembe tehnološke strategije — izziv za tehnologe pri povečanju konkurenčnosti proizvodov podjetja, Računovodstvo inovacij, Ekonomski vzvodi praktičnega uveljavljanja inovacij, Inovacijski procesi v banki kot podjetju posebne vrste, Marketinški vidik vstopanja novih produktov in novih podjetij, Inovacija kot bistvena komponenta kakovosti izdelka, Uporabnost koncepta življenjskega cikla izdelka, Razvoj in rast malega podjetja, Nujnost povezave RR in M za optimalni uspeh podjetja, Kako organizirati permanentno zbiranje podatkov o tržišču — in še bi lahko naštevali.

K napovedi prireditve ob letošnjih inovatorskih dnevih v Mariboru še nekaj značilnosti. Večina predavateljev prihaja iz podjetij oz. iz prakse, torej bodo posredovali uporabna znanja; veliko je novih imen. Žal ni dejavnih udeležencev iz tujine, kot lani in prejšnja leta. Posvetovanje tudi ne bo več na Tehniški fakulteti, zbornik povzetkov predavanj naj bi pripravili pred samim posvetom, zbornik referatov pa do januarja prihodnje leto. Na ogled bo še razstava inovacijskih dosežkov različnih podjetij in ves čas informacijska borza Workshop, namenjena informacijam o inovacijah po Evropi in svetu.

Branko Žunec

Od stečaja v likvidacijo?

Čeprav je bil uveden za Gradbeno in obrtno podjetje Temelj Cankova stečaj (22. junija tega leta), zdaj ve kaže, da bo likvidirano. Vsi upniki namreč želijo dobiti vrnjena svoja sredstva 100-odstotno. Seštevek terjatev znaša okrog 4.500.000,00 dinarjev — brez odpravnin, ki naj bi jih dobili delavci (skupaj 1.700.000,00 din). Največja upnika sta Pomurska banka in skupne finančne službe ABC Pomurke.

Medtem so vsi delavci že prejeli delavske knjižice in so se lahko prijavili kot nezaposleni na Zavodu za zaposlovanje.

To je večina tudi storila, okrog 10 jih je uspelo dobiti novo zaposlitev, nekateri pa si urejajo zasebno obrt.

24. tega meseca je predviden prvi narok z upniki. Njihove terjatve bo možno v celoti pokriti le, če bodo prodani vsi objekti in materialna sredstva Temelja.

J.G.

VSAK NAJ VE ZA OSNOVNO PLAČO

Sprejem kolektivne pogodbe za gospodarstvo, ki sta jo podpisali Zveza svobodnih sindikatov Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije, zavezuje tako delodajalce kot sindikat, da čim prej izpeljajo njeno določila. Posebno še zato, ker se v praksi pojavljajo različni interesi sindikata, delavskega sveta in posloводства pri izplačilu osebnih dohodkov, ki je najbolj kočljiva zadeva. Zato nas je zanimalo, kako v posameznih okoljih ocenjujejo pomen kolektivne pogodbe, pripravljenost na njeno dosledno uresničevanje, skušali pa smo dobiti tudi mnenje o tem, kako gledajo na to, da bodo poslej obračun in izplačila osebnih dohodkov posameznega delavca zaupno.

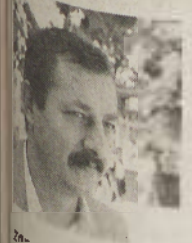
DRAGO MEŽNAR, Gospodarska zbornica Slovenije: Kolektivna pogodba za gospodarstvo — upamo, da bo kmalu sprejeta tudi podobna pogodba za negospodarstvo in družbene dejavnosti — že velja od začetka septembra, zato jo lahko v kolektivih vsestransko uporabljajo. Seveda pa je treba prej prilagoditi ustrezne akte v delovnih organizacijah, da ne bi prihajalo do nepotrebnih zapletov, predvsem pri pripravi posamičnih pogodb, kjer je treba upoštevati določene posebnosti gospodarstva. Največ vprašanj se pojavlja glede presežkov delavcev, kar je jasno opredeljeno v kolektivni pogodbi, česar prej nismo imeli v zakonih o delovnih razmerjih.

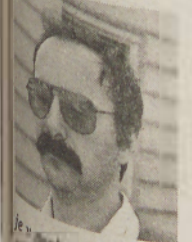
DARKO ANŽELJ, Kmetijska zadruga G. Radgona: Kolektivna pogodba kot taka je gotovo dobra osnova, na podlagi katere lahko začnemo aktivnosti za sprejem podjetniških kolektivnih pogodb in spremembo splošnih aktov. Večji problem je v tem, da na višji ravni, mislim na zvezo in republiko, ni take preglednosti, kot bi morala biti. Menim pa, da smo v našem delovnem kolektivu pripravljeni za izvajanje določil iz kolektivne pogodbe, kar je zagotavljanje zaposlitve vsem delavcem, zlasti se, ko gre za zagotavljanje odgovornosti posameznih delovnih mest. Siringam se, da je osnova za izplačilo osebnih dohodkov javna, nagrajevanje posameznega delavca pa tajno, kar pa bi smelo privedi do nevoščljivosti.

MARIJA DOBRIJEVIČ, Gorenje IMO Lendava: Mislim, da je kolektivna pogodba dejansko tisti akt, ki so ga delavci že dolgo pričakovali. To je bilo namreč nujno ob prehodu na trg delovne sile, vendar ostaja dilema, ali bo ob pomanjkanju dela možno uresničiti vsa določila kolektivne pogodbe, predvsem pa, kako delavcu od njegovega ustreznem prispevku zagotoviti primerno plačo. Kaže se pripravljenost, da bi čimprej uveljavili te določila, če bi imeli v praksi vsa potrebna sredstva, ki jo bo do konca leta možno vnesti v naše akte. Največji problem bo glede presežkov delavcev, kar bomo skušali reševati na bolj neboleč način.

JOŽA PANIČ, Skupščina občine Ljutomer: Že pred časom smo izstopili iz republiškega in občinskega sindikata, imamo pa svoj sindikat delavcev občinskih upravnih organov. Splošna kolektivna pogodba je realna osnova za pripravo panožnih. Ob posebnih problemih, s katerimi se srečujemo, smo v našem sindikatu za celovito zaščito upravnih delavcev. To je še posebej pomembno ob načrtovani reorganizaciji, ko ne bomo mogli zanemariti interese delavcev, da ne bi ostali brez službe. Osebnostno me je najbolj bolelo, da vedo vsi.

ANDREJ ZADRAVEC, IMP-Blisk Murska Sobota: Splošna kolektivna pogodba ni v celoti izpolnila pričakovanja, saj je premalo dorečena pri opredelitvi del in nalog, kar bo verjetno prinesla panožna pogodba. Tudi glede zagotavljanja mase sredstev za osebne dohodke je ponujenih premalo rešitev. Ker so zmogljivosti v proizvodnji skoraj v celoti zasedene, ne moremo govoriti o kakem večjem presežku delavcev. Poleg tega pa je prekompleksen postopek za reševanje problemov presežkov delavcev, preveč pa so zaščiteni tehnološki presežki. Delavci ne morejo imeti tajnosti podatkov o plačah, ampak so za njihovo javnost.

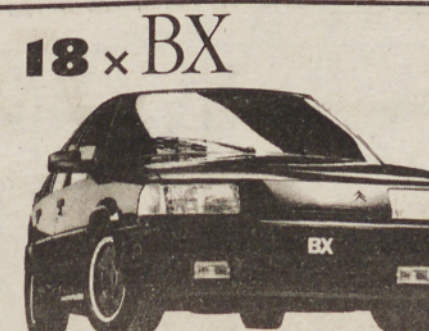
Milan JERŠE

20 x vespa

18 x AX

18 x BX

1. ŽREBANJE

7. 10. 90

Jesenski 3x3

NIZOZEMSKA

Orali »morsko«
zemljo

Sredi širnih polj, ki jih je nekoč prekrivalo morje, in sicer v pokrajini Flevohof, kjer je bilo ob koncu minulega tedna svetovno prvenstvo traktoristov, je plapolala tudi jugoslovanska zastava. Med 56 tekmovalci iz 28 držav sta bila tamkaj namreč tudi **Blanka Bukvič** iz Lemerja in **Bela Bergles** iz Puževca, ki sta na lanskem jugoslovanskem državnem prvenstvu osvojila 1. in 2. mesto, kar jima je prineslo vstopnico za svetovno prvenstvo. Da bi ju pri rezanju brazd kar najbolj spodbujali tudi gledalci iz domovine, je Zveza kulturnih organizacij občine Murska Sobota v sodelovanju z ABC Pomurka, Kompasom M. Sobota in še nekaterimi drugimi organizira-

la strokovno ekskurzijo na Nizozemsko.

Okrog 40 udeležencev je vodila pot najprej v tovarno traktorjev Steyr v Avstriji, ki je bila pokrovitelj naše ekipe, saj niti IMT Rakovica niti Torpedo Reka, torej jugoslovanski tovarni traktorjev, nista bila pripravljena prevzeti pokroviteljstva. Naša tekmovalca sta torej rezala brazde na Nizozemskem z avstrijskima traktorjema. To je seveda dokaj čudno, vendar drugače zaradi pomanjkanja denarja sploh ne bi mogla nastopati. Vse to pa je prav gotovo vplivalo na njune možnosti za visoko uvrstitev. Traktorja so jima namreč priskrbeli skoraj zadnji hip, tako da je bilo

prema časa za treniranje; in da je bilo vse skupaj urejeno v naglici, se je videlo tudi po tem, da na vozilih ni bilo vrat, med tekmovalcem pa je pihal močan veter in večkrat je precej deževalo.

Ob koncu dvodnevne tekmovalne je Blanka Bukvič zbrala 204 od 357 možnih točk in se uvrstila na 35. mesto, Bela Bergles pa je prišla na 45. mesto. Glede na vse okoliščine je najbrž to vseeno uspeh. Od Blanke je bilo slabših kar 21 traktoristov.

(O potovanju na Nizozemsko bomo še pisali.)

Jože Graj

Kumarice zunaj standarda

Kadar se pogovarjam s kakim kmetovalcem o njegovem delu in prihodkih, ga moram ponavadi »prepričevati«, da najbrž le ni tako hudo (slabo) in da se tudi v drugih poklicih ne cedita med in mleko. V pogovoru z Vlasto Rajsar iz Rogasovec pa tega ni bilo treba, saj je z navdušenjem pripovedoval o svojem vrtnarstvu in primernih dohodkih.

Zgovorna Vlasta ima za svojo dejavnost dobro strokovno podlago v sorodnikih. V pridelovanju vrtnin, na primer, jo je uvedel brat Janko, ki je kmetijski pospeševalec na TZO Cankova. V sorodstvu imajo tudi strokovnjaka za sadjarstvo, njen mož pa se dobro razume v vinogradništvo.

»Skupaj imamo le 2 hektarja zemlje. Pred tremi leti sem na 5 arih pridelovala korenček, ki ga je prevzel Fructal iz Ajdovščine. Lani sem ob korenčku pospravljala še stročji fižol, ki sem ga imela na 1 aru, še več dela in dohodka pa so mi navrgle kumarice: imela sem jih na 5 arih in pridelala 2300 kilogramov. Samoumevno je, da sem se tudi letos odločila zanje, spet na 5 arih, vendar se je prikradla majhna nerodnost: dobila sem sicer kakovostno seme, vendar kumarice, ki so zrastle, niso bile ravno primerne za prodajo za tovarniško vlaganje (konserviranje), zato sem glavni del pridelka prodala okoliškim gospodinjam. Povpraševanje je bilo izredno, saj na marsikaterem vrtu niso uspeli pridelati kumaric. Vzrok naj bi bila predvsem suša.«

Res, suša je marsikje pobrala pridelek, na vrtu Vlaste Rajsar pa ne! Za to pa ni »kriva« sreča, ampak namakalni sistem. Pa še nekaj: izdatno gnojenje s hlevskim gnojem. Ni ga gnojila pred

njim, je posebej poudarila sogo- vornica. Na vprašanje, kdo pa kumarice obira, je tudi imela pripravljen odgovor:

Vlasta Rajsar (prva z leve) ima na svojem vrtu čisto pomoč. Tokrat sorodnice. Foto: Š. S.

»Letos bo sicer pridelek slabši od lanskega — računam na okrog 1800 kilogramov — vendar je dela tudi zdaj veliko, zlasti z obiranjem. Imam pa srečo, ker mi delavcev ne manjka: poprimemo domači, pa tudi marsikdo drug, recimo sosede in sorodniki, ali pa kar katera izmed žensk, ki prinašajo mleko v našo zbiralnico.«

Vlasta Rajsar je s pridelovanjem vrtnin zelo zadovoljna, med drugim zato, ker rada dela, in to vsak dan. Sezona obiranja

tehle cenah: 1. vrsta (3—6 centimetrov) 9,50 dinarja, 2. vrsta (6—9 centimetrov) 7 dinarjev in 3. vrsta (9—12 centimetrov) 2 dinarja. Njena odločitev, da se bo ukvarjala z vrtnarstvom, je v redu in dokazuje, da so naši kmetijci, sicer vajeni klasične pridelave (pšenica, koruza, sladkorna pesa...) in prireje (mleko, pitanci), dojemljivi tudi za dejavnosti, kjer je več fizičnega dela, le navdušenje in strokovna pomoč sta jim potrebna.

Š. Sobočan

TRGATEV — ZDAJ!

Strokovna služba Kmetijskega zavoda Maribor glede na znake zrelosti meni, da se trgatve srednje poznih sort lahko že začne, še zlasti pa po 1. oktobru. V vinogradih od Ormoža do Radgone in do Lendave so namreč ne naslednje vrednosti.

Sorta	Radg.-kapselske gor.		Ljut.—orm. gor.		Goričko	
	Slad. Oe	Kisl. g/l	Slad. Oe	Kisl. g/l	Slad. Oe	Kisl. g/l
B. pinot	77,0	11,1	83,0	11,1	79,0	11,1
Chardonnay	80,0	13,3	87,0	12,4	84,0	13,0
Sivi pinot	80,0	10,8	86,0	12,1		
Zeleni silvanec	70,0	12,6	75,0	10,5		
Sauvignon	81,0	12,1	83,0	12,0	84,0	12,1
Traminec	82,0	10,3	86,0	9,8		
Rumeni muškati			73,0	11,9		
Kerner	78,0	11,5	81,0	10,0	78,0	11,3
M. pinot						
M. frankinja					77,0	10,2
Laški rizling	65,0	13,7	71,0	12,1	75,0	12,3
Renski rizling	74,0	16,5	77,0	14,2	73,0	15,4
Šipon	57,0	19,0	60,0	16,3	67,0	18,7

Na osnovi dosedanje vsebnosti sladkorja v grozdju in nadaljnega dozorevanja predvidevamo, da pri srednje poznih sortah dosladkanje ne bo potrebno. V tem smislu se vinogradniki tudi odločijo za trgatve posameznih sort na posamezni legi oz. vinogradu.

Ne bo odveč, da vinogradnike in vinarje spodbudimo k razmišljanju o posebnih trgatah — posebnih kakovosti, kot so pozna trgatve, izbor, jagodni izbor, suhi jagodni izbor in ledeno vino. V nekaterih vinogradih te danosti so, vse je seveda odvisno od naklonjenosti vremena v nadaljnjem obdobju dozorevanja in prezorevanja grozdja.

STROKOVNI NASVET

Zatiranje travnih in širokolistnih plevelov v žitu

V Sloveniji smo v zadnjih desetletjih povečali hektarski pridelek žit, vendar je še vedno precej manjši kot v razvitih kmetijskih državah. Vzrok za to so neprimerni agrotehnični ukrepi, gnojenje, priprava tal, zatiranje plevelov, sortiment, varstvo pred boleznimi in škodljivci. Eden ključnih vzrokov za manjši pridelek žit je zaplavljenost posevkov, kar lahko zmanjša pridelke tudi za sedemdeset in več odstotkov. V Sloveniji uporabljamo na precejšnjem delu površin, približno 40.000 ha, sredstva za zatiranje plevelov v žitu, pa vendar nismo zadovoljni z uspehom.

Kaj je vzrok in kako lahko to popravimo: nekdanji tipični pleveli, kokalj, mak, osat, modri glavinec in drugi, so skoraj povsem izginiti iz žitnih polj, kar pa je posledica splošne uporabe herbicidov iz skupine fenoksikarboksilne kisline (MCPA, 2,4-D, MCPP, 2,4-DB, ...). V slabem desetletju so jih nadomestili pleveli, ki so odporni proti derivatom fenoksicetne kisline (2,4-D, MCPA): navadni zebkrat, mrtva koprija, spominčica, prava in pasja kamilica, bršljanolistni in perzijski jetičnik, vijolica, navadna zvezdica, enoletni mešič, njivska zlatica... Travnatih plevelov, ki so vedno bolj razširjeni, pa pridelovalci z derivati fenoksikarboksilne kisline niso mogli zatreti. Številni poskusi iz različnih dežel pričajo o tem, kako travni pleveli izpodrivajo gojene rastline, s tem povzročijo manjši pridelek in širjenje glivičnih bolezni. Zaplavljenost pa je tudi eden od vzrokov za poleganje in kasnejše do-

zorevanje žita. Travnati pleveli otežujejo delo kombajna, saj je potrebno že pri sto biljkah srakoperca na kvadratni meter za žetev dvakrat več časa, kot na nezaplavljenih površinah. Za zatiranje travnatih plevelov, kot so: srakoperec, njivni lisičji rep, ljulke in drugi, pa tudi za nekatere širokolistne pleveli v žitu, že nekaj let s pridom uporabljamo herbicid dicuran 500 FW.

Kmetovalci imajo nemalokrat problem zaplavljenosti posevkov s širokolistnimi pleveli, kot so smolenc, mrtva koprija, navadna kamilica, pasja kamilica, navadna zvezdica, jetičnik, njivska zlatica in vedno bolj razširjena njivska vijolica. Te plevelne vrste poženejo kmalu po vzniku žit. V zgodnjih posevkih in ob toplem vremenu se razbohotijo že jeseni in sklenejo najbujnejšo rast spomladi, še preden se povzpnejo temperature tako visoke, da lahko škropimo s hormonskimi herbicidi (derivati fenoksikarboksilne kisline). Pleveli odvzamejo posevkom največ hranil, vode in svetlobe v prvih razvojnih stopnjah, ko so žitne biljke najbolj občutljive. Čeprav kasneje škropimo s hormonskimi herbicidi (ko narastejo temperature prek 12 stop. C, saj jih prej ne smemo uporabljati), z njimi sicer zatremo plevelce, storjene škode oz. pridelka pa ne moremo več popraviti. Pogosto nastopijo aprila, ko škropimo s temi pripravki, nenadne ohladiče. Možnosti so te:

- da prestavimo škropljenje s hormonskimi herbicidi na kasnejši čas, s tem pa lahko povsem zamudimo občutljivo stopnjo nekaterih vodilnih plevelov ali
- da tvegamo in škropimo, ob ohladiču da nastanejo poškodbe posevka, ki se kažejo v rumenjenju in ožigu vrhnjih listov, zakasnitvi v rasti in deformiranju žitnih klasov, pričakujemo pa lahko tudi precej manjši pridelek
- da škropimo s herbicidom DICURAN FORTE 80 WP
- DICURAN FORTE 80 WP je edini herbicid, ki z enim škro-

pljenjem zatire cel spekter semenjskih plevelov, tako travnih kot širokolistnih. Škropimo lahko jeseni po setvi pred vzn. kom, jeseni po vzniku ali spomladi ob razraščanju. Torej na voljo je dovolj časa, da izberemo najprimernejši rok za škropljenje. Temperatura skoraj ne vpliva na delovanje dicurana forte. Tudi delovanje malo nad 10 stop. Celzija, nočne zmrzali pred škropljenjem in po njem ne omejujejo njegovega učinka.

DICURAN FORTE 80 WP je kombiniran herbicid. Sestavlja ga triasulfuron z 0,5% in toluron z 79,25%. Spada v skupino z najnižjo strupenostjo (LD 50 je > 5000 in ni strupen za ptice, čebele in ribe). Deluje tako da onemogoča delitev celic. Začetno delovanje je vidno v dveh ali treh tednih. Deluje dolgo, tri do štiri mesece. Razgradnja je odvisna od tipa tal in pH vrednosti.

Jeseni pred vznikom semenjskih plevelov, tako travnih kot širokolistnih, škropimo s 2,0 kg/ha. Po vzniku jeseni in spomladi pa škropimo z odmerkom 1,5 kg/ha. Če glede na rok škropljenja je predpisan odmerki nižji, slednji posevek katera koli količina.

Napredek, ki ga dosežemo pri uporabi DICURAN FORTE 80 WP je:

- z enim škropljenjem zatrimo semenske travne in širokolistne plevelce
- imamo dovolj časa za tretjo, najprimernejšo rok škropljenja
- pri žitu ne povzročimo škod, tudi ob uporabi pri temperaturi malo nad 10 stop. Celzija
- omogoča večje in boljše pridelke

S pripravo DICURAN FORTE 80 WP je bilo v jugosloviji v letih 1987 in 1988 opravi-
nih 47 poskusov. Rezultat poskusov nam potrjuje izredno učinkovitost pripravka.

IZREDNO UGODNI NAKUPI!

Kmetijsko trgovsko podjetje Marko Slavič Ključarovci 19

Prodaja:

- Predsetvenike in rotacijske brane na obročno odplačilo
- Sipove kmetijske stroje na trimesečno odplačilo
- Prikolice Tehnostroj na trimesečno odplačilo
- V zalogi umetna gnojila po ugodni ceni
- Pri nas lahko kupite tudi betonsko železo, armaturne mreže in ves gradbeni material (vreča cementa stane le 46 din, apno 29 din, strešna kritina Kikinda le 5,30 din)
- Posebej poudarjamo, da pri nas prodajamo po najugodnejših pogojih izdelke Križevskih opekarn
- V zalogi izolacijski materiali za vaš tople dom!

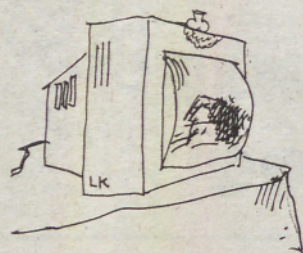
Odpri vsak dan od jutra do večera!

Pokličite nas po telefonu: (069) 87 731

IZREDNO UGODNI NAKUPI!

FRANCEKOV
PREMIŠLAVANJE

Skoraj ne mine dan, da ne bi omenjali družinske kmetije!

Kmetije so ostale...

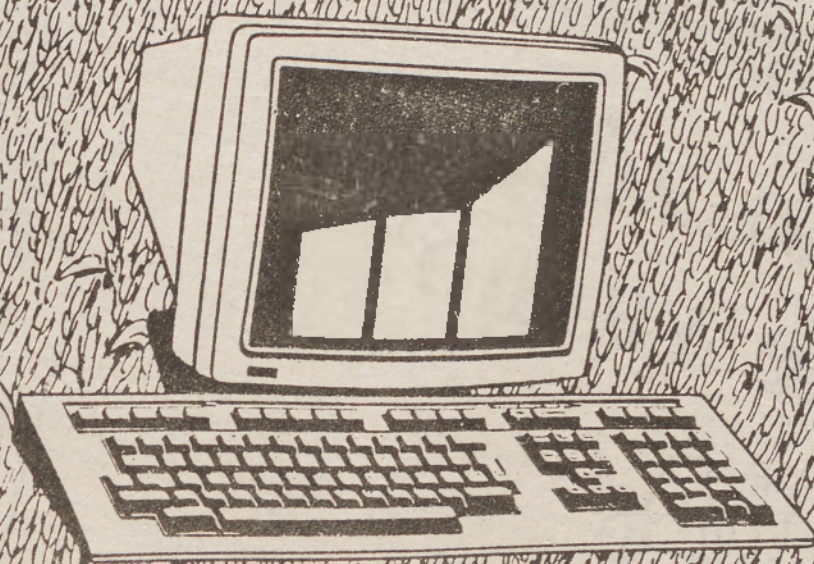

...le tega ne vem, kje bomo vzeli družine za njih.

Dicuran[®] forte

načrtovan uspeh

- Herbicid nove generacije: nov dvojni mehanizem delovanja zaradi kombinacije triasulfurona in dicurana.
- Deluje praktično na vse plevelne trave in širokolistne plevela, tudi na Galium.
- Škropite lahko že pred vznikom in vse do razraščanja žita.
- Polno delovanje tudi pri velikih temperaturnih nihanjih.
- Zadostuje eno samo škropiljenje.
- Majhen odmerek (1,5–2 kg/ha), mešanje z drugimi herbicidi v škropilnici ni več potrebno.
- Skratka: napredek, prihranek pri stroških, zanesljivo večji pridelki.

Proizvajalec:
»RO Chromos« – Zaštita bilja
41000 Zagreb – Žitnjak
tel.: 041/229-492, 229-910

Družbeni in zasebni prodajalci
dobijo vse potrebne informacije
o nabavi in strokovni uporabi
pripravkov Ciba-Geigy

pri zastopniku:
»Commerce«
Einspielerjeva 6
61109 Ljubljana
tel.: 061/322-241
telex: 31283 yu comerc
telefax: 061/319-594

CIBA-GEIGY
Raziskovanja v korist kmetijstva
Dicuran forte

11055/3 sl YU (0189)

Po enaintridesetih letih ponovno zborovanje v Soboti

Prekmurci, ki ste prihajali v zadnjih tridesetih letih študirat zgodovino v Ljubljano, se prav gotovo spominjate anekdote, ki je krožila po fakulteti. Anekdota z zborovanja zgodovinarjev v Murski Soboti, ki si je vsa slovenska zgodovinska srenja temeljito pokvarila prebavo na eno natanko ali s hrano ali z vodo, bilo pa je vsekakor dovolj, saj se mnogi ravno po tem še vedno spominjajo naših krajev. Prekmurci pa so bili tudi drugače vedno nekoliko sumljivi, saj se po prekmurcu mnogih nezaupljivih Kranjcev ne morejo odločiti, ali bi bili Slovenci, Hrvati, Madžari ali kar Panonci. Je pa zborovanje, ki sta ga 28. in 30. septembra 1959 pripravili Zgodovinsko društvo v Ljubljani in Prekmurško muzejsko društvo ter ga posvetili štiridesetletnici Komunistične partije Jugoslavije, dalo svoj pomemben rezultat. Bil je to knjižica prispevkov z naslovom: Prekmurški Slovenci v zgodovini, ki jo je uredil dr. Bogu Grafenauer. V svoji uvodni misli je zapisal, kako upa, da bosta zborovanje in knjižica pripomogla, da prekmurška zgodovina ne bo več pomenila sive lise v slovenskem zgodovinskem slikanju, ampak da se bo tudi to področje enakopravno vključilo v zgodovinske raziskave. Kljub številnim razpravam in tudi nekaterim osumišnim publikacijam, ki so nastajale bolj naključno kot pa sistematičnih, kompleksnih raziskav, lahko danes ugotovimo, da se razmere niso bistveno spremenile. Pri večini zgodovinskih pregledov (na žalost je teh zelo malo, saj smo narod, ki ne preneha sumeti, resnično dobre kompleksne zgodovine) se Prekmurci lahko najde na zadnjih straneh s pripisom, da so tu pač vse posebne razmere. Na srečo nekaj domačih zgodovinarjev ni verjelo in ne verjame v tolikšno moč posebnih razmer in kot osamljeni črni zbirajo in pišejo, kolikor morejo. Mnoge pa je v zadnjih petih letih povežalo Zgodovinsko društvo za Pomurje. Društvo združuje preko osemdeset zgodovinarjev in ljubiteljev in sodi med najbolj aktivne v okviru Zveze zgodovinskih društev Slovenije. Zato, in ker so vendarle tri desetletja, mu je bila zaupana priprava letošnjega zborovanja slovenskih zgodovinarjev, ki bo od 1. do 3. oktobra v hotelu Urna v Murski Soboti.

Ostrednja tema letošnjega zborovanja so migracije, kar je razumljivo tudi zato, ker velja prav naša pokrajina za izrazito migracijsko območje. Program tega dela zborovanja je pripravil Inštitut za izseke pri SAZU, vključujoč pa naslednje referate:

Griffinauer: Opredelitev pojma migracije v zgodovini (Srednjeveška migracije na Slovenskem), Ignacij Voje: Preseljevanja in njihov vpliv na spremembe našega etničnega prostora v turškem obdobju, Marjan Dimovski: Izseljevanje Slovencev v tujino do druge svetovne vojne v luči sedanjih raziskav, Matjaž Klemenčič: Slovenski izseljenci v tujih državah Amerike, Jasna Fischer: Notranje migracije v Sloveniji med obema vojnama, Janek Malačič: Migracije prebivalstva Želazne županije v obdobju dualizma (1867-1914), France Kresal: Koncentracija delavstva v revirjih in tiskarskih centrih v Sloveniji med obema vojnoma, Janek Malačič: Migracije Slovencev po 2. svetovni vojni, Zdenko Čepič: Nomadizem v Sloveniji po letu 1945, Ludvik Olas: Izseljevanje iz Prekmurja, Vovko: Izseljevanje iz Primorske med obema vojnoma, Majda Aleksej Kalc: Izseljevanje iz Beneške Slovenije. Prvi dan bo moški sklenili z obnim zborom Zveze zgodovinskih društev Slovenije in sprejemom, ki ga pripravlja predsednik Skupščine Murske Soboti.

Ostredni srečanja slovenskih zgodovinarjev v Pomurju ne more biti brez zgodovine. Njej je namenjen drugi dan zborovanja, ko bodo predstavljeni naslednji referati: Jozef Smej: Pregled srednjeveške zgodovine Murske, predstavitev novega mestnega grba, Irena Savel: Najstarejša poselitve v Pomurju, Endre Gyimesi: Madžarski viri o zgodovini Prekmurja, Janek Malačič: O zvezi glavarstva Ljutomer v letih 1880-1910, Albina Luk-Nečak: Manjvrednost na območju Prekmurja, Porabja in avstrijske Stajerske, Franc Stranek: Prekmurje med vojnoma, Metka Fujs: Značilnosti madžarske in avstrijske uprave v Prekmurju v drugi svetovni vojni.

Prekmurci so zgodovinarjev je učitelj, tisti, ki so se s političnimi spremembami na območju Prekmurja, Porabja in avstrijske Stajerske, Franc Stranek: Prekmurje med vojnoma, Metka Fujs: Značilnosti madžarske in avstrijske uprave v Prekmurju v drugi svetovni vojni.

Uvodni del zborovanja bomo sklenili s sestankom sekcij, ki delujejo pri zgodovinskih društev Slovenije in v katere se lahko vključujejo vsi, ki jih zanimajo določena področja zgodovine. To so sekcije za šolsko, krajevno, gospodarsko, zgodovinsko, sledila bo ekskurzija po Prekmurju z ogledom nekaterih najpomembnejših kulturno-zgodovinskih spomenikov in slovo v upanju, da bodo gostitelji in da bodo anekdota o pokvarjenih železicah zame-likovna pripovedovanja o uspešnem delu, lepih krajih in gostoljubnih ljudeh.

Metka Fujs

SODOBNA KOMORNA GLASBA RADENCI 90

FESTIVAL KONTINUITETE

Le Zagrebški godalni kvartet je nekoliko posegel v avantgardno glasbeno umetnost 20. stoletja z deli Cipra in Strmčnika. Sicer pa so potrdili, da kljub pomladitvi sodijo v vrh glasbene ustvarjalnosti v Evropi.

Zagrebškim godalnim kvartetom) poslušalstvu predstavili umirjenostjo smer sodobne Evropske glasbe, v kateri so prednjačili umetniki, kot so Šostakovič, Debussy, Ravel in drugi. Glasba, ki smo jo poslušali, je bila klasično sodobna, nekoliko odmaknjena od čiste avantgarde in s tem zelo približana našim poslušalcem. Škoda, da glasbene šole Pomurja in Maribora ne izkoriščajo tega festivala v takšni meri, kot bi jo lahko, saj vrhunskih umetnikov, ki bi predstavili toliko raznovrstne glasbe na tako visoki ravni, ni vsak dan v Pomurju. Ob tem pa bi mlade glasbenike vsaj seznanili s so-

dobnimi tokovi glasbene umetnosti.

Pa še beseda, dve o letošnjem kolokviju. Bil je namenjen enemu največjih slovenskih skladateljev 20. stoletja, Lucijanu Mariji Škerjancu. Čeprav velja ta skladatelj za simfonika oz. skladatelja, ki se je ukvarjal s pretežno obsežnejšo orkestralno ustvarjalnostjo, pa je kljub temu napisal 27 klavirskih mojstrov. In tem je bil posvečen kolokvij.

Čeprav se festival iz leta v leto ubada z velikimi denarnimi težavami, pa mu vsako leto vendarle uspe preživeti. Upajmo, da bo tako ostalo.

Dušan Loparnik

Mladen Tancer

Ob treh obletnicah Henrika Schreinerja

Schreiner je imel že od samega začetka ravnateljstva zelo težavno stališče. Moral je modro in preudarno usklajevati močne germanizacijske sile in pritisk avstrijskih oblasti na Spodnjem Stajerskem, hkrati pa previdno, a načrtno prebujati, utrjevati in na dolgi rok usmerjati prebujajočo se slovensko zavest tako med dijaki kakor tudi med pedagoškim zborom na zavodu. Takrat, v izredno občutljivih časih, na prelomu stoletja in na predvečer prve svetovne vojne, to ni bilo niti malo lahko, prej tvegano in z veliko možnostjo, da ga zamenjajo na ravnateljskem položaju. Tega se je Schreiner vsekoli dobro zavedal. Vse to je od njega terjalo manevrsko širino in dovolj zanesljivo jasnovidnost v prihajajoči čas. Pri tem so ga reševali njegova temeljita strokovnost in velike organizacijske sposobnosti pri zares uspeš-

nem vodenju šolskega zavoda. Bolj ko se je pri nas zaostroval narodni boj, tem težavnejša je bilo ravnateljstvo in vse bolj so šolske oblasti bele nad mariborskim učiteljskim, ki je prav po Schreinerjevi zaslugi uživalo velik sloves in strokovni ugled v nižjeavstrijskem prostoru. V Schreinerjevem vztrajanju na mestu ravnatelja se kaže vsa njegova veličina in zvestoba slovenskemu narodu, njegova neomajna pripravljenost, da po svojih močeh in sposobnostih prispeva kar največ za razvoj in utrjevanje slovenske narodne zavesti na Spodnjem Stajerskem. Torej prav nasprotno temu, kar je uradna šolska oblast pričakovala od Schreinerja in za kar ga je postavila na čelo mariborskega pedagoškega zavoda.

S prihodom v Maribor se je Schreiner začel razvijati v pravega in temeljitega pedagoga v najzlahnejšem smislu besede. S svojo nadarjenostjo, jezikovno kultiviranostjo in s poglobljenim samozaveščenjem v pedagoških predmetih je dosegel vpliv vsa dotedanja pedagoška znanja. Neprekinjeno je spremljal vse napredne pedagoške tokove v evropskem prostoru, jih kritično presojal in z njimi seznanjal slovensko učiteljsko. V delo učiteljskega je vnesel novega in svežega pedagoškega duha, organizacijsko je posodobil praktično delo učiteljskih, več profesorjev na zavodu pa je pridobil za pisanje v pedagoškem revijalnem tisku in za pisanje posameznih metodik. Prav zato je bilo delo mariborskega učiteljskega takrat na vrhuncu, vodilno v slovenskem in širšem avstrijskem prostoru.

K tako laskavemu ugledu mariborskega učiteljskega v tistih časih Schreiner ni prispeval le kot njegov ravnatelj in profesor, marveč, in morda celo bolj, kot pisec mnogih kakovostnih in opaznih pedagoških razprav, samostojnih knjižnih izdaj, kot so pisec učbenikov, kot vztrajen in vnet zagovornik novih in naprednih pedagoških idej na prelomu v naše stoletje, kot urednik in kritik, kot širok popularizator vzgojnih misli med ljudstvom, kot sodruden v več dejavnostih tudi širše in zunaj učiteljskega, kot imeniten vodnik in usmerjevalec posameznih profesorjev na učiteljsko, ki so se pod njegovim vodenjem razvili v izvrstne strokovnjake in cenjene pedagoške pisce. Ne prej in ne kasneje ni na mariborskem učiteljsko tako ži-

vo gorela bakla pedagoškega duha in samo v Schreinerjevem času je bilo toliko ustvarjalnih moči, ki so žarile v slovenski kulturni in pedagoški prostor s tako močjo, da so njih sledi ostale žive in zaznavne vse do naših dni.

Schreinerjev pedagoški opus obsega nad sedemdeset spisov: člankov, razprav, samostojnih knjižnih del, del v soavtorstvu, kritik in ocen. Bil je pobudnik in imeniten sopolisec novih čitank, jezikovnih vadnic in metodik za učno delo v osnovni šoli. V desetletjih nabrane pedagoške izkušnje in lastne poglede na novo šolo je strnil v svojem labodjem spevu »Preosnova jugoslovanskega vzgojstva v smislu demokratizma«, ki je bilo objavljeno leta 1919. V tem imenitem, poglobljenem in vizionarskem besedilu se Schreiner dotika vseh temeljnih pedagoških vprašanj prelomnega obdobja, ko se je na razvalinah propadla Avstro-Ogrske rojevala nova država Jugoslavija in je v preosnovi vzgojstva iskala sebi ustrezno podobo nove šole in nove vzgoje. Žal Schreinerju arhitektu novega šolstva ni bilo dano, da bi bil doživel uresničitev svojih idej, slovensko učiteljsko pa je v najbolj občutljivem času ostalo brez vodnika, ko mu je bil najbolj potreben zanesljiv in preudaren pedagoški krmar.

Ko danes s primerne časovne oddaljenosti kritično ocenjujemo celotno Schreinerjevo pedagoško poslanstvo in njegov obsejni delež v bogati zakladnici slovenske pedagoške misli, smo mu dolžni dati spoštljivo priznanje za veliko in bogato opravljeno delo. Široko razgledan in strokah, pedagoško tankočutno izbrušen, odlični mentor, vodnik in organizator modernega pedagoškega dela se je Schreiner s svojim večdesetletnim temeljitim pedagoškim delom trajno zapisal med slovenske pedagoške klasike.

Rojstni Ljutomer se je svojega velikega rojaka spomnil ob stoletnici njegovega rojstva. Na rojstni hiši je bila odkrita spominska plošča. Maribor mu je svojo veliko hvaležnost izkazal leta 1955 s postavitvijo in odkritjem monumentalnega spomenika v neposredni bližini tedanjega učiteljskega. Oba pomnika ohranjata v nas misel na Schreinerja in njegovo kulturno-pedagoški delež. Oporoka velikega slovenskega pedagoga o boljši šoli in o boljši prosvetljenosti slovenskega naroda nas mora voditi v naših naporih, ko iščemo podobo nove šole in novega duha v izobraževanju!

kulturni koledar

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec bodo v petek, 28. septembra, ob 19. uri odprli razstavo fotografij Soboti moje mladosti Jožeta Kološe-Kološa. Razstava bo v počastitev mojstrove 70-letnice in 50-letnice fotografskega ustvarjanja. Obenem bodo predstavili njegovo fotomografijo, ki jo lahko ob odprtvi tudi kupite po znižani ceni.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak je na ogled razstava akrilov, olj, gvašev in akvarelov Veljka Tomana.

RADENCI — V restavraciji Vikend je na ogled razstava grafik akademskega slikarja Lojzeta Logarja in risb otrok osnovne ter srednje šole za gostinstvo in turizem; v restavraciji hotela Radin pa so razstavljene tapiserije Silve Posavec.

LENDAVA — V muzejskih prostorih lendavskega gradu je razstavljena bronastodobna naselbina Oloris, v galeriji pa si lahko ogledate risbe otrok osnovnih šol.

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava likovnih del slikarja Nandeta Vidmarja. Na ogled je 145 risb, grafik in akvarelov, nastalih med obema vojnoma.

knjige

Knjižne uspešnice ta teden v knjigarni Dobra knjiga v Murski Soboti:

Barbara Taylor Brandford: DEJANJE VOLJE (Mladinska knjiga)

Danir Kerin — SADJE V NAŠI PREHRANI (Kmečki glas)

POMURJE A-Z (priročnik)

POMURSKA ZALOŽBA

Izlet na Dunaj

Člane turističnega društva vabi društvo Radenci na Dunaj. Ogledali si bodo zgodovinske spomenike in kulturne znamenitosti tega evropskega središča. Izlet bo 13. 10. 90, odhod ob 4. zjutraj.

Zveza kulturnih organizacij Murska Sobota
Trubarjev drevored 4.
tel.: 21 957

OBJAVLJA AVDICIJU

ZA VPIS V PLESNO ŠOLO INTAKT 90/91

Vpisovali bodo začetni, nadaljevalni in izpopolnjevalni tečaj (od 7. leta starosti).

Avdicija bo 4. 11. 1990 ob 17. uri na Osnovni šoli I.

KOLOŠEVEM OBJEKTIVU

SOBOŠKA TRŽNICA — Svetovni popotniki trdijo, da mesto spoznaš po njeni tržnici, ki se razprostira v tako duša dogajanja. Če bi sodili po fotografiji soboške tržnice ob Titovi cesti, ki jo je Kološa Kološa leta 1953, leta je bila Murska Sobota sila pusto mesto. Dandanes je na tržnici živahneje, kar je razvidno iz fotografije, ki jo ima mesto veliko več prebivalcev, pa tudi preprodajalcev, ki ponujajo sadje in zelenjavo, pa tudi druge stvari, kot takrat, ko so redki okoličani prinašali sem svoje prideleke in plodove: v jeseni predvsem sadje, kot so jabolka, ki jih prodajo s strani Mure, občasno pa tudi »puter« in skuto ter krave ter da so pretežno imeli Sobočani v tistih časih na svojih domačijah lahko prašiče in goveda, ki jih predalec za meso in svinjino. Slednje velja tudi danes, toda do rodni domačiji z ostarelimi starši je predalec za meso in svinjino, pa tudi prišlekov in tistih, ki se oskrbujejo na tržnici in v blagovnici (ki stoji na mestu današnje tržnice), je vse več.

B. Bavčar

PRI UMNEM GOSPODARJENJU JE NEPOGREŠLJIV

FL d.o.o.

Podjetje za poslovno informatiko je ekskluzivni zastopnik IPC za Jugoslavijo. Sedež ima v Murski Soboti, Grajska 1 a, tel.: (069) 21 353.

IPC
COMPUTERS & POS

IPC RAČUNALNIKE LAHKO ŠE DOBITE: ● HIPEC DOMŽALE ● MPA ZRENNANIN ● MIKROS VARAŽDIN ● FIS VALUTA ● OMIŠALJ ● ELKOM OHRID ● TIM SOFTWARE SERVIS BEGRAD ● ROŽLE MARIBOR

MOSKVA SE PODIRA?

Cerkev Vasilija Blaženega, ki jo krasijo čebulaste kupole bleščečih barv, je značilen moskovski motiv, ki nam ga ponujajo razglednice. Pod zemljo pa to 500 let staro poslopje negotovo stoji na gnilih lesenih podpornikih. »Cerkev se raztaplja kot sladkor v čaju,« pravi Aleksander Zajcev, geofizik, ki je pred kratkim pregledal poslopje v Kremlju. Zruši se lahko že ob prvi paradi ko bodo čez Rdeči trg zahrumeli tanki. In ta cerkev je le ena od propadajočih znamenitosti sovjetskega glavnega mesta.

V mestu, zgrajenem na rekah, močvirjih in trdnjaviških jarkih, grozi propad stotinam poslopij. Vse to je posledica površne gradnje in malomarnega vzdrževanja. V nevarnosti so skoraj vsi arhitekturni zakladi Kremlja, vse od razpokanih katedral do nevarno nagibajočega se stolpa Ivana Velikega. Mestni svet je pred dvema letoma ustanovil posebno komisijo, ki naj bi poskrbela za rekonstrukcijo 300 poškodovanih poslopij. Vendar pa je naloga za sovjetske finančne zmožnosti preobsežna.

Sovjetski voditelji so v letih svojega gibanja občutno prispevali k propadanju kremelskih poslopij. Leninov mavzolej, ki ga je dal zgraditi Stalin, po besedah nekega mestnega funkcionarja ni nič drugega kot »cementna skatla, postavljena na jarku, napolnjenem z glino«. Mavzolej izpod

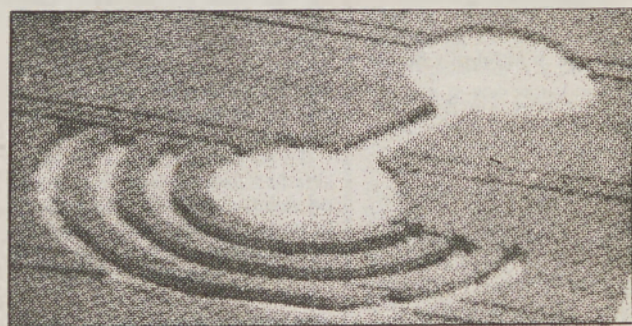
površja iztiska zemljo in vsako leto za štiri milimetre zdrsne proti Rdečemu trgu. Stalin je dal pod palačo ministrskega sveta zgraditi bunker, zaradi katerega se zdaj utegne podreti celotno poslopje.

Leta 1961 so na ukaz Nikite Hruščova med starodavnimi kremelskimi cerkvami zgradili sodobno kongresno palačo iz marmorja in stekla. Zaradi njenih velikanskih temeljev se zdaj okoliška poslopja pogrezajo, od tega najbolj vidno velika kremelska palača iz 19. stoletja, kjer pridejajo srečanja na vrhu in bankete. Podtalnica, ki odnaša pesek, glino in prst, ogroža tudi rezidenčno patriarhov in bližnje cerkve. Jugovzhodni del Uspenske cerkve iz 15. stoletja, v kateri so freske neprecenljive vrednosti, dobesedno poka.

Zunaj kremelskih zidov so se pred štirimi leti razrahljala tla pod Leninovo knjižnico, ker so v bližini gradili postajo metroja. Zato je resno ogrožena knjižnica, ki je največja sovjetska zakladnica zgodovinskih dokumentov in svetovne književnosti. Zda jščejo nadomestni prostor za 30 milijonov knjig. Temelji desnega stebra znamenitega Bolšoj teatra

lahko vsak trenutek razpadejo, ker jih raztaplja podtalnica. Tudi druga moskovska poslopja so izpostavljena razdiralnemu delovanju geologije, časa in nespoznobnosti. Eden takih žalostnih primerov je Politehnični muzej, ki so ga zgradili leta 1872 kot spomenik ruski znanosti. Stoji na trdnjavskem jarku iz časov Petra Velikega in se hitro pogreza. Podtalnica je že tako narasla, da je muzejska uprava dala skopati jamo in namestiti črpalke, ki 24 ur na dan črpajo vodo iz kleti. Na kletnih zidovih so se namnožile bele bakterije, ki razdirajo cement. Sistem zasutih jarkov in rek je ogrozil tudi dragoceno umetniško zbirko v Tretjakovski galeriji, v nevarnosti pa je tudi staro poslopje KGB-ja na trgu Džeržinskega.

Inženir Georgij Podgrebecki, ki ga je mesto najelo za reševanje propadajočih znanosti, pravi: »Vse to lahko pripišemo zanikarnosti, neodgovornosti in brezbriznosti.« Čas se izteka. Če mestni očetje ne bodo karseda hitro organizirali arhitekturne reševalne akcije, marksizem ne bo edina stvar, ki se bo sesula na smetišče zgodovine.

Inteligentna komunikacija neznanih bitij?

Na žitnih poljih na jugu Anglije se ponoči še vedno nastajajo nepojasnjena in skrivnostna znamenja. Z letala so videti, kot bi bila vrezana v žitna polja. Imajo obliko popolnih geometrijskih likov, z jasno začrtanimi robovi. So različnih velikosti in kombinacij, od treh do trideset metrov v premeru. Žito je tako tesno pritisnjeno k tlem, da ima človek občutek, da hodi po rogoznici. Vsa stebila žitaric so obrnjena v smeri urnega kazalca in so samo upognjena in ne zlomljena. Nova znamenja so čedalje večja, poleg krogov pa sedaj nastajajo še polkrogi, ki obdajajo kroge, pravokotniki in rahlo obokane črte.

S skrivnostnim pojavom se že nekaj mesecev intenzivno ukvarjajo znanstveniki, politiki in vojaka. Pred kratkim so se o tem na konferenci v Oxfordu pogovarjali znanstveniki, vendar niso ničesar dognali, v reviji New Scientist pa avtor prispevka izključuje možnost, da bi bili piktogrami delo človeških rok.

Znanstveniki proučujejo nastanek teh znamenj s posebnimi fotoaparati, kamerami in senzorji. Nastajajo ponoči, v čudnih okoliščinah in ponavadi neslišno. Ob nastanku enega od piktogramov so senzorji zabeležili visoke frekvence in nenaden, lokalno omejen toplotni udar. Naslednje jutro so zagledali veliko

novi znamenje, toda za mestom, kjer so stale merilne naprave. Na sredini kroga so našli združeno snov, ki so jo dali v laboratorijsko analizo na univerzo v Surrey. Vendar še do danes niso ugotovili, iz katerih sestavin je snov.

Medtem pa ta nenavadni pojav ni več samo angleška posebnost. Podobne tvorbe nastajajo tudi na travnikih, v gozdovih in na snežnih površinah v Avstraliji, ZDA, Kanadi, Sovjetski zvezi in v Franciji.

Nedavno je v Angliji izšla tudi knjiga o teh pojavih. Hitro je postala uspešnica in je že prevedena v nemščino. V knjigi so zbrane fotografije znamenj, ki že več let nastajajo v različnih oblikah. V knjigi so našteje vse kolikor toliko resne znanstvene razlage pojave. Na koncu pa avtorja knjige izrazita domnevo, da gre za »inteligentno manifestacijo oziroma komunikacijo neznanih bitij«.

UPORI INDIJANCEV V KANADI

Kanadski železniški promet je na severozahodnem delu province Ontario zaradi barikad, ki so jih postavili Indijanci, za nekaj časa zastal. Vsi potniški prevozi med Torontom in zahodom so bili odpovedani, dnevno pa je stalo čez 30 vlakov.

Kanadski zvezni minister za promet je železniškim družbam naročil, naj se v spor z Indijanci ne vmešavajo, dokler ne bodo promčili možnosti za pogajanja. Indijanci iz okolice Long Laka in Heron Baya so se z blokado železniškega prometa solidarizirali in podprli upor Indijancev iz plemena Mohawk pri Montrealu, imajo pa tudi svoje zahteve. Zapolnili so jim dele rezervata, ne da bi jim prej to povedali. Na seženem ozemlju nameravajo Kanadčani zgraditi nove ceste in železniško progo. »Nam ostane samo še močvirje,« pritožujejo Indijanci.

Pred dnevi pa so se v Montrealu začela pogajanja med kanadsko vlado in Mohawk. Spor med Mohawk in kanadskimi oblastmi se je začel pred meseci. Belci so si namreč na ozemlju Mohawkov »zazeleli« igrišče za golf in zemljo oziroma gozd Mohawkov enostavno zaplenili. Indijanci so se uprli, gozd zasekli, postavili barikade in ozemlje orožjem branili pred kanadsko policijo. Že pred pogajanjem so kanadske oblasti zahtevale, da Indijanci podrejo barikade. Vendar je vlada že na začetku pogajanj zavrnila 50 pogojev, ki so jih poslali Mohawci. Zato vse kaže, da bojne sestave Indijanci in kanadska vlada ne bodo zakopali.

Posnetki Saturna in Plutona

Strokovnjaki ameriške agencije za vesoljske raziskave (NASA) so sporočili, da bodo septembra dobili prve posnetke Saturna in Plutona. Te posnetke velikanov in telesov Hubbler teleskop so v vesolje poslal aprila letos. Opazoval in snemal naj bi najoddaljenejšo predelno vrsto Kmalu pa se je izkazalo, da je v njem cela vrsta napak. Na Zemljo zaradi nepravilno brušenega ogledala pošiljal zelo nejasne fotografije. Teleskop se je tresel vsakokrat, ko je posnel žet iz svetlega v temno polje. Vesoljski agenciji načrtujejo, da bo naslednja odprava na Shuttlu leta 1992 šala odpraviti napake na Hubblerju.

VPLIV ZALIVSKE KRIZE

V Rokavskem prelivu pri Deauvillu sicer ni bilo vojnih ladij, vendar je francosko letoviško mesto kljub temu čutilo zalivsko krizo. Na vsakoletni dražbi enoletnih dirkalnih konj so lastniki in rejci prebledevali, saj so njihovi lepotci najboljših pasem zbujali le malo zanimanja in dobivali še manj povod. In kaj je bil vzrok? Pozornost zbujajoča odsotnost premožnih emirjev z bližnjega vzhoda. Cene na dražbi so bile povprečno za 19 odstotkov nižje kot leto poprej. Od 138 prodanih konj so jih samo deset skoraj na skrivaj kupili Arabci, ki so trgovali pod izmišljenimi imeni. Med uglednimi, a odsotnimi kupci so bili tudi štirje bratje Maktoom iz Dubajja, ki so v prejšnjih letih sami pokupili skoraj vse najlepše in najdražje živali. Lani so na primer kupili 40 odstotkov vseh konj, kar jih je bilo na prodaj. Med znamenitimi ljubitelji konj so pogrešali tudi princa Jazida Sauda iz Savdske Arabije in Kaisa el Saida iz Omana.

Vulkani, doline in razpoke na Veneri

Prvi posnetki Venere, ki jih je posnelo ameriško vesoljsko vozilo Magellan, so pokazali, da so na njenem površju ravno takšni

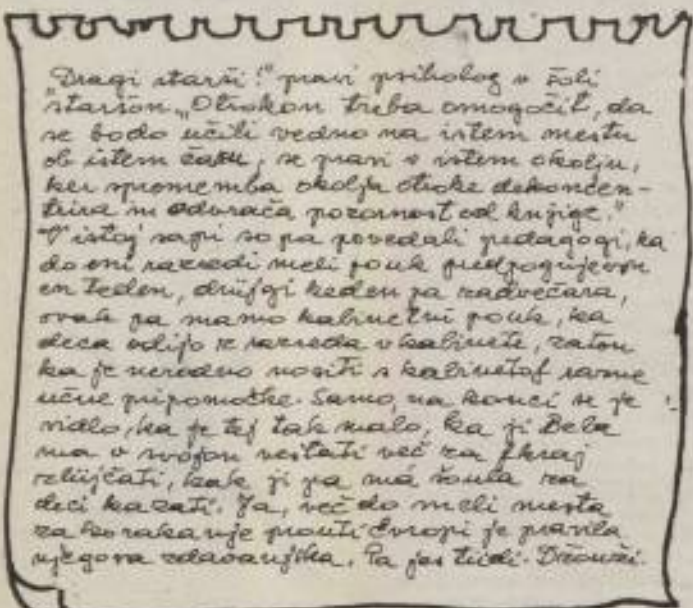
vulkani kot na primer na Havajih, rečne doline, kot je na primer tista ob Renu, in razpoke, kakšne je na primer videti v epicentrih potresov. Posnetki, narejeni z radarjem, ki je prodrli skozi gosto Venerino ozračje, so presenetili znanstvenike z nepričakovano koristnimi in zanimivimi podatki. So desetkrat jasnejši in bolj podrobni kot tisti, ki sta jih posneli sovjetski vesoljski vozili Venera 15 in Venera 16, ali pa tisti, ki so jih dobili s pomočjo radijskih teleskopov na Zemlji. Kažejo namreč, da je Venera v nasprotju z doslej razširjenim mnenjem veliko bolj podobna Zemlji in da je imela burno geološko preteklost, katere sledovi so vidni na njenem razbrazdanem površju.

Strokovnjaki v ameriškem vesoljem centru NASA nameravajo spet aktivirati radar na Magellanu v septembru, da bo nadaljeval snemanje Venerinega površja.

NOVE NAJDBE IZ OBDOBJA DINASTIJE HAN

Kitajski arheologi so v bližini mesta Xian našli več pobarvanih kipev iz terakote. Kot poroča kitajska tiskovna agencija Xinhua, gre za najpomembnejše arheološke odkritje na Kitajskem. Najdene figure sodijo v sam kulturni vrh obdobja dinastije Han (imajo jo za drugo kitajsko cesarsko dinastijo, ki je vladala med letom 206 pr. n. št. in 220 n. št.). Kipi upodabljajo nage moške postavbe brez rok, veliki so tretjino naravne velikosti in poslikani s črnimi lasmi, obrvi in bradami. Nekateri med njimi imajo glave pokrite s svetlo rdečimi svilnimi trakovi, svilena oblačila pa so razpadla. Našli so jih v 24 metrov globokem grobu cesarja Jingdija (188–144 pr. n. št.) in njegove žene Wang. Izdelani so v pravih telesnih sorazmerjih in so jih arheologi že poimenovali »vzhodnjaški Apoloni«. Po izjavah kitajskih strokovnjakov naj bi najdba teh kipev pomenila prelomnico v zgodovini kitajske umetnosti.

Narava se zna včasih poigrati z jezenskimi sadeži. Ali zrastejo izjemno veliki, ali pa se spreminijo v čudno obliko. Tako je na njivi Pertocijevih v Murski Soboti zrastle bučadvojček.

Vaš takojšen
dobiček

Od zastonj penečega
vina do
pozdravnega žetona

Kratek izlet v Graz z zaključnim obiskom v Casinu je v vsakem primeru dobiček. Še posebno do 30. decembra: do tega dne dobite ob svojem prihodu v Casino pozdravni žeton v vrednosti 200 KTS za izredno znižani vstopni cenil 140 KTS za dobrodošlico vam bomo postregli s kozarcem penečega vina Rouge & Noir. Izrežite ta kupon in ga prinesite k nam v Casino Graz. Veselimo se vašega obiska!

CASINO GRAZ

Stavite!

Landhausgasse 10, A-8010 Graz. Ta ponudba velja do 30. decembra 1986, 15. ure dalje. (Pri vstopu in igranju veljajo splošna pravila.)

MOJSTRI TELESNE GOVORICE

Majhni otroci so mojstri telesne govorice. Vse, kar razodevajo, je priročno. Kako prikrijevajo občutja, se otrok nauči najkasneje do petega leta. Presenetljivo je, kako hitro se pri njem spreminja razpoloženje. Med gorajima in spodnjima posnetkoma je pretekla komaj minuta. Doslikani so na ličkah še sledovi solz, usta pa so že razpotežena v prešernem smehu. Pomembno je otroku dopustiti, da izživi tudi negativna občutja. Če je potrt ali samo slabe volje, si želi, da bi ga jemali resno, ne da bi ga silili k živahnosti.

Modni dodatek — pulover

Dobre volje v novi dan

Kdor se loteva dela dobre volje in z užitek, je seveda uspešnejši od tistega, ki je čemer in brez volje. Psihologi pojasnjujejo, da je dobra volja pravo poživilo.

Zunaj sijje sonce, kava in sveži kruhki so že pripravljeni. Tako se začne dan, ko gre vse po sreči. Dobre volje stopamo v uspešen dan.

Ta izkušnja je zdaj tudi znanstveno potrjena. Ameriški psihologi so odkrili, da deluje naša možgani v tesni odvisnosti od razpoloženja. Dvema skupinama ljudi so dali naloge, ki so zahtevale posameznikovo domiselnost. Eno skupino so spravili v dobro voljo s tem, da je morala podrobno opisati prijetno osebno doživetje. Udeleženci te skupine so vidno hitreje rešili zadane naloge. Čudežnih sredstev proti slabi volji sicer ni, toda včasih pomaga že nasmešek ali obdovolen pogled na ulici, ki ga je treba samo opaziti.

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota.

1. Sacrificca — Elton John
2. Lilly was here — David A. Stewart & Candy Dufler
3. Sam na srcu — Andrej Šifrer
4. Vouge — Madonna
5. Nancy iz Ljubljane — Big Ben

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu RMS (UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz) ob petkih, od 18. do 19.

DOBRO JE VEDETI

Omamen vonj novega pohištva

Novo pohištvo in preproge imajo zelo neprijeten vonj po barvi, lakih in razredčilih. Ti vonji lahko zelo škodujejo zdravju, zato je priporočljivo nekaj dni potem, ko na novo opremito stanovanje, prostore čim več zračiti. Po šestih tednih vonj običajno izgine. Zavese po tednu dni ne bi smele več zaudarjati.

Vonj, ki ga ima novo pohištvo, povzroča glavobol, slabost, omotico, vnetje sluznice, solzenje in alergijo. Pri nakupih moramo upoštevati naslednje:

Pohištvo: Pohištvo je večinoma iz cenjenih vezanih plošč, ki oddajajo zelo neprijeten vonj. Pohištvo iz masivnega lesa ne zaudarja. Talne obloge: Strupene snovi so sicer tudi v preprogah vse redkeje, vendar tu velja, da moramo biti previdni in da je treba na novo opremljeno sobo pogosto zračiti.

Vezane plošče: Pred nakupom vezanih plošč se pozanimajte o njihovi kakovosti. V zahodni Evropi že prodajajo vezane plošče, ki ne vsebujejo za okolje škodljivih snovi.

Vzgojite pritlikavo drevo

Eno leto stara rastlina je že primerna za obrezovanje.

Odrežemo navpično vejo, pustimo stransko rasti.

Vsako leto naredimo nov rez. Rastlina raste cikcako, s tem jo ohranimo majhno.

Japonci so mojstri vzgajanja pritlikavih dreves, pravijo jim bonsai. Zanj so primerne mnoge vrste dreves: bor, hrast, javor, češnja, sliva. Prirezovanje, upogibanje in oblikovanje drevesca, ki mora rasti majhno, vendar kar se da podobno odraslemu drevesu, pa je posebna umetnost. Na sliki je prikazan začetek oblikovanja bonsaia.

— AVTOMOBIL JESENI

Ko se zarosijo šipe

Kar neverjetno je, koliko je voznikov, ki si ne znajo pomagati, ko se v hladnem avtomobilu zarosijo šipe. Razumljivo je, da več potnikov v avtomobilu tudi »nadiha« več vlage ali rose na šipah. Poskusite takole: Odprite do konca gretje in prezračevanje, zaprite dotok zraka k nogam, tako da ga bo pritekal več na šipe, vključite ventilator. Vse to pa nič ne zaleže, če zrak ne more odtekati tudi ven. Pri večji hitrosti je odtok zraka (vsaj pri večini avtomobilov) dober zaradi podtlaka v zadku avtomobila, kamor vodijo odvodne reže. Pri manjši hitrosti in veliko vlage pa je ta odtok šibak. Zato je treba odpreti trikotno okence ali ob hitri zarositvi neogrevane zadnje šipe odpreti stransko okno za prst ali dva.

NASVET

GLADIMO ŽAMET

Zmečkana žametna oblačila so neprijetnega videza, zato jih lahko zgladimo. Zgladimo jih tako, da jih obesimo na obešalnik, pogladimo in poravnamo, nato pa obesimo nad kad, v katero nalijemo vročo vodo. Iz vode se dviga sapa, dlačice žametne tkanine se postavijo pokonci. Še hitreje gre, če žamet najprej obesimo nad sapačo nato pa zgladimo dlačice z mehko ščetko. Žametna oblačila se tako lepše zgladijo, kakor če jih likamo.

Kuhajte z nami

Perutninski »pilav« s paradižnikovo omako

Za 5 oseb potrebujemo: 1 kokoš, 10 dag jušne zelenjave, 2 l vode, 30 dag riža, 5 dag olja, 5 dag čebule, zelen peteršilj in 3 del paradižnikove omake.

Kokoš skuhamo z zelenjavo in jušnimi začimbami do mehkega. Mesu odstranimo kosti in ga zrežemo na večje kose. Na olju sprazimo drobno sesekljano čebulo, dodamo prebran in opran riž ter ga zalijemo s perutninsko juho, da dobimo dober došen riž. Ko je riž mehak, ga damo v oplaknjen model za šarkelj, z lopatico potlačimo in obrnemo na večji krožnik. V sredino, kjer je prazen prostor, zložimo koščke kokošjega mesa. Riž potresemo s sesekljanim peteršiljem in vse skupaj prelijemo s paradižnikovo omako. Zraven ponudimo sezonsko solato.

Preostalo vodo, v kateri se je kuhala kokoš, porabimo za juho, v katero zakuhamo vliste rezance. Za vliste rezance dobro razžvrkljamo 1 jajce in dodamo toliko gladke moke, da dobimo gosto tekočo testo. Ko juha počasi vre, vanjo vlijemo testo v tankem curku. Ko vlivanci splovajo, juho odstavimo.

Murska Sobota, Ciril-Metodova ulica 50,
tel.: (069) 22 219, 22 809, 21 136
Telefax: (069) 21 136
Za prvo osemletko proti kanalu

Cenjeni!

Hvaležni smo vsem, ki ste nas doslej obiskali. Vedno se trudimo, da bi prisluhnili Vašim željam in potrebam. Dovolite, da Vam sporočimo, da smo tudi sedaj dobro založeni z oblačili. Posebej Vam priporočamo nakup ženske in moške usnjene konfekcije.

In še nekaj Vam želimo napisati. Ne bodite v skrbeh. Ob nakupu bomo našli skupen jezik, če bo potrebno, Vam bomo pomagali z obročnim odplačilom. In tudi odpiralni čas smo prilagodili Vašim željam. Odprto imamo vse do dvajsete ure.

S spoštovanjem!

Vaš Bim

Razgibajmo si oči!

Očesne napake odpravljamo z očali ali s kontaktnimi lečami. Poleg teh pripomočkov nekateri zdravniki priporočajo za boljši vid tudi očesno telovadbo. Pravi-

Očesna telovadba je zelo koristna in zdrava. Oči zaslonimo z dlanmi, mišice se sprostiti, oko si odpocija.

jo, da očesne napake niso toliko dedne, kot so posledica preveč napetih in napačno usmerjenih očesnih mišic.

Šolska medicina gleda na take trditve z nezaupanjem. Vzroka za slabovidnost ni mogoče odpraviti samo s treningom. Pa tudi zagovorniki teorije treninga svarijo pred prevelikim upanjem, da bi bilo mogoče shajati brez očal. Napak na očesnem zrklu resnično ni mogoče odpraviti samo z vajami, lahko pa odpravimo slabše navade pri gledanju, pa tudi telesne in duševne napetosti, ki na vid zelo slabo vplivajo.

Z očesnim treningom krepimo sposobnost spoznavne in koncentracije. Naučimo se sproščati mišice, predvsem okrog oči in na tilniku. Namen vaje je, da lahko vsaj občasno shajamo brez pomagal ali vsaj z manj močnimi.

SESTAVIL MARKO NAPAST	LES DRE- VESA IZ TROPICNE AMERIKE	CVETLICA VETRNICA	PRITOK SAVE PRI MEDVODAH	ŠVEDSKA DENARNA ENOTA	PRITOK VOLTE V GANI	VRSTA GOBE	BIVŠI BOLGARSKI PREMIER (GEORGIJ)
TALISMAN							
MINERAL, VRSTA GLINENCA							
JUNAKINJA							
GLAVNO MESTO JORDANIJE					TUNIZIJA LAHEN UDAREC S PRSTI		
JAPONSKA NAMIZNA IGRA			MOZOLJA- VICA OBROBEK, OBŠEV				
VDOVA PEVCA LENINOV (YOKO)				ZVER IZ RODU MAČK TRIK			
VERDIEVA OPERA							
KISIK		SKOPJE ARABSKA DRŽAVA			ANTON VODNIK STARO GLASBILO		
KRITIK KLABUS						POŽREK	ZNAKAVI, KRAVLJI- VEC
ŠTUDENT IRANSTIKE							
POKRAJINA V FRANCIJI IN ŠPANJI							
PRISTANI- ŠČE V IZRAELU				UPODOBI- TEV GOLEGA TELESA			

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE — Vodoravno: biblija, agreat, brokoli, jad, rek, E, Emona, vitez, EZ, lipa, rokomet, spis, Ra, trk, Dom, velnica, Onassis.

Na Stari Cesti dela nikoli ne zmanjka

Bil je eden tistih pozno poletnih dnevo, ko sta si sonce in dež podajala roko. V gozdovih je bilo opazno, da se bliža jesen, saj se je marsikatero drevo začelo barvati v svojevrsno barvno mavrico. Dan, kot si ga le lahko želimo za terensko delo. Ker sem se v minulih dneh, čisto naključno, že nekajkrat vozil po Stari Cesti in tam videl sveže skopane jarke, me je zanimalo, za kaj pravzaprav gre. Izkušnje so mi povedale, da je vodstvo tamkajšnje krajevne skupnosti dokaj aktivno in da skoraj nikoli ne počiva. Tako je ta krajevna skupnost iz dneva v dan bogatejša za kakšno infrastrukturno ali drugo pridobitev.

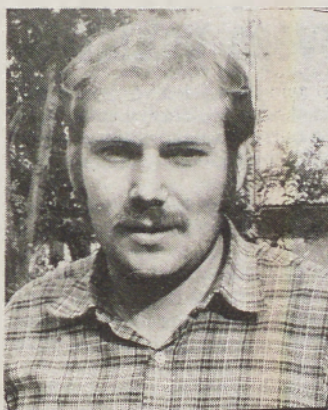
Logično je bilo, da sem najprej zavil k predsedniku skupščine KS, Miranu Voršiču.

S SAMOPRISPEVKOM DO NOVIH PRIDOBITEV

Že opaženo in dejstvo, da so imeli pred poletnimi počitnicami na Stari Cesti referendum za samoprispevek (kljub težkim gospodarskim razmeram in zanimivim političnim razmeram je referendum uspel), tako da od 1. julija krajanj ponovno na tak način zbirajo denar, sta potrdila, da se nekaj dogaja:

»Prejšnji referendumski pro-

gram, ki smo ga imeli v naši krajevni skupnosti, smo dobro opravili in ga celo presegli, zato nam je tudi ta novi tudi uspel. Krajani so se na zborih odločili, da bomo v naslednjih petih letih zbirali denar, da bi obnovljali asfaltirane in makadamske ceste v naši okolici, zgradili športno igrišče, pripravljali se bodo na gradnjo telefonskega omrežja v krajevni skupnosti, del denarja pa bodo namenili za delovanje društev in

Miran Voršič, predsednik skupščine KS Stara Cesta: »Ob glavnih nalogah, kot so vodovod, telefonija in drugo, nismo pozabili na tiste, ki se želijo rekreirati, saj bo igrišče namenjeno prav vsem.«

organizacij. Nekaj denarja je bilo namenjenega gradnji vodovoda za del krajevne skupnosti.

Stara Cesta je zelo razvečeno območje, kateri del bo oz. je dobil vodovod?

»Najbolj problematičen del pri oskrbi z vodo je bil prav osrednji, to je okrog osnovne šole, saj je voda iz vodnjakov oporečna, takšna pa je tudi v delu Mekotnjaka. Gradnja vodovoda je tudi naša glavna akcija, ki trenutno poteka, tako da je dela dovolj, moram pa povedati, da smo z gradnjo vodovoda, ki je priključen na občinski vodovod, že skoraj končali. Zdravo pitno vodo bo tako odslej imelo 94 gospodinjstev.«

IMAJO TUDI NEREDNE PLAČNIKE

Ali vam gre vse po načrtu? »Zaenkrat ja, vendar pa se pri delu srečujemo s težavami, saj imamo nekaj nerednih plačnikov. Kljub temu pa smo doslej položili okoli 1.700 metrov osnovnega vodovoda, zgradili vodni rezervoar in črpalnico.«

Koliko pa znaša predračun?

Naložba je zelo velika, saj znaša račun nekaj čez milijon dinarjev, z izvajalcem del pa smo se dogovorili, da nam bo račun 644.000 dinarjev, razliko pa bomo pokrili krajanj z lastnim delom.«

ŽE KMALU TUDI DRUGA AKCIJA

Čeprav se zemlja na vodovodnih jarkih še ni dobro posedla, pa se že pripravljate na nove naloge?

»Tako je. Že prihodnji teden se odpravljamo v Mursko Soboto, kjer se bomo na pošti začeli pogovarjati o ureditvi telefonskega omrežja v naši krajevni skupnosti. Nekaj smo že opravili, saj bomo telefonsko omrežje priključili na centralo v Cezanjevcih. Tam pa nam tudi dosti po-

magajo, saj bodo širili njihovo centralo in nam tako pomagali.«

Dela vodstvu na Stari Cesti torej nikoli ne zmanjka. Pravzaprav je zanimivo, kako vztrajni in delavni so krajanj. Gre za eno najmanj razvitih območij občine Ljutomer, vendar pa ne odnehaajo in tako so s pametnim gospodarjenjem, odrekanjem in veliko lastnega dela dosegli zavidljive rezultate. To pa je tudi nekaj, mar ne?

Dušan Loparnik

Na Stari Cesti v bližini osnovne šole že stoji lična hišica, v kateri je črpalnica za nov vodovod, na katerega bo priključenih 94 gospodinjstev.

BRIGITA BAVČAR

V VEČNO MESTO IN NAZAJ

Rim ima poleg že omenjenega zemljepisnega središča — Beneškega trga — tudi moralno središče — Kapitol. To je eden od sedmih gričev, na katerih se dviga mesto in je bilo v antičnem Rimu versko središče. Zdag s svojimi obsežnimi terasami odkriva obsežno panoramo in razgrinja daleč naokoli po obzorju ostanke antičnega, srednjeveškega in modernega Rima. Kapitolski trg je bil eden od krajev najvažnejših zgodovinskih dogodkov, ki so ustvarili slavo antičnega Rima. Prvi rimski kralj Romulus je dovolil svojemu ljudstvu, da je prav na tem mestu našlo svoje zavetje — asylum. S treh strani obdajajo kapitolski trg Senatska, Konservatorska in Muzejska palača. Veliko stopnišče, ki vodi k trgu, je z vsemi drugimi stavbami zasnoval Michelangelo po nalogu papeža Pavla III, ob stopnišču pa je še dandanes kletka, kjer hranijo volkuljo — simbol Rima. Tako kot turisti dandanes na Beneškem in drugih trgih pa so se prebivalci antičnega Rima sestajali v Forumu Romanomu. Nanj vodi pot s Kapitola po desni strani navzdol ob Senatski palači, ali pa poleg spomenika Viktorja Emanuela II. dalje po poti cesarskih forumov.

Forum je bil dejansko najvažnejše politično in družbeno središče Rima in jedro rimske omike, ki je bila pripravljena dati svoje nauke in odredbe poleg svojemu tudi narodom, ki jih je podjarmila. Ker je mesto neprestano raslo, je postal ta trg kmalu premajhen in tako so zgradili še Trajanovega (v spomin na vojne v Daciji ob Donavi), Avgustovega (v spomin na zmagovito bitko pri Filipih) Cezarjevega, Vespazijanovega in Domicijanovega. Največ škoda pa je utrpel Forum Romanum zaradi barbarskih vdorov, razdejanja in plenjenja fanatikov antike. Mnogo materiala so tudi odpeljali in ga uporabili za gradnjo utrd in novih poslopij, tako da je kmalu ostal zapuščen in mesto zbirališča živine (od koder mu tudi ime Kravja poljana).

Nasprotno z njim pa je ves veličasten pomnik zedinjenju Italije, ki so ga na Beneškem trgu zgradili v proslavi petdesetletnice italijanskega kraljevstva in simbolično predstavlja: domovino, vojaško hrabrost, prepoved in

narod. Za oltar domovine velja tudi zato, ker je v spomeniku grob neznanega vojaka in potekajo pred njim največje slovesnosti ob raznih zgodovinskih obletnicah. Spomenik Viktorja Emanuela II. se imenuje po kipu kiparja Chiardija, ki se dviga nad vsemi drugimi skulpturami. Je na podstavku s prikazom italijanskih mest, ki so prispevala k zedinjenju Italije. Veliko stopnišče v več nadstropjih pa dosega svoj vrhunec v kipu, ki predstavlja Rim. Vodomet na obeh straneh stopnišča simbolizirata Jadransko in Tirensko morje, štirje kipi pa ponazarjajo Pravo, Zrtev, Slovo in Moč. Nad obokanim stebriščem pa so kipi, ki predstavljajo italijanske dežele.

Konstantinov slavolok s Kolosejem v ozadju

Foto: Štefan Celec

V beli marmornati palači, ki je zares impozantna (tako podnevi kot primerno osvetljena v večernih in nočnih urah), imajo svoj sedež knjižnica, muzej in zavod za zgodovino italijanskega preporoda.

Pri še tako kratkem in racionaliziranem turističnem ogledu Rima pa ne kaže spregledati Koloseja. Dviga se ob stični točki Palatinskega gričevja, kjer je bilo nekoč zamočvirjeno jezero, ki pa so ga izsušili in 70 let po Kristusu zgradili veliki amfiteater, ki lahko sprejme okoli 50.000 ljudi. Od grškega dvojnika (grška gledališča so imela polkrožen tloris in so v amfiteatru upri-

zarjali drame in tragedije) se razlikuje po obliki in vsebini. Ima dvojen obod ponovitve kroga in se brez naravne opore dviga v zrak. Medtem, ko je bilo grško gledališče vedno naslonjeno na kak grič, pa je bila zabava Rimljanov povsem drugačna od tiste v grškem gledališču. Tu so bili v igri za življenje in smrt ljudje, posebej izurjeni sužnji — gladiatorji, ki so se borili med seboj in z živalmi, kar je bilo sila okrutno. Med najbolj okrutnimi je bil prav gotovo Neron, ki so mu na koncu cesarske ceste forumov postavili velik kolos, po katerem se domnevno imenuje tudi Koloseum. Ob njem je Konstantinov slavolok, ob tem pa vodomet, v katerem so se po izročilu umivali

preživeli gladiatorji. Palec navzdol je namreč velikokrat premaganega, ki je prošil za milost, pognal v smrt; kot so Kristjane velika preganjanja in požigi, ob katerih so se Rimljani naslajali nad mukami žrtve v smrtnem boju.

Prav zaradi ustrahovanja kristjanov in zoperstavljanja krščanstvu, ki je kot versko gibanje oznanjalo enakost vseh in spoštovanje človeka, je Rim poln katakomb. V njih so se skrivali prvi kristjani, se skrivaj shajali in opravljali svoje obrede. Tako se je pod veličastnim poganskim Rimom v podzemskih hodnikih in sobah začel razvijati povsem drug svet, o čemer dandanes pričajo grobovi in vse kar nam je mističnega ter skoraj grozljivega uspelo videti globoko pod zemljo v katakombah svetega Kalista. Ime imajo po diakonu Kalistu, ki je povečal kompleks podzemskih galerij in grobnic ter iz njih napravil sedež in grob takratnih kristjanov in papežev. Ob Apijski cesti, ki je najpomembnejša med antičnimi cestami, tudi dobro ohranjena in znano sprehajališče meščanov, so še številne druge katakombe, tudi judovske in cerkev sv. Sebastiana. Slovita pa je nedaleč od tod tudi grobnica Cecilije Metelle — to je nagrobnja zgradba iz druge polovice 1. stoletja po Kristusu, ki ima obliko hiše italjskega tipa.

(nadaljevanje)

Srečanje

Dva jubileja Branka Radišiča

Prekmursko lovstvo je tesno povezano z imenom Branka Radišiča iz Murske Sobotice, predsednika izvršnega odbora ZLD Prekmurje, ki letos praznuje 40-letnico aktivnega dela v veliki družini zelene bratovščine in 60-letni življenjski jubilej. V družini Radišič ima lovstvo dolgoletno tradicijo. S to dejavnostjo se je ukvarjal oče Božidar že pred vojno, potem pa je njegova dvočevka za nekaj časa utihnila in se zopet oglasila po osvoboditvi. Branko je že kot otrok spremljal očetovo zagnanost in ljubezen do narave in divjadi. Bil je celo na ustanovitvi LD Kobilje — Motvarjevci, katere soustanovitelj je bil leta 1946 njegov oče. Lovski krst je prejel v LD Kobilje — Motvarjevci, z zaposlitvijo v soboški bolnišnici pred 38 leti pa se je vključil v takratno LD Bakovci — Dokležovje, ki se je kasneje združila z LD Murska Sobota, kjer je še sedaj član. Danes je Branko vesel in srečen, da je nadaljeval očetovo privrženost, zlasti še, ker sta med ljubitelje zelene bratovščine stopila tudi sinova Borut in Božidar.

V preteklih štiridesetih letih je Branko Radišič opravljal številne odgovorne funkcije v lovski organizaciji, od katerih naj omenimo samo najpomembnejše. V ZLD Prekmurje je predsednik komisije za ocenjevanje lovskih trofej ter

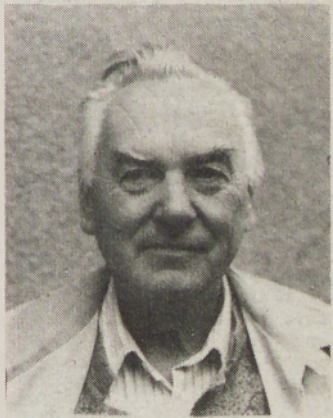
član stalne republiške komisije za ocenjevanje trofej. Tako je tudi sodeloval pri ocenjevanju trofej — na obeh slovenskih razstavah trofej ter na mednarodnih razstavah v Torinu, Marseju, Bukarešti in drugod. Dva mandata je opravljal delo vodje sekcije lovskih čuvajev in tehnikov pri ZLD Prekmurja. Čuvajsko službo v LD opravlja še danes, vendar neprofesionalno. Je

ukvarjal s strelskim športom (nasti golobi), kjer je ekipo ZLD Prekmurja dosegla odlične rezultate. Tudi danes še rad stopi na strelce.

Za svojo dolgoletno in uspešno delo v lovski organizaciji je Branko Radišič prejel številna slovenska in mednarodna priznanja. Med drugim se ponaša s srebrnim ordenom za lovske zasluge LZ Jugoslavije ter odlikovanjem red za lovske zasluge prve in druge stopnje LZ Slovenije.

Branko Radišič kot velik ljubitelj varstva, gojitve divjadi in varstva okolja, ostaja tudi prihodnje zvest tej opredelitvi. Zato z veliko zaskrbljenostjo gleda na oporene posege v naravo in okolje, ki so velikokrat neupravičeni in nevarni. Take krivice in napake so sicer dogajale tudi drugod, vendar na katere pa lovci niso imeli vpliva, vendar so jih tam prej kot pri nas opustili, da bi se odmaknili rasilnosti in živalstvo. Pomembna življenjska jubileja bo Branko Radišič dostojno praznoval v krogu svojih lovskih prijateljev in svoje družine, sinov in vnukov. Po upokoju (prihodnje leto) pa se bo lahko še bolj posvetil lovstvu in nogradu na njegovem prelepi Kobilju. Cestitamo!

Feri Hladnik

član komisije za izobraževanje in lovsko kulturo pri ZLD Prekmurja in predavatelj na seminarjih za lovske izpite. Od leta 1986 je predsednik izvršnega odbora ZLD Prekmurja. Aktivno se je tudi

Tovarna pohištva

MIZARSTVO p.o.

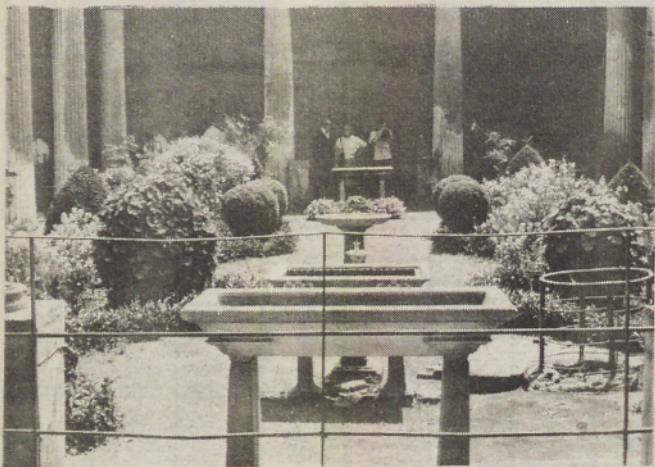
Ljutomer, Ul. Rade Pušenjaka 1

SPOROČA:

- razpolagamo s prostimi zmogljivostmi sušilnice lesa
- priporočamo vsem delovnim organizacijam, privatnikom in vsem, ki imajo les za sušenje, da se oglasijo po telefonu št.: (069) 81-916 ali 81-926.

Naš tehnični vodja se bo z vami pogovoril o vsem potrebnem v zvezi s sušenjem lesa.

Zaupajte nam in nas pokličite!

Značilni rimski atrij

PREKMURŠČINA TUDI V TORONTU

Izseljenca Jože in Katarina Kolenkova iz Črenšovec sta leposkrbela za svoje štiri otroke, »vcepila« pa sta jim tudi ljubezen do stare domovine in jezika

Moram povedati, da se včasih sam sebi naivem, ko iščem predvojnega izseljenca: po možnosti take, ki bi bili milijonarji. Teh preprosto ni več, ker jih krije črna zemlja. Čedalje manj pa je tudi tistih, ki so šli čez mejo v petdesetih letih, oziroma so že starejši.

No, srečanja z našimi ljudmi z onostrane velike luže so vselej prijetna, pa je tako bilo tudi po stisku s 66-letnima Jožetom in Katarino Kolenkovima iz Črenšovec, ki sta bila te dni spet na obisku iz svojega Toronta v Kanadi.

»Ja, stari postajamo,« je na začetku pogovora dejal Jože. Pove, da sta z ženo in 6-mesečnim otrokom zapustila Jugoslavijo leta 1953, leta, ko so ilegalno prešli jugoslovansko-avstrijsko mejo. Po šestih mesecih bivanja v tujem središču v Avstriji je v tistem odptoval sam, žena z otrokom pa je pripotovala za njim čez leto dni. Vse to — prehod čez slovo v Avstriji — je bilo hudo in je težko pozabiti.

Doma sem bil čevljar, vendar tega v Kanadi nisem povedal, ampak sem dejal, da sem poljedelski delavec. Tam namreč čevljarjev ni potrebovali. Sprva sem delal na farmi, potem v bolnici kot hišni nato dobrih deset let v vojaški tvarni, zadnjih dvajset let pa sem bil mehanik v firmi, kjer smo izdelovali in popravljali podvozja avtomobilov. Zdaj pa sem upokojenec.

Jože Kolenko in njegova žena Katarina nista milijonarja. Tudi zato ni, ker Katarina ni bila redno zaposlena, ampak je dolarje služila z občasnimi deli, v glavnem v gospodinjstvih (čiščenje in

podobno). Sta pa ustvarila dovolj, da sta se postavila na trdne temelje (hiša in vse, kar sodi zraven), lepo pa sta poskrbela tudi za svoje 4 otroke, saj sta jim omogočila univerzitetno izobrazbo: en sin je računalniški inženir, drugi inženir geologije, tretji je poslovnež, hčerka pa je profesorica tujih jezikov.

Jože in Katarina Kolenkova iz Črenšovec imata v Torontu v Kanadi vsega dovolj, kljub temu pa ju nenehno vleče v staro domovino

Foto: Š. S.

»Pri nas doma se vedno pogovarjamo v domačem, prekmurškem narečju. Da pa bi se otroci naučili še knjižne slovenščine, so vsi obiskovali ob sobotah tečaj slovenskega jezika. Bili pa so tudi že večkrat v Sloveniji. Naša družina je včlanjena v slovensko kulturno društvo Večerni zvon v Torontu in v njegovi folklorni skupini so plesali tudi najini otroci.«

To je povedala Katarina in pohvalila sem jo, ker je otrokom

»vcepila« ljubezen do njune stare domovine, do domačega narečja in knjižnega jezika. Najbrž pa je vse to v neki meri samoumevno, saj sta Kolenkova domače obiskala skupaj s svojimi štirimi otroki že 1967. leta, torej sta bila med prvimi povojnimi izseljenci. Znova sta prišla 1978., 1981., 1983., in spet letos. V rojstnem kraju imata oba še sorodnike, brate in sestre.

Zdaj, ko je to srečanje v časopisu, sta Kolenkova znova na dru-

Krajevna skupnost Dokležovje

Gradili bodo otroški vrtec

Med najpomembnejšimi letošnjimi nalogami Krajevne skupnosti Dokležovje je vsakokor gradnja otroškega vrtca, ki so jo načrtovali že dalj časa, saj so sedanji prostori vrtca pretesni in zastareli ter več ne ustrezajo potrebam. V ta namen so že imenovali gradbeni in nadzorni organ. Vrtec bodo gradili v dveh etapah za potrebe 50 otrok. Tačas obiskuje vrtce v Dokležovju 44 malčkov. Prvo etapo gradnje otroškega vrtca v Dokležovju naj bi končali že prihodnji mesec, drugo pa pri-

bodnje leto, ko naj bi vrtec tudi dokončali. Sredstva za prvo etapo gradnje sta zagotovila soboški izvršni svet v znesku 500.000 in krajevna skupnost iz sredstev samoprispevka 200.000 dinarjev. V gradbeni material so že vložili 183.000 dinarjev, razliko od proračunske vrednosti 794.000 dinarjev morata soinvestitorja izločiti pri Službi družbenega knjigovodstva v Murski Soboti do prvega oktobra. Ta sredstva so zagotovljena. Poleg tega pa bodo za otroški vrtec, ki ga bodo

gradili na dvorišču osnovne šole, zbirali tudi prostovoljne prispevke krajanov. Krajevna skupnost pa bo še prispevala potreben gramoz.

V Dokležovju so iz letošnjega programa že uredili vaško tehniko in ozvočenje na pokopališču. Poleg rednih vzdrževalnih del pa bodo razpoložljiva sredstva letos namenili še za ureditev ulične razsvetljave v novem naselju Krčovina ter za izdelavo projekta za ureditev starega rokava reke Mure Nakla.

F. Maučec

VIDEM OB ŠČAVNICI

Kinodvorana pri Vidmu ob Ščavnici je bila skorajda premajhna za vse, ki so prišli na ustanovni zbor podružnice Združenja lastnikov razlaščenega premoženja in pogovor o denacionalizaciji. Navzoči so se poenotili in ustanovili podružnico ZLRP za območje ljutomerske in gornjeradgonske občine. V ta namen so imenovali (iz obeh občin) predsedstvo, ki se bo sestalo v nekaj dneh in izvolilo predsednika. Glede na množične razlastitve na območju obeh občin čaka podružnico ZLRP pri Vidmu ob Ščavnici veliko dela. Ob njeni pomoči pa bodo prizadeti tudi boljje informirani, kajti matično ZLRP v Ljubljani ima svoje članke v republiški medresorski komisiji za denacionalizacijo. Po budnika ustanovitve podružnice ZLRP — Slovenska kmečka zveza Ljutomer in Socialdemokratska zveza Ljutomer — pa bosta še naprej pomagala, čeprav naj bi podružnica delovala predvsem samostojno. Na ustanovnem zboru pri Vidmu ob Ščavnici sta predstavnika ZLRP Ljubljana Tone Podgoršek in Miro Mitič odgovorila na vrsto vprašanj razlaščenec in tudi pojasnila, da še ni mogoče uradni posto-

Ustanovili podružnico ZLRP

pek za vrnitev, ker pač še ni zakona. Navzoči so soglasno podprli predlog ZLRP za dopolnitev zakona o moratoriju sečnje v družbenih gozdovih in prodaji nepremičnin, in sicer, da teh do določenega časa ne bi smele pro-

dajati tudi podjetja (zdaj jih namreč ne smejo le občine). Zbor je tudi pozval skupščini občin Ljutomer in G. Radgona, naj bi Edvardu Kardelju odvzeli (preklicali) častno občanstvo v njiju.

S. S.

Nedeljsko ogledovanje poskusnih koruznih polj pri Srednji kmetijski šoli je uspelo. Zanimati pridelovalci so prišli in poslušali strokovno razlago za sorte, ki so jih v Rakičanu poskusno zasejali in se zanimali predvsem za tiste, ki najbolje uspevajo v naših podnebnih razmerah, so odporne proti boleznim in dajejo velik pridelek. — an, foto: Albert A.

Naši trgovci in obrtniki zagotavljajo kakovost in ugodne cene.

Čas sejma je čas avstrijskega štajerskega gospodarstva.

ČAS UGODNEGA NAKUPA!

Gospodarska zbornica Štajerske

W I R tschaft

FÜR ALLE

DER REISINGER

ZA MENE NAJBOLJŠI!

GRADEC—GRAZ, Alte Poststrasse 122, tel.: 9943 316 500-0

- ORIGINALNI DELI IN KAKOVOSTEN PRIBOR
- VELIKO SKLADIŠČE REZERVNIH DELOV TUDI ZA STAREJŠE MODELE VOZIL
- OKOLI 30.000 DELOV LAHKO DOBITE TAKOJ
- VELIKA PONUDBA FORDOVH NADOMESTNIH DELOV IN PRIBORA
- POSEBNA PONUDBA DELOV ZA VSE AVTOMOBILSKE ZNAMKE
- SPECIALIZIRANA FORDOVA DELAVNICA Z NAJMODERNEJŠO OPREMO
- INTER SERVICE

MICHELIN

SEMPERIT

- OB NESREČI VAM TAKOJ PRISKOČIMO NA POMOČ
- POLLETNO JAMSTVO ZA POPRAVILA, DELO IN ORIGINALNE NADOMESTNE DELE
- STROKOVNA POSVETOVALNICA
- NAŠE ŠOLANO OSEBJE GOVORI SLOVENSKO
- NAJBOLJŠA MENJAVA DINARJA

Priporočamo vam gume za vsa vozila!!!

● BLAUPUNKT

VEDNO, KO STE V GRADCU NAS OBIŠČITE!

Tako mala pika, pa tako velika razlika. Vaš avtoradio — avtohifi

RAZISKUJEMO...

Stare kovačnice, ki so nekoč močno slovele, so danes že skoraj popolnoma izumrle. Izumrle pa so zaradi tega, ker danes ni več starih, dobrih kovačev. Danes delamo vse moderneje: strojno in serijsko.

Nekoč so kovači vstajali zelo zgodaj (ob treh ali pa že prej), da so zakurili ogenj v kovačnici, kajti zgodaj so prispeli kmetje s konji, ki jim je bilo treba nadeti podkve na kopita. S podkovanjem je bilo precej dela. Najprej so morali sneti stare podkve, jih dati v ogenj, močno segreti in na novo oblikovati (narediti in skovati nove prijemalke). Ko je bilo to pripravljeno, je mojster konjem izrezal kopita. Pri nekaterih konjih je bilo to delo izredno težko, ker so brcali in jih je bilo težko ukrotiti.

Ko je bilo kopito izrezano in očiščeno, je sledilo nameščanje podkve. Navadno so podkev ponovno grel, samo ne več s kovaškim premogom, ampak s — kot so tarat rekli — »treskami«. To ponovno segreto podkev je kovač namestil in kopito je pribil s posebnimi kovaškimi žebli, ki so se takrat še dobili v trgovinah, ali pa so si jih kovači kar sami izdelovali. Vsak pribit žebelj je nato na drugi strani kopita lepo »zarobil« in zakovčič, nazadnje pa še oblikoval s pilom. Ko je bilo vse to že narejeno, so kopita še namazali z oljem, da je imel konj čim boljše obuvalo. Gospodar pa je moral paziti, da je čez tri mesece zopet prišel nazaj, ker so se v tem času podkve toliko porabile, da je bilo potrebno konja ponovno »obutik«.

Stari kovači so nekoč imeli tudi dva do tri vajence. Ti so bili vajeni stroge discipline. Delali so samo za hrano, in to od ranega jutra do poznega večera. Ko je bil vajenec sposoben za samostojno delo, mu je mojster dal pomočniško sprichevalo in že je bil kovač.

Delo v starih kovačnicah je bilo toliko težje, ker niso imeli elektrike. Zrak je v ogenj pihal iz

kovaškega meha. Tega so gonili »peš«, in to predvsem vajenci. Tudi za varjenje so uporabljali ogenj. Oba močno segreti kosa so na nakovalu spojili tako, da so ju položili enega na drugega in zvarili z udarci kladi. Za končno oblikovanje pa so takrat uporabljali ročne žage, največ pa raznovrstne pile.

S kovačem je bil tesno povezan tudi kolar. Navadno sta bila kolar in kovač ena in ista oseba. Ker kovač ni dovolj zaslužil za preživljanje svoje družine, se je bil prisiljen ukvarjati tudi z deli kolarja, velikokrat pa še s kmetijstvom. Kolar je izdeloval kolesa, vozove, razne priključke za vprege in podobno. Vse kolarske lesene izdelke pa je potem kovač okoval z železom. Temu železu se je reklo okovje. Okovje se je moralo najprej pripraviti, se pravi skovati v primerne oblike za določene lesene izdelke, da se je lepo prileglo. Šele potem se je okovje ohladilo in pribilo na leseni izdelek. To okovje je bilo predvsem za okrepitev.

Pri izdelavi novega vprežnega voza je bilo delo kolarja vredno toliko kot delo kovača. To je bilo takrat staro in strogo pravilo.

Ob koncu tedna, to je v soboto popoldne, so kovači prenehali z delom in po tem se je pričelo temeljito čiščenje delavnice. To so seveda opravljali vajenci. Ko so pospravili orodje na svoje mesto, zložili izdelke in polizdelke, so tla, ki so bila iz nabite ilovice, močno polili z vodo.

Starih kovačnic je danes že zelo malo. Nekatere so do konca porušene, zapuščene ali pa so preurejene v nove, moderneje delavnice. Starih, dobrih in pravih kovačev pa tudi ni več.

(O delu kovača in kolarja nam je pripovedoval Janko Košar, star 40 let, po poklicu kovač, zasebni obrtnik, Jamna.)

Zapisali učenci 7. b razreda, OŠ Bučkovci

Taborjenje ob morju

Počitnice, ki so sledile sedmemu razredu, smo se zelo veselili. Vsak jih je preživel po svoje. Nekateri so jih preživeli doma, v mestu, na morju in še bi lahko naštevale.

Med počitnicami sem bila na morju v prelepem mestu Ankaru. V skupini nas je bilo trinajdeset. Tja smo se peljali z vlakom. S seboj smo imeli deset šotorov, kar je zadostovalo za številno skupino. Nekateri smo imeli še spalne vreče zaradi varnosti. Takoj po prihodu smo malicali — vsak iz svojega nahrbtnika. Čeprav smo bili utrujeni od vožnje, smo takoj postavili šotore za večerni počitek. Po končanem delu in opravljenem kosilu smo se šli kopat, pa čeprav je plaža oddaljena kar tri kilometre in prav zaradi oddaljenosti smo se vračali zelo pozno, saj takrat ni bilo tako vroče za hojo. Po večerji smo vsakič posedli po travi, se igrali in peli. Spat smo šli ob desetih, vstajanje pa je bilo ob osmih. Dela, ki so nas čakala, smo imeli razdeljena. Drugi dan smo nabirali školjke. Iz nabranih školjk smo pripravili razstavo. Bila je kar lepa zbirka.

Nekoga lepega jutra smo vstali ob štirih ter si ogledali sončni vzhod. Pogled, kako se sončni žarki še v mraku poigravajo z valovi na bleščeči morski gladini, me je omamilo. Še isti večer smo na pomolu čakali na sončni zahod. Nad lučkami na ladjah je sonce ugašalo svoje zadnje žarke, kar mi je tudi ostalo v najlepšem spominu. Po prvem snu so se v naš tabor pritoževali trije taborniki z namenom, da nam podrejo šotore. Pa smo jih prelistali in kaznovali. Za kazen so morali šotore postaviti kot so bili, pa čeprav je bil to zadnji dan počitnic na morju. En teden je bil mi in tako je prišel tudi čas za odhod.

Tako smo preživeli prijetne trenutke v Ankaranu in sedaj spet sedim v šolskih klopih, le tu in tam mi uidejo misli na doživljanje v počitnicah.

Tatjana Šterman, 8. a, OŠ VERŽEJ

NOČNI STRAHOVI

V soboto ob 23.30 smo pričakovali Gorana. Zbrali smo se samo starejši taborniki. Ker nas je Goran hotel presenetiti in prestrašiti, smo se odločili, da ga prestrašimo mi.

Jaz sem se preoblekel v belo rjuho, na glavo pa sem zavil belo brisačo. Bil sem pravi »duh noči«. Še pred tem pa so Filutek, Metka in Amerikanec pri vhodu v tabor potegnili vrstico, nanjo obesili prazne steklenice slatine, nekaj steklenic pa razpostavili

na ceste kot keglje. Tako smo potem čakali na Gorana.

Naenkrat smo zaslišali na cesti kolesarja. Skočil sem na cesto in oponašal duhove in nočni kolesar je zavrel svoje pedale še hitreje, kajti ni bil Goran. Vendar smo ga verjetno prestrašili do kosti. Zatem je zaropotal po vhodu v tabor. Goran ni imel na kolesu prižgane luči in je v temi zadel v vrvi in nastavljene steklenice. Padel je, kolo pustil na cesti in se skril. Tako mu je Džimi

LEPO, A TUDI NAPORNO

Počitnice. Dnevi brez ur, brez domačih nalog, učenja... Bile ste prekratke, polne doživetij.

Del počitnic smo preživeli ob morju. V sončnem jutru smo krenili na pot. Skoraj ves čas smo se vozili po Hrvaški, kajti namerali smo si ogledati Plitvice. Bilo je vroče in naporno. Ko smo prispeli tja, sem se malce začudila, kajti okrog nas sem videla le gozd. »In to naj bi bile Plitvice?« Skoraj nisem mogla verjeti.

Tudi napis NACIONALNI PARK PLITVICE me ni mogel prepričati. V ta gozd je vodil velik vhod, primeren tudi za avtomobile. Plačali smo vstopnino, parkirali avtomobil in si izbrali srednjo pot, ki je bila dolga štiri kilometre. Hodimo, hodimo, ko naenkrat zaslišimo čuden šum,

čez čas smo prišli do slapov. Čudovito. Njihova voda se je penila v jezerih. Divje race so že vajene turistov, ki jih radovedno opazujejo. Majhne kače, ki plavajo v vodi, prestrašijo marsikoga, še posebej, ko pridejo iz za votlinic ali votlin. Ob vsem tem smo se lahko naužili svežega zraka v senčnih gozdovih. Najraje bi kar ostala tam in opazovala to lepoto. Toda naš cilj je bil Jadransko morje.

Peljali smo se skozi Senj in se utaborili v avtokampu Sibirij. Ko smo postavili šotor, se je že znočilo. Bili smo že zelo utrujeni, zato smo hitro legli. Drugo jutro, ko je bilo sonce že visoko na nebu, smo se napotili na obalo. Z bratom sva hitro stekla v vodo. Bila je mrzla. Zato sem raje legla na sonce. Čez čas me je nekaj

čudno sčegetal po hrbtu. Šele, ko je prišla tudi mama, mi je povedala, da imam hrbet vse rdeče. Ponoči nisem mogla spati, ker me je vse peklo. Naslednjo noč nas je presenetila nevihta. Morje je bilo zelo razburkano, ozračje je postalo mrzlo, burja je podirala šotore, gugala avtomobile in kmalu je začelo deževati. Hitro smo pospravili vse stvari in krenili smo na pot proti slovenski obali. Peljali smo se skozi tunel Učka. Ogledali smo si Portorož, Piran in Koper. V kampu Ankaran smo zopet postavili svoj šotor. Vreme nam ni več nagajalo. Bilo je lepo, a kaj, ko smo morali domov.

Taka popotovanja si še želim. Danica VEGI, 6. b, OŠ TURNIŠČE

s ceste odpeljal kolo, a jaz sem kot duh spet stekel na cesto, da prestrašim Gorana, a se je prijel Džimi. Ta se me ni bal, in njim je že tekel tudi Goran. Vro- kah je imel prazne steklenice in v temi iskal svoje nasprotnike. Tako je zagnal steklenico v goran, in udarjal s steklenico po drevo, misleč, da so njegovi nasprotniki.

To Goranovo mlatenje v temi me je spravilo v smeh, ki je v taboru pritegnil, da smo potem skupaj pozdravili Gorana. Tudi je Džimi zavil ranjeno roko, kar ob padcu s kolesom je a dandaj krepko podrsal po prasnih tleh. Pozneje se je Gogo izgovarjal, da se mu je med potjo v kolo zaletela srna.

Nočni strahovi so bili na nam in zaspali smo brez skrbi.

Aleš Cipot-Cipela, Črna Rdeči maki, Murska Sobota

Orožnika sta se pobožno pokrivala, potem pa vprašala kmeta, če ni videl partizanov, ki so se potepali po okolici. Ko jima je povedal, da že mesec dni ni videl nobenega tujca, sta orožnika zopet odšla.

Klara se je čez nekaj dni s konjsko vprego pripeljala po okrevajočega bolnika. Ginjena od sreče je objela svojega junaškega moža in ga s kmetovo in Šarolito pomočjo odnesla na voz in položila na mehke pernice. Šarolita se je poslovila od žalostnega očeta in tarnajoče matere in odšla čez Muro za tovariši. Klara pa se je odpravila v Murin. Da bi bil njen ljubi tovar čim manj sumljiv, je navihala Amerikanka kupila v vasi tri teleta in jih naložila na voz k svojemu možu.

Ko je v luteranskem zvoniku odbilo dvanajst, je vsa srečna in brez vseh nezdog pripeljala svojega moža s teleti na domače dvorišče. Teleta je pomočnik še istega dne zaklal, za Valentina pa je Klara tako vestno skrbela, da je že čez nekaj dni popolnoma okreval. Murinci so ga zopet videli na ulici in v javnih lokalih, ne da bi se jim sanjalo, kakšen junak hodi med njimi.

Bivši partizan pa je sklenil, da ne bo šel nikdar več v hribe, naj ga stane, kar hoče. Neumen bi bil, če bi še kdaj nesel svojo kožo za prazen nič na prodaj. »Osel je osel, pa gre samo enkrat na led,« je mislil, se jezil nad Šarolito, ki je bila drugačnega mnenja, in s Klaro uredil nad klanico udobno skrivališče.

5

Novica, da je padla vlada, se je razširila po mestu kot burja. H Glattsteinovim jo je sredi popoldneva prinesel njihov pomočnik Štefan. Vendar ni vedel povedati nič zanesljivega. Vsak, ki je govoril z njim, mu je povedal kaj drugega. Ta, da je prevzel oblast Ferenc Szalassy, voditelj puščičastih križarjev, da so Nemci Horthyja aretirali in da ga Sicherheitsdienst že v Murinu; oni zopet, da gre samo za nepomembne spremembe v stari vladi in da je admiral Horthy trdno v sedlu.

»Če ima Horthy še vedno krmilo v svojih rokah, potem se bomo brez večjih nevšečnosti zmuznili skozi vojno viхро. Če pa so prevzeli oblast njilaši, potem se lahko pripravimo na najhujše,« reče Glattstein Klari.

»Jaz nisem tako črnogleda. Če so zares na vladi, se njilaši ne bodo dolgo časa držali; vojna se nagiblje h kraju in s Hitlerjem vred bo tudi njim odklenalo.«

»Bog daj, da bi imela prav! K Milniku pojdem, da poravnam račune za zadnjo pošiljko blaga in obenem poizvem, kaj je na stvari.«

»Če bo Sicherheitsdienst zares v mestu, potem se bova morala pripraviti na vsako presenečenje. Ne želim, da bi te zopet presenetili v postelji in odgnali v kazensko brigado.«

»Še tega bi nam bilo treba. Zakaj pa sva se mučila s skrivališčem. Če je gestapo v Murinu, bom na preži noč in dan. Čim zaslu- tim najmanjšo nevarnost, smuknem v skrivališče kot miš v luknjo, kadar zavoha mačka. Nad klanico me nikdar ne najdejo,« reče nadvse prepričljivo, saj sta s Klaro prostor tako večje predelila od ostalega podstrešja, da vzhoda v skrivališče ne bi mogel odkriti niti najbolj izurjen detektiv.

»Kot miš v luknjo. To si lepo povedal,« se mu nasmehe.

»Najkasneje do večerje bom doma,« si obleče površnik in z viržinko v ustih stopi na ulico.

Pri Milniku v veletrogovini vedo o političnih spremembah celo manj kot Štefan. Zato hitro poravnava račun in odide h Katci. Ker tam ne najde nobenih znancev, si niti običajnega brizganca ne naroči, temveč se precej napoti v Staro kavarno, kjer se rad zadržuje Škrilec. Tajnik stranke puščičastih križarjev.

Škrilec zares sedi na svojem starem prostoru, pije žganje in, če ga oko ne vara, praznuje svojo veliko zmago.

»Karči, čestitam!« pohiti k njemu z iztegnjenimi rokami. »Ali ti nisem že ves čas zatrjeval, da boš prej ali slej ti vzel krmilo v roke? Ne vem, česa naj se bolj veselim, tvojega velikega uspeha ali Lindwurmovega klavnega padca,« pravi in mu stresa desnico. »Sleparja, ki vse svoje življenje obrača plašč po vetru, nisem maral nikdar. Preveč visoko je nosil glavo. Ti pa si naš človek, odkrit in preprost, pravnik iz ljudstva, ki se nisi še nikomur zameril in se kljub oblasti, ki jo boš odlej užival, ne boš prevzel.«

»Zaenkrat je še ne uživam. Na žalost ne.«

»Ne? Jaz pa sem se že veselil. Torej sem le narobe slišal. Ljudje pač radi govorimo o tem, kar si želimo,« napravi kar je mogoče razočaran obraz.

»Nič zato, Valentin! Če sem lahko izdržal 23 let pod Srbi, me teh nekaj dodatnih tednov pod Horthyjem, ki me ločijo od velikega zgodovinskega dneva, ne bo vzel hudič. Dan, ko se bodo tvoje napovedi uresničile, se bliža z naglimi koraki. Zato se ti že zdaj lahko mirne duše zahvalim za čestitke.«

»Kaj piješ?«

24

»Pelinkovec.«

»Bom pa še jaz.« Gospod natak, dva velika pelinkovca! Na tvojo skorajšnjo zmago bova pila,« reče in prisede.

»Slišal sem, da je SD v Murinu,« napelje vodo na svoj mlin, čim trčita in si nazdravita.

»Tukaj so, vendar imajo zaenkrat še zvezane roke. Pa ne bo dolgo. Čez noč se lahko sprevrne. Takrat bo tudi Horthyjevi judovski klki odklenalo. Kmalu bo v Murinu odločala moja stranka. In kdo je stranka? Jaz. Samo jaz,« se trka Škrilec v prsi, pije in z ihto udriha čez oblast.

»Ali so prišli po Jude? Kaj bo z Judi, če nam zavladajo Nemci?«

»Kaj me brigajo Jude! Nemcem jih bom izročil, če me bodo prosili zanje. Pri tem niti z očesom ne bom trenil. Naj naredijo z njimi, kar jim ljubo. Jaz jih v Novem Murinu ne bom potreboval. Tebe seveda ne dam. Svojega bivšega sošolca in najboljšega prijatelja ne bom izdal. Dokler bom jaz oblast, se ti ni treba bati. Niti lasu ti ne bodo skrivilni na glavi. Kar obljubim, tudi držim, name se lahko zaneses. Na morebitno nevarnost te bom pravočasno opozoril. Pri meni boš. Pri meni te ne bodo iskali. Po dveh, treh dneh, ko mine nevarnost, se boš zopet vrnil domov.«

»Gospod natak, še dva pelinkovca! Vesel je prijateljevega

zagotovila, še bolj vese, da se je rešil partizanov. Sam Bog mu je šel na roko in ga pustil obstreliti. Bolelo ga je, a življenje si je rešil. Bogve, kako bi vozil, če bi moral čez zimo ostati v hosti. Če ne bi padel, bi zagotovo trpel lakoto, se nalezal uši in ozbil, si razkrojil zdravje in bil v stalni nevarnosti. Zdaj pa ima svoje skrivališče, je na toplem in suhem, Klara skrbi zanj in mu streže kot kraljico. In kot da vse to ne bi zadostovalo, bo imel v Škrilcu mogočno zaslonbo.

»Me boš zares branil in varoval?«

»Da si le upaš dvomiti. Ali me tako slabo poznaš? Mož beseda sem. Prijateljstvo je zame sveto.« Škrilec se zapleta jezik.

»Ni to. Nemci so samovoljni in se na nikogar ne ozirajo.«

»Ko bom jaz na oblasti, bo SD plesal, kot bom jaz igral. Svoj pa se tebi ni treba ničesar bati, luteran si, tvoja žena pa naše je ste.«

»Kaj pa otroci? Poljudje so.«

»Dokler bom jaz na oblasti... Kaj se pravi, dokler! Kdo pa mi jo lahko vzame?« pravi tako samozavestno, kot da bi že sedel na glavarstvu in s telefonsko slušalko pred usti naročal SD, kaj sme in kaj ne.

Sonce počasi zatone za hiše. Zvečer se, Natak, Škrilec se je opijnil in zida zidove v oblake. Glattstein skuša zapiti čiš iz njega prav vse, kar je zanj važno.

Škrilec se nadvse zaupno nagne čez mizo in reče: »Škrilec se je prikazala Marija.«

»Čigava Marija?«

»Mati božja vendar.«

»A tako?«

»Zakaj se čudiš? Ali ne verjameš?«

»Tega nisem vedel, da bi imel Bog mater.«

»Valentin, Valentin, ti ostaneš žid kljub tvojemu tako glasnemu krščanstvu.«

»Da bi se prikazala Szalassiju?«

»Komu sicer? Stalinu? Ali naj bi stopila v Zgornjo zbornico med angleške lorde?«

»Kaj mu je pa povedala?«

»To, da bo rešil svetoštevsko krono pred brezbožnim boljševizmom.«

»Marija bo že vedela... Gospod plačilni!« pokliče natak, da poravnava račun, ko stopi k njuni mizi stražnik Veren.

»Kaj pa vi v kavarni, gospod Vereni? Ali niste v službi?«

»Sem. K vam sem bil namenjen, gospod Glattstein, a sem vas slučajno videl skozi okno, ko sem prišel mimo kavarne.«

»K meni?«

»Orožniki me pošiljajo po vas. Neko informacijo hočejo.«

»Informacijo?« Glattstein prebledi.

»Pa ni sile! Gospod komandir mi je naročil, naj vam povem, pridete lahko tudi jutri, popoldne ali kadar vas bo pripravljen.«

»Če bi jim bil nevaren, orožniki ne bi bili tako velikodušni, na tihem tolaži in premaga prvi strah. Miren pa ni več.«

»Kaj bi vedno samo službeno, Vereni! Kmalu vam bo všeč, stražnik boste. Plačo vam bom zvišal. Gospod natak, brizganje za mojega bodočega stražnika!«

»Kaj praviš k temu, Karči? Orožniki me kličejo k sebi na postajo.«

»Ne boj se, Valentin! Prav nič ti ne morejo. Če bi ti pa v nekaj težave, se obrni name! Gospod natak, še dva pelinkovca! Na račun, da skorajšnjo zmago. Ejen a Szalassy Ferenc! Vseeno, dvesto pengov mi posodi! Prvi dan po prevratu ti jih bom vrnil.«

Glattstein odpre listnico in mu stisne v roko dva stotaka z njo, kot da bi mu prižigal cigareto. Kaj sta dva stotaka v prazni s skrbjo, ki mu jo je prinesel Veren.

(nadaljevanje prihodnjije)

ŠTEVILO NEKATERIH ZADEV NA SODIŠČU NARAŠČA

Temeljno sodišče v Murski Soboti s svojimi enotami v Gornji Radgoni, Lendavi, Ljutomeru in Murski Soboti je pristojno, da na prvi stopnji odloča o kaznivih dejanjih in gospodarskih prestopkih, preživninskih pravnih, gospodarskih in odškodninskih sporih, sporih iz rodbinskih razmerij in drugih, če odločanje o njih ni v pristojnosti samoupravnih sodišč, v izvršilnih ter dednih in drugih nepravdnih zadevah, v postopku o prisilni poravnavi, stečaju in postopku redne likvidacije, vodi sodni register za subjekte, opravlja preiskavo in preiskovalna dejanja, pravno pomaga iz svoje pristojnosti ter opravlja druge zadeve, ki jih določa zakon. Enota sodišča v Murski Soboti opravlja tudi vso preiskavo, sodi v vseh kazenskih zadevah zoper mladoletnike in v vseh zadevah gospodarskega sodstva ter vodi sodni register. Več o delu smo se pogovarjali s predsednikom sodišča v Murski Soboti, Ladislavom Pentekom.

— **Koliko zadev prejmete letno v obravnavanje in kakšne so značilnosti po vrstah?**

»Od ustanovitve sodišča leta 1979 število zadev iz leta v leto narašča. V letu 1989 je sodišče prejelo v reševanje 41375 zadev, oziroma skupaj z izdanimi zemljiško knjižnimi izpiski 55461 zadev, od tega 10714 važnejših. Primerjava za obdobje 1979—1989 kaže, da se je število zadev povečalo za blizu 47 odstotkov, važnejših pa za 39 odstotkov. Po vrsti zadev se je zlasti povečalo število zadev na gospodarskopravnem področju. Od leta 1988 na leto 1989 se je število teh zadev od 4157 povečalo na 7696, oziroma za nad 85 odstotkov. Letos pa še narašča. Kazenskopravne zadeve so se lani nekoliko zmanjšale, z izjemo tistih, ki se nanašajo na mladoletne storilce. Na zmanjšanje teh zadev so vpli-

vale dekriminacije, saj po kazenski zakonodaji ogrožanje, katerega posledica je lahko telesna poškodba ali materialna škoda, ni več kaznivo dejanje. Spremembe vrednostnih količin pri nekaterih kaznivih dejanjih, kjer gre za družbeno neznatno nevarnost. Polnoletni storilci store največ kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje (tatvine v trgovinah, vlomi v stanovanja in počitniške hišice, razne goljufi-

je), katerim sledijo kazniva dejanja zoper varnost javnega prometa, zoper življenje in telo (naraščajo vse oblike, razen umorov), zoper čast in dobro ime ter mladoletni storilci različnih tatvin, poškodovanje tuje stvari, odvzem motornega vozila in v zadnjem času tudi izsiljevanje. V kazenskopravnih zadevah je značilno, da je v zadnjih letih vse manj težjih oblik gospodarskega kriminala in vse več nasilniškega obnašanja, kršitev nedotakljivosti stanovanja in poškodovanje tujih stvari. Največ prometnih neizgovorov povzročijo vozniki osebnih in tovornih vozil ter motornih koles. Med poškodovanci pa so največkrat sopotniki, sledijo jim kolesarji in pešci. V civilnopravnih zadevah (pravdni, ded-

ni, drugi nepravdni, izvršilni, zemljiškoknjižni) ni opaziti povečanja, z izjemo izvršilnega in zemljiškoknjižnega. Vse več pa je prisilnih izvršitev sodnih odločb zaradi neplačevanja dolžnikov. Če k temu se dodamo številne možnosti za zavlačenje postopkov s strani dolžnikov, se ne smemo čuditi dolgotrajnosti in marsikdaj tudi neučinkovitosti teh postopkov. Vse več je tudi zemljiškoknjižnih zadev. Med pravnimi zadevami pa odpade največ sporov na področje pogodb in pravnih poslov. Številčno so se lani zelo povečale gospodarskopravne zadeve. Tako se je število registrskih zadev povečalo od 174 na 303, gospodarskih sporov od 664 na 1150, gospodarskih izvršb od 669 na 2110 in gospodarskih plačilnih nalogov od 2464 na 4327.

— **Koliko nerešenih zadev pa ostaja in kakšna je hitrost postopkov?**

»Število nerešenih zadev se je na sodišču lani povečalo v primerjavi s prejšnjim letom pri vseh zadevah za blizu 8 odstotkov, pri važnejših pa za 9,2 odstotka. Na povečanje števila nerešenih zadev je vplivalo znatno večje število zadev, katerim sodišče ni moglo več slediti s storilnostjo, ki se sicer iz leta v leto povečuje,

ob dejstvu, da je še vedno 15 odstotkov nezasedenih delovnih mest glede na sistemizacijo. Kljub temu ima sodišče še vselej ugodnejše razmerje med enome-sečnim pripadom novih zadev in nerešenimi zadevami, kakor ga imajo v povprečju temeljna sodišča v Sloveniji. Trajanje posameznih postopkov je v sodišču krajše od povprečja v republiki in ni odvisno le od prizadevanja sodnih delavcev, ampak od števila dejavnikov zunaj sodišča (aktivnosti strank, poštnega uporabljanja pravic udeležencev v postopku, sodelovanja cenilcev, izvedencev, prevajalcev, vročevalske službe).

— **Kaj bi bilo potrebno storiti za učinkovitejšo delo sodišč?**

»Spremeniti nekatere procesne in materialne predpise, ki v ničemer ne prispevajo k večji pravni varnosti udeležencev v postopku in k rešitvam, ustreznim današnjemu času. Zagotoviti sodobnejšo opremo in delovne razmere sodiščem in ustrezen materialni položaj njihovim delavcem. Šele ob zagotovitvi tega bodo sodišča lahko (in morala) v celoti slediti in zadostiti pregovoru — kdor hitro da, dvakrat da.

F. Maučec

Ob jubileju nova motorna brigadna — V Domajincih je gasilska slovesnost ob 40-letnici delovanja društva in prevzemu nove motorne brigadne. Na slovesnosti so imeli mašo in blagoslovili brigadno, ob prisotnosti številnih gasilcev in krajanov ter gostov so pregledali dosedanje zelo uspešno delo društva. Ob tej priložnosti so pripravili priložnostni kulturni program ter zaslužnim posameznikom podelili gasilska priznanja. Posebno priznanje ob jubileju je prejelo tudi Gasilsko društvo Domajinci. Nova motorna brigadna, ki so jo kupili ob pomoči gasilcev, krajanov in občinske gasilske organizacije, je pomembna pridobitev.

Foto: F. Maučec

Dražji vozniški izpiti

S 1. oktobrom letos bodo v soboški občini veljale nove cene voznških izpitov, ki jih je na pobudo regijskega izpitnega centra v Murski Soboti (sedež ima v gasilskem domu) predlagal Sekretariat za notranje zadeve. Tako bo za teoretični del izpita namesto dosedanjih 80 treba odšteti 120 dinarjev, za praktični del pa odvisno od kategorije. Za kategorijo A bodo kandidati morali plačati 100 dinarjev, za B 200, za C in E po 220 dinarjev, za kategorijo D pa 360 dinarjev, medtem ko bo cena izpita za vožnjo za kategorijo B tretjič ali večkrat, bodo morali plačati 400 dinarjev. S tem želijo dati poudarek preskusu znanja predpisov o varnosti cestnega prometa in preverjanju voznškega znanja.

M. J.

OSEMNAJST PIJANCEV ZA VOLANOM

Prometna varnost je v Pomurju slaba, kot so slabe ceste in zaradi tega mora biti na cestah določena disciplina. Prav to poostreno nadzirajo miličniki v Pomurju. Največ prometnih neizgovorov se zgodi ob koncu tedna, pričele pa so se tudi razne jesenske prireditve, na katerih je ne samo večja potrošnja alkohola, ampak tudi utrujenost zaradi nočnega veseljačenja, poleg tega pa je lokalni promet tudi povečan, kar vse skupaj pomeni, da je potrebna temeljitejša kontrola, pa tudi pomoč delavcev milice.

Poostren nadzor v cestnem prometu, ki so ga miličniki izvajali pred dnevi med 21.00 in 4.00 uro. Kontrolirali so 513 udeležencev v prometu in pri teh odkrili 138 različnih prekrškov. Zaradi hujših prekrškov bodo miličniki sodniku za prekrške prijavili 38 kršiteljev, 41 kršiteljev je bilo mandatno kaznovanih, 44 kršiteljev pa je bilo opozorjenih zaradi lažjih prekrškov.

Med hujšimi kršitelji je bilo tudi 18 tistih, ki so vozili pod vplivom alkohola, poleg le-teh pa je bilo iz prometa izločeno še 10 kršiteljev cestnoprometnih predpisov.

Poostrena kontrola na pomurskih cestah je bila uspešna, saj kljub negativnim dejavnikom hujših neizgovorov ni bilo, le v M. Soboti se je zgodila manjša prometna nezgoda in je povzročitelj pobe-gnil, vendar očitno ob nepravem času in so ga hitro izsledili.

V skladu s programom akcije MINUS 10% bodo organi za notranje zadeve v Pomurju podobne akcije še izvajali, saj sicer ni pričakovati boljše prometne varnosti na pomurskih cestah.

Marjan HORVAT

MC TRADE import-export

Stroja Vas 30a, 69240 Ljutomer, telefon: 069/82 362, telefax: 069/82 362

UVAŽA IN

PRODAJA:

- grelne avtomate NT 30 Olimp, kar je novost na jugoslovanskem tržišču
- toplovodne kotle za centralne peči Ferrotherm
- popolne programe toplotne tehnike
- oljne garniture
- oljne gorilnike Olimp
- opremo za gostinske lokale
- kavne avtomate in ledomate
- opremo za gostinske kuhinje
- cvrtnike
- avtomate za pice in žare
- pralne avtomate na visoki pritisk in toplo vodo za industrijo in program za prosti čas znane firme SI-RIO
- industrijske sesalnike za odpadke in prah
- avtomate za pranje itisonov, primerne tudi za gospodinjstvo, firme SOTECO
- kompletan zidar-ski in keramičarski pribor

UVOZNO—IZVOZNO podjetje MC TRADE iz Stroja vasi 30 a, telefon: (069) 82 362

ODŠEL NEZNANO KAM — 10. 9. 1990 je odšel neznan kam mladoletni DANIEL PUČKO iz Murskega pri Radencih. Star je 16 let, visok 175 cm, srednje postave, kostanjevih las, oblečen je bil v rjavo jopo iz skaja, temno modro srajco in kavbojke, s sabo pa je imel platneno vojaško torbico.

Vse, ki bi karkoli vedeli o pogrešanem, UNZ Murska Sobota naproša, da o tem obvestijo najbližjo postajo milice ali pokličejo po telefonu št. 92.

FRELH, d. o. o., uvoz-izvoz JEANS SHOP Lendavska 18, MURSKA SOBOTA ima po ugodni ceni uvožene flanelaste srajce in obvešča stranke, da je odprl

Novo trgovino z metriskim blagom ŠTOF STUDIO v Miklošičevi 30 v MURSKI SOBOTI

Odprto od 8. do 12. in od 15. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

ABC POMURKA

GORIČKO d.o.o.

pridelava in prodaja zdrave hrane

ABC POMURKA — GORIČKO, Murska Sobota, d. o. o. Lendavska 11 na podlagi sklepa Skupščine družbe z dne 14. 9. 1990

razpisuje prosto delovno mesto direktorja družbe

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba,
- najmanj 2 leti delovnih izkušenj pri delu na področju kmetijstva,
- da se je z delom izkazal kot sposoben organizator in strokovnjak za zdravo hrano.

Delovno razmerje je za nedoločen čas. Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: ABC POMURKA, Lendavska 11, Murska Sobota, z oznako: za razpis. Kandidata bomo obvestili v 15 dneh o sprejemu sklepa o izbiri.

LEDAVA, Tovarna stilnih vrat in mednarodna trgovina Murska Sobota, d. o. o. Lendavska 29

razpisuje

1. Direktorja družbe

Pogoji:

- višja ali visoka izobrazba tehniške ali ekonomske usmeritve in pasivno znanje enega od tujih jezikov (nemščina, italijanska),
- 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih v lesarstvu

2. Poslovno sekretarko

Pogoji:

- višja ali visoka izobrazba ustrezne smeri
- aktivno znanje nemškega jezika
- zaželeno delovne izkušnje na komercialnem področju (stiski s tujino).

Direktor se imenuje za dobo štirih let, oba kandidata skleneta delovno razmerje za nedoločen čas.

Kandidati, pošljite vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v prti ovojnici v 8 dneh po razpisu na naslov:

LEDAVA, Tovarna stilnih vrat in mednarodna trgovina Murska Sobota, d. o. o. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po seji upravnega odbora.

Zasebna avto šola ZEBRA Ljutomer d.o.o. Rajh Nade 11 tel. (81 206)

Sprejme v redno delovno razmerje voznika inštruktorja

B kategorije. Pisne ponudbe pošljite v 8 dneh.

Novo v Žibercih pri Apačah!

Vabljeni v novo samopostrežno trgovino PALMA

- v zalogi vse za vaše gospodinjstvo

KONKURENČNE DISKONTNE CENE!

Trgovina je odprta od 8. do 18., ob sobotah od 8. do 13. nedeljah od 9. do 12. ure.

Ob petkih in sobotah vabljeni v našo diskoteko TROPIC

PRIPOROČA SE DRUŽINA KOZEL, Žiberce 37, tel.: 69 079

kino

Sporod filmov v kinu PARK Murska Sobotica od 28. sept. do 4. okt.
28. sept. ob 18. uri amer. film: Policijska akademija, 6. del.
28. sept. ob 20. uri amer. film: Super desetka, trda erotika.
29. sept. ob 18. uri amer. film: Policijska akademija, 6. del.
29. sept. ob 20. uri amer. film: Super desetka.
30. sept. ob 18. in 20. uri amer. film: Policijska akademija, 6. del.
2. okt. ob 18. in 20. uri špan. film: Sladko dozorevanje.
3. okt. ob 18. uri špan. film: Sladko dozorevanje.
3. okt. ob 20. uri francoski film: Roselyn in levi.
4. okt. ob 18. in 20. uri francoski film: Roselyn in levi.
Kino koda ŠALOVCI
28. okt. ob 21. uri amer. film: Policijska akademija, 6. del.
29. okt. ob 21. uri amer. film: Strašne sanje v ulici Brestov, 3. del.

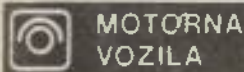
KINO TURNIŠČE

PETEK, 28. 9. ob 19. uri, POVRATNI STREL (ameriški akcijski).

SOBOTA, 29. 09.
Ob 19.00 — VOZNIŠKO DOVO. LJENJE (Amer. komedija)

NEDELJA, 30. 09.
Ob 14.30 — POVRATNI STREL (Amer. akcijski)

prodam

PRODAM

ZASTAVO 101, starejši tip, registrirano do maja 1991, po zelo ugodni ceni prodam. Kuzma 51. M-1329
LADO NIVO, letnik 1987/12, prodam. 23 734. M-1331
LADO 1300, letnik 1988, januar, prodam. 23 623. M-1344
FORD ESCORT, športno izdelan, letnik 1978, prodam. 76 663. M-1346
MERCEDES 240 D, letnik 1975, 7.000 prevoženih km po generalki, pločevina obnovljena, registriran do aprila 1991 prodam ali menjam. Igor Zubčić, Titova 3, Radenci. M-1336
LADO 1200, letnik 1974, registriran do junija 1991, prodam. Drago Kolmančič, Ribiška 12, Bakovci. M-1344
BT 50, dodatno opremljen, prodam ali zamenjam za manjše kolo z motorjem — z doplačilom. 26 016. M-1345
MOSKVIČ 1500, prevoženih 35.000 km, registriran do aprila, ugodno prodam. 87 335. M-1346
RENAULT 18 TL, letnik 1983, moped kolibri, prevozno motorno škroplilnico in vrtno kosilnico Batuje prodam. (069) 69 138 — zvečer. M-1347
LADO 1200 S, ohranjeno, prevoženih 38.000 km, prodam. Jurij 12 b, Rogoševci. M-1350
SKODO 105 prodam. Rogoševci 37. M-1356
ZASTAVO 750 ugodno prodam. Trnje 48 c. M-1357
RENAULT 4, registriran do julija 1991, prodam. Partizanska 17, M. Sobota. M-1358

RIBE IN PICA HOTIZA OSMICA

36 008

MOPED AVTOMATICA 3 MS, star 3 leta, prodam. Lucova 8. M-1365
WARTBURG, 1976, registriran, prodam za 7.000 din. 46 002. M-1367
JUGO 45 AX, letnik 1987, in belo poročno obleko, št. 42 prodam. Krog, Murska 9. 26 675. M-1252
OSEBNI AVTO CHRYSLER-GB AVENGER GL prodam. Dušan Gal, Črenšovci, Mirna 6. M-1254
CITROEN GS 1.3 ugodno prodam. Vidonci 136. 76 881. M-1276

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS F. Hajdinjak**, Gornji Slaveči 6, Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

VESTNIK

VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobotica

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Stefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave Murska Sobotica, Titova 29/1. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064; odgovorni urednik 21-579, glavna urednica in direktorica, naročniški oddelek, računovodstvo in tajništvo 21-064 in 21-383; GPS (trženje) 22-403 in 21-064; dopisništva: Gornja Radgona 74-597, Lendava 75-085 in Ljutomer 81-317. Telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za trimesečje 1990 je 70,00 dinarjev, za delovne organizacije 140,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobotica: 51900-603-30005. Devizni račun pri A banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

OPRAVLJANJE POGREBNIH STORITEV

POGREBNA OPREMA

- prevozi pokojnikov
- pogrebna oprema — 8 vrst krst
- pogrebni prevozi
- prevozi na upepelitve
- postavitve odrov na domu
- preskrba vseh dokumentov, obvestila po radiu in objave zahval v časopisih
- v zalogi drobljen beli kamen za grobove

KONKURENČNE CENE!

IVAN VRBNJAK, Lomanoše 12 a, telefon: (069) 74-463, 69250 GORNJA RADGONA

JUGO 45 E, star 3 leta, prodam. 22 096. M-1304
OPEL KADETT, letnik 1977, prodam. 70 052 po 15. uri. M-1305
ZASTAVO 128 — SKALA 55, staro 2 leti, prevoženih 19.000 km, prodam. Car, Bakovci, Poljska 6. M-1306
VESPO PX 200 E ugodno prodam. 74 816. M-1307
ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. Sapač, Stara 3. 24 208. M-1309
ZASTAVO 750, letnik 1984, prevoženih 28.000 km, ugodno prodam. Silvo Litrop, Žižki 35. 70 828. M-1320
VESPO PX 200 E, letnik 1987, prodam. 23 394. M-1327
TOMOS AVTOMATIK, malo rabljen, in dele za Z 750 prodam. 45 373. M-1369
UNIMOG 404 S in TOMOS AVTOMATIK prodam. 73 025. M-1373
AVTOMOBIL 125 P ugodno prodam. 45 166. M-1374
ZASTAVO 750 prodam. 48 338 — popoldan. M-MM
APN 6 s čelado prodam. Janez Lovrenčec, Prešernova 1, Turnišče. M-MM

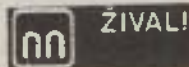
CITROEN GS 1.3, letnik 1980, prodam. Jože Karoli, Koceljeva 14 g, M. Sobota (popoldne) ali Projektivni biro (dopolodne). M-MM
CITROEN GSX, letnik 1978, registriran do 15. junija 1991, radio, prodam. Murska Sobotica, Veljka Vlahoviča 4. M-MM
ZASTAVO 128, letnik 1986, prodam. Cena po dogovoru. Ogled zvečer v Dolgi vasi 8 b. M-12950
GOLF, letnik 1982, prodam. Danč. 75 348 po 15. uri — vsak dan. LE-12944
ZASTAVO 101 MEDITERAN, letnik 1979, dobro ohranjeno, prodam. 75 714 po 14. uri. LE-12942
ZASTAVO 128, letnik 1986, registriran do januarja 1991, prodam. 75 080, int. 25 — Stefanec do 11. ure, ali Genterovci 13 a. LE-12941
VESPO PIAGGIO PX 200 E, popolnoma opremljeno, prevoženih 4.500 km in moped T 12 prodam. Dobrovnik 204 b. 79 014, zvečer. LE-12935
ZASTAVO 750, starejši letnik, registriran do maja 1991 prodam. 82 207, po 15. uri. LE-14483
ZASTAVO 101 CONFORT, letnik 1982, prevoženih 80.000 km prodam. Marjan Slavič, Berkovci 23 a, p. Videm ob Ščavnici. IN-144477
RENAULT 11, letnik 1987, prevoženih 24.000 km, prodam. 73 119. M-13899
DIANO, letnik 1978, prodam za 6.000,00 din. Kreft, Ptujška 42, G. Radgona. M-13898
ZASTAVO 750, registrirano, letnik 1978, ugodno prodam. Divjak, Police 70, Gornja Radgona. M-13901
GOLF JL, letnik 1979, dobro ohranjen, registriran do aprila 1991, prodam. Dušan Pirč, Paričjak 23 c, Radenci. GR-13906
OPEL MANTO, letnik 1973, registrirano do marca 1991, prodam. 82-933 do 16. ure ali 82 233 po 17. uri. IN-14472
TOMOS ELEKTRONIC 90 prodam za 10.000 din. 87 909. IN-14471
TOMOS 4 — kratka in dolga os, novo, prodam 25 % ceneje. 81 379 — Ljutomer. IN-14475
PRIKOLICO za živino in nahrbtno škroplilnico Panonija prodam. Lenart Stojko, Šprinc 34, Ljutomer. IN-14470
RENAULT 4 GTL, prevoženih 45.000 km, prodam. Kuhar, Nemčevci 25. M-1262
ZASTAVO 128, staro 4 leta, prevoženih 25.000 km, prodam. Žižki 31. M-1269

AVTOMATIK 3, WARBURG, registriran, za rezervne dele, prodam. Ernest Roudi, Pečarovi 91. M-1286
RENAULT 4 prodam. Ižakovi 72 c. M-1288
JUGO 45 AX, oktober 1987, prodam. 23 823 ali 23 725, popoldne. M-1298
OPEL MANTO prodam. Šadl, Stara 20, M. Sobota. M-1301
RENAULT 4, dobro ohranjen, grozdni mlin z precejalnikom na ročni ali električni pogon, grozdni mlin z črpalko, drobilnik za koruzo na storžih, št. 12, z elektromotorjem, prodam. 23 741. M-1302

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

PRODAM

NOV CILINDER IN BAT z obročki za kosilnico BCS, stari tip (akme, benzin — petrolej) prodam. Kapca 107. 26 334 LE-12948
FERGUSON 39, star 5 let, in plug, stroj za listanje koruze, slamoreznilo, prodam. Genterovci 14. M-12940
TRAKTOR IMT 539 prodam. Gerlinčič 100, p. Cankova. M-1258
TRIGALEC, dvoredni, »majstorček«, prodam. Murski Črnci 20. M-1267
STISKALNICO za grozdje, malo rabljeno, in sod, 70 l, prodam. Daneta Šumenjaka 18, Murska Sobotica. M-1273
TRAKTOR IMT 542, star 3 leta, prodam. Satahovci 50 a. M-12841
ENOREDNI OBIRALNIK KORUZE ZMAJ 211 prodam. Anton Mikl, Blaguš 9. M-1324
STEYR 870, prikolico Tehnostroj, 5 t, predstavnost, tehnično, 500 kg, s krožno glavo, in opel limuzino 1.6 dizel, prevoženih 5.000 km, prodam. 76 880. 1362
PRIKOLICO ZA KULTIVATOR HONDA 600 in razne prikjučke ugodno prodam. Rauter, Partizanska 33, Gornja Radgona. 74 916, po 19. uri. GR-13905

PRODAM

KRAVO s teflom, staro 5 let, prodam. Prešernova 5, Odranci. M-1259
MALE PLJUSKE prodam. Krajna 30. M-1294
ŠKOTSKEGA OVČARJA prodam. 72 101. M-1330
SVINJO za zakol prodam. Krog, Murska 49. M-1366
KONJA PONIJA prodam. 73 025. M-1373
NEMŠKEGA OVČARJA, brez rodovnika, starega najmanj pol leta, KUPIM. 81 009. IN-14478
DVE BREJI KOBILI IN ŽREBE, staro 6 mesecev, prodam. Boreci 40, Križevci pri Ljutomeru. IN-14481

posesti

PRODAM

POČITNIŠKO HIŠICO, 10 km iz Murske Sobotice, prodam. 22 380. M-MM
PARCELO za počitniško hišico ali vinograd, 6 arov, na Goričkem, prodam. 42 274. M-1295

GRADENOG PARCELO, 2 km od termalnega kopališča Banovci v Veržetu (756 m²), z gospodarskim poslopjem, kletjo (105 m²) in štiriletnim nasadom jabolk (2274 m²) prodam. Kompleks je negovan in ograjen. (062) 211 556 ali (069) 87 935. M-1303

V TREH PARCELAH prodam mešan gozd. Pečarovi 42 ali 77 455. M-1321

17 AROV MEŠANEGA GOZDA prodam. Karel Kuhar, Puconci 8. M-1325

STARO HIŠO z gradbeno parcelo v Mali Polani ugodno prodam. 23 165. M-1326

STAREJŠO HIŠO z gospodarskim poslopjem, primerno za počitniško hišo na Vaneči prodam. Sebeborci 73. M-1339

GARAŽO dam v najem za 2 leti. Naslov v upravi lista. M-1361

VINOGRAD s starejšo kletjo z lepim razgledom v Filovskih ali Strehovskih gorah KUPIM. 41 051. M-1363

razno

PRODAM

GROZDJE (šmarnico) z vinograda, na žici, prodam. Dobrovnik 36. 23 803. G-90

VEČJO KOLIČINO HLEVSKEGA GNOJA v Puconcih prodam. 21 822, po 19. uri. M-1250

SVINJSKO MAST, domačo, prodam. Eva Kuhar, Rakičan, Panonska 49. M-1251

ŠTIRI PLATIŠČA, aluminijasta, 13-colna, moped avtomatik in črnebeli in barvni TV prodam. Predanovci 21 a. 45 408. M-1253

GROZDJE, belo in rdeče, z brajd, prodam. Tišina 27, M. Sobota. M-1256

ŠTEDILNIK, 2 plin + 2 elektrika, prodam. 24 838. M-1270

GROZDJE, 1500 kg, prodam. Borovnjakova 12. M-1271

ŠTEDILNIK ZA CENTRALNO OGREVANJE s pečico Gorenje Mir, rabljen eno sezono, ugodno prodam. Hari, Martjanci 16 b. M-1275

GROZDJE (šmarnico, jurko) in suho koruzo ugodno prodam. Domanjševci 119. M-1277

KORUZO z njive, 14 vrst, prodam. Srednja Bistrica 50 b. M-1278

HRASTOVE SUHE PLOHE, 5 in 8 cm, prodam. 46 219. M-1279

GROZDJE, šmarnico, ugodno prodam. Marija Horvat, Kobilje 40. M-1280

BASS OJAČEVALEC ACOUSTIC 220 nujno in ugodno prodam. 77 102. M-1283

KOMBINIRANI ŠTEDILNIK IN PLETILNI STROJ ugodno prodam. Milan Kuhar, Lendavska 23 b, M. Sobota. 23 195. M-1289

ŠMARNICO in ječmen prodam. Bogojina 167. M-1291

LAŠKI RIZLING in šipon prodam. Lendavske Gorice. 75 431. M-1292

ZAMRZOVALNO OMARO Bauknecht-Obot prodam. Informacije po 81 654. M-DL

GROZDJE prodam. 26 054. M-1299

GROZDJE z brajd in koruzo z njive prodam. Skraban, Martjanci 55. M-1308

EMO CENTRAL 24 prodam. 48-066. M-1310

REGAL in kotno sedežno garnituro za dnevno sobo prodam. Kaučič, Lipovci 233. M-1312

GROZDJE (šmarnico) z brajd in sod, 550 l, nov, prodam. 48 012. M-1314

DROBEN KRUMPIR prodam. Lipovci 111 a. M-1318

MEŠAN KRUMPIR prodam. 77 454 od 18. do 20. ure. M-1322

GROZDJE z brajd, večjo količino, neškropljeno, prodam. Lipovci 147. M-1323

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 2,5 KW, po zelo ugodni ceni prodam. Kuzma 101. M-1329

GROZDJE (šmarnico) prodam. Smej, Bogojina 104. M-1333

GROZDJE prodam. Plečnikova 14. 23 221. M-1335

SEMENSKI KRUMPIR, beli in rdeči, prodam. Lipa 44. M-1337

PRALNI STROJ GORENJE prodam. Zorana Veľnarja 16, M. Sobota. 26 589. M-1338

TRAJNOŽARNI KOTEL FERROTHERM, tip 30, malo rabljen, ugodno prodam. 22 365. M-1340

GROZDJE, jabolka in sod, prodam. Štibilar, Petanjci 102. M-1341

GROZDJE, ŠMARNICO, jurko z vinograda, na žici, prodam. 22 589 — zvečer. M-1348

50 l plastične posode (»hoboke«), primerne za mošt, kuhalno olje in podobno, prodam. Janez Hak, Dobrovnik 244. M-1354

RDEČE VINO, domače, ugodno prodam. 25 189. M-BP

ZAGO na traktorski pogon prodam. 81 638. M-OPIZP

GROZDJE ugodno prodam. Kobilje 215. M-1352

GROZDJE z brajd, klinton, prodam. Bogojina 84. M-1354

GROZDJE, šmarnico, rizling, prodam. Prosenjakovi 4. M-1359

BELO IN RDEČE GROZDJE v vinogradu in na brajda prodam. Tešanovci 111. 48 206. M-1364

BARVNI TV prodam. 24 838. M-1371

CENTRALNO PEČ EMOCENTRAL 23 L, novo, etažno, prodam za 7.000,00 din, gume Sava Best 135-13, nove, in priklop za renault 4 prodam. Ogled po 15. uri. Roškar, Ljutomerska 6, Gornja Radgona. M-13902

VINO, 100 l rizlinga in 100 l modrega burgundca, prodam. Dobrovnik 204 b. 79-014 — zvečer. M-12935

GROZDJE s trsja (modri burgundec in frankinja) prodam. Dobrovnik 204 b. 79-014 — zvečer. LE-12935

DOMAČE GROZDJE ugodno prodam. Murska Sobotica, Ulica ob kanalu 18. M-NE

Pravočasno poskrbite za brezhibno delovanje oljnih gorilnikov!

SERVIS OLJNIH IN PLINSKIH GORILNIKOV

TIBOR HORVAT, Naselje B. Kraigherja 28, Murska Sobotica, telefon 24-868

GROZDJE, šmarnico, v Lendavi prodam. 70-169, zvečer. GR-12936
GROZDJE, Lendavska, 1500 kg, ugodno prodam. 75 668. LE-12949
GROZDJE NA TRSIH PRODAM. Solarič, Dobrovnik 87. M-EG

sobe

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero v Murski Soboti vzamem v najem. 22 714 po 15. uri. M-1293
DVOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti zamenjam za trisobno ali prodam. 21 908. M-1328
SOBO S SANITARIJAMI v Ljubljani oddam. Filovci 35 — zvečer. M-1368

zaposlitve

KV NATAKARICO ALI DEKLE s prakso v strežbi zaposlim. Če želi delati v prijetnem gostišču v odličnih razmerah, pokličite 77 604. M-MM
KV TISKARJA ALI GRAFIKA ZA FLEXOTISK takoj zaposlimo za nedoločen čas. Makoter, Cven 99 d. 81 980. IN-14479
SPREJMEM 4-urno zaposlitev za žensko, delo v izmenah. Imam izpit B kategorije. 23 232. M-1370

GOSTILNA HORVAT-LOVENJAK POLANA PRI MURSKI SOBOTI

obvešča cenjene goste, da bo na

JESENSKEM GRAŠKEM SEJMU

od 29. septembra do 7. oktobra spet sodelovala s svojimi specialitetami. Priporočajo se za obisk v HALI 23 v prostorih sejmišnega gradu skupaj z gostinskimi lokali drugih držav. Gosti bodo lahko plačali z dinarskimi plačilnimi sredstvi. Obenem bo obratoval lokal v Polani. Zahvaljujemo se za obisk v Gradcu in Polani

Gostilna Horvat-Lovenjak

Razno

IZOLACIJO PROSTOROV, ki jih zaliva voda, izolacijo vlažnih zidov s strojnim rezanjem ali z vrtanjem in injiciranjem, izolacijo ravnih streh in temeljev izvaja JANEZ HAK, 69223 Dobrovnik 244. M-1233
IZDELUJEM REZERVOARJE ZA KURILNO OLJE po naročilu. Cene konkurenčne. 46 451. M-775
RABA VIDONCI se priporoča za dobavo, izdelavo in popravilo vseh vrst strešnih konstrukcij. Za material ne zaračunavamo 33,5 % prometnega davka. Podjetje vodi: Drago Flisar, 77 489. M-1263

PREKLIC!

Preključim veljavnost hranilne knjižice št. 120691, izdane pri HKS Murska Sobotica na ime nonka Murska Sobotica na ime Mesarič, Lipovci 206 a. M-1316
KSR — vodenje poslovnih knjig, strojnik, podjetnik, obratnik, metnega davka in fotokopiranje svojimi storitvami se priporoča Krog na Meško, Beltinci, Ravenska 74. 42 508. M-1360
SERVIS TRAJNOŽARNIH PEČI za centralno kurjavo. Branko Meško, Beltinci. 42 508. M-1360
PREKLIC!
Preključim hranilno knjižico, izdano v Lenuartu, in potni list, izdan v Gornji Radgoni. Vlado Ljubec, Sopot 43, p. Apače. GR-13902

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je 12. septembra 1990 za vedno zapustila naša mama, stara mama in prababica

Marija Gjureč

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo v velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoča: sin Karel in sestra Terezija z družinama

ZAHVALA

30. avgusta nas je v 71. letu starosti za vedno zapustil dragi mož, oče in stari oče

Karel Lutar

upokojenec iz Moravskih Toplic

Ob izgubi dragega pokojnika iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in lovskim prijateljem, ki so ga v tako veliki likem številu spremljali k počitku, mu darovali vence in cvetje, darovali v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala vsem sosedom, lovskim tovarišem, LD Moravskih Toplic, g. župniku Škaliču, vsem govornikom, pevcem, godbenikom ter kolektivoma Moravskih Toplic in Zdravstveno nega doma.

Hvala tudi zdravniškemu osebju internega oddelka Murski Soboti za trud med njegovim zdravljenjem.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite.
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je po težki
bolezni za vedno zapustila naša
draga mama, stara mama, prababi-
ca, sestra in strina

Barbara Matjašec

iz Renkovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni
zadnji poti, ji darovali vence, cvetje in za sv. maše.
Posebna zahvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za od-
pete žalostinke in govorniku Ferčku za poslovilne besede.

Vsem Bog plati!

Žaljuči: vsi, ki smo jo imeli radi

*Oh, kako boli, ko, ljubi mož,
med nami več te ni,
ostali so sledovi tvojih rok,
katere cenil bo še pozni rod.
ponosen, trden kakor skula,
vso ljubezen iz sebe si nam dal.
Za vse, prav vse ti še enkrat hvala!
Oh, kako boli, ko tebe več med nami ni.*

V SPOMIN

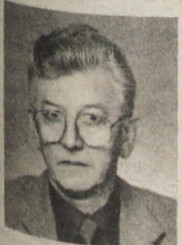
26. septembra 1990 mineva leto ža-
losti, odkar te ni več med nami

Feri Šeruga

iz Murske Sobote

Nesrečni smo, ker smo te izgubili, a ponosni, ker smo te imeli.
Hvala ti! S cvetjem in plamenčki sveč pa ti želimo vračati tvojo
ljubezen in dobroto.
Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu, prižigate sveče
in darujete cvetje.

Žaljuči: vsi tvoji

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je po dolgi
bolezni za vedno zapustil naš dra-
gi mož, oče, stari oče in brat

Alojz Sukič

iz Topolovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem, znancem in vaščanom, ki ste ga pospremili na nje-
govi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje in za sv. maše, nam
pa izrekli sožalje.

Posebej se zahvaljujemo sodelavcem ABC Pomurke za darova-
na venca, dr. Peričevi in patronažnim sestram za zdravstveno
pomoč.

Prisrčna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem, govorni-
ku KS in govorniku ZB.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Topolovci, 13. 9. 1990

Žaljuči: vsi njegovi najdražji

*Se nosimo v sebi tvoje lepo lice,
tvoj vroč nasmeh nam v vetru trepeta,
dotika se nas ko peruti ptice,
v višinah zopet v soncu se igra.
In vendar to je le privid resnice,
ki se nad tvojim grobom lesketa.*

ZAHVALA

Na začetku življenja, star komaj
3 leta, nas je zapustil naš ljubi si-
nek, bratec, vnuk in nečak

Dejan Ritlop

iz Žižkov

Ob boleči izgubi dragega sinka se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, botrini Koštrica z Melincev, dobrim sosedom, pri-
jateljem, znancem in vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih ka-
horžoli pomagali, sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, da-
rovali vence, cvetje in za svete maše ter ga v tako lepem številu
pospremili na njegovi mnogo prerani zadnji poti.

Posebna hvala g. kaplanu, g. župniku Hajdinjaku za pogrebni
obred, pevcem za odpete žalostinke, VVO Črenšovci, OŠ Fran-
ciševski Prešeren Črenšovci ter sodelavcem KG Rakičan — OE Je-
zera.

Vsem, ki žalujejo za našim Dejanom, še enkrat prisrčna hvala!
Žaljuči: mamica, atek, bratec Sebastijan ter vsi, ki smo ga ime-
li radi

V SLOVO

DRAGEMU BRATU

Vladu Horvatu

LAJČI Z ŽENO

V SLOVO

DRAGEMU STRICU

Vladu Horvatu

LUDVIK, VLADO IN
BELA Z DRUŽINAMI

*Bolečino in trpljenje si prestal,
zdaj v grobu mirno spiš,
roža ti grob krasi in sveča ti gori.*

V SPOMIN

Karlu Bertalaniču

Prešernova 16, Rakičan

Danes, 27. septembra, minevata dve žalostni leti, odkar te ni
več med nami.

Hvala vsem, ki stojite ob njegovem grobu.

Spomin nate bo ostal v naših srcih do konca naših dni.

Vsi tvoji najdražji

*In čudno tuj postaja svet
in tiho mre poslednja nada,
ko navsezadnje se zaveš,
da smrtna senca nate pada.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame,
babice in prababice

Marije Merklin

roj. Benkič
iz Vadarec

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem, ki ste nam v trenutkih zadnjega slovesa stali ob stra-
ni, darovali vence in cvetje ali prispevali v dobrodelne name-
ne, izrekli sožalje in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Za pogrebni obred se zahvaljujemo duhovniku g. Jošarju, pev-
cem in govorniku iz krajevne skupnosti Vadarci.

Posebna hvala dr. Šavlovi za pomoč med Marijino kratko, a
težko boleznijo.

Hvala tudi Štefanovom sodelavcem s SDEŠ, ki ste se v tako
velikem številu udeležili pogrebne slovesnosti.

Žaljuči: hčerka Gizela, sin Štefan, vnuk Drago in vnukinja
Majda z družinami ter drugo sorodstvo

*In videl sem, kje so življenja prodi
in da je kratka pot in da vse mine
in kratka slast in dolge bolečine
in da nikdo ne ubeži usodi...*

(Alojz Gradnik)

ZAHVALA

Po komaj 51. letu življenja je končal svojo pot

Anton Tušak

miličnik v pokoju
iz Beltincev

Ob izgubi dragega moža, očeta in dedija se zahvaljujemo
vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Posebna zahvalo smo dolžni UNZ M. Sobota, oddelku milice
v Beltincih, godbi na pihala RSNZ iz Ljubljane, vsem govorni-
kom in pevcem, GD Beltinci, delavcem Rašice-Beltinke in go-
spodu župniku za poslovilni obred.

Hvala zdravnikom in osebju internega in kirurškega oddelka
bolnišnice v Murski Soboti, posebno dr. Arpadu Norčiču, in
vsem, ki so nam izrazili sožalje in darovali vence in cvetje ter
prispevali v humanitarne namene.

Žaljuči: vsi njegovi

*Nihče več ne odhaja,
nihče več ne prihaja
s smehljajem v očeh,
le srce in duša ve,
kako boli, boli,
ko več te ni.*

V SPOMIN

1. oktobra minevata dve leti, odkar nas je nepričakovano zapu-
stil naš nepozabljeni sin, mož, oče in brat

Franc Žnidarič

iz Zasador

Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Žaljuči vsi njegovi

V SPOMIN

1. oktobra mineva leto, odkar nas
je zapustil naš dragi

Mihailo Lubarda

Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.
Sorodniki, prijatelji in znanci se bomo 29. septembra zbrali ob
11. uri ob grobu in počastili njegov spomin.

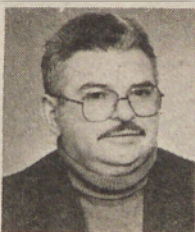
Žaljuča družina

V SLOVO

Dejanu

Nepredvidnost, kaj si storila, najljubše na svetu si nam vzela.
Ne moremo dojeti resnice, da si odšel in da se nikoli več ne vr-
neš med nas. Tvoje telo je obležalo na robu ceste, tvoj korak je
zastal, glas onemel, ne slišijo se več besede ati, mamica, ne te-
ta, v vašem domu je praznina a v naših srcih bolečina, ki ne bo
nikoli minila. Dejan, povej, zakaj?

Globoko žaljuči: teta Nada, stric, bratranec Robert in sestrična
Manuela iz Borejca

*V rodni zemlji mirno spiš,
a v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

30. septembra 1990 mineva leto ža-
losti, odkar nas je mnogo prerano
zapustil naš dragi sin, brat in stri-
ček

Janez Rogan

iz Gornjih Slaveč

Nesrečni smo, ker smo te izgubili, a ponosni, ker smo te imeli.
Hvala ti! S cvetjem in plamenčki sveč pa ti želimo vračati tvojo
zvesto dobroto.
Hvala vsem, ki se ga spominjate, prižigate svečke in prinašate
cvetje na njegov prerani grob.

Žaljuči: vsi, ki smo te imeli radi

ZAHVALA

V 80. letu nas je zapustil naš dragi stric

Emil Palfi

iz Čikečke vasi

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji
poti, mu darovali cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Hvala gospodu duhovniku za lep pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, gasilcem iz Čikečke vasi, predstavniku KS
za poslovilne besede, sosedoma Evgenu Kakašu in Emilu Ka-
kašu in prijatelju pokojnega, Tiborju, kot tudi sorodnikom in
krajanom Čikečke vasi, ki ste nam kakor koli pomagali.

Posebej se zahvaljujemo družini sosedu Evgena Kakaša za po-
moč pokojnemu v zadnjih letih.

Vsi njegovi

Ob mednarodnem dnevu gluhih

Zadnjo soboto v septembru gluhi sveta praznujejo svoj praznik — mednarodni dan gluhih. V Sloveniji bodo letos športne prireditve, kulturni programi, katerega kreatorji in izvajalci so gluhi sami ob pomoči svojih organizacij ter slavnostno akademijo. Tokrat bo potekal v mestu Maribor, kjer prizadevni člani tamkajšnjega društva s svojim sekretarjem opravljajo zadnje organizacijske priprave. Gluhe in naglušne bo spet združila njihova drugačnost, med sebi enakimi pa bo zavladala sproščenost, enakost. En dan v letu ne bodo invalidi. Roke bodo nadomestile jezik, oči bodo prevzele funkcijo ušes.

Pred kratkim je bil v Kongresnem centru v Gradcu pod pokroviteljstvom avstrijskega zveznega ministra kongres, ki naj bi poglobil razumevanje za znakovni jezik in probleme slušno in govorno prizadetih ter dal osnovne informacije o trenutnem stanju in raziskovanju znakovnega jezika. Sodelovala je tudi Zveza društev slušno prizadetih Slovenije. Nakazana je bila potreba o skupnem jeziku, po priznanju enakopravnosti veljave znakovnega jezika, po priznanju statusa manjšine slušno prizadetim osebam. Prisotni so se tudi strinjali, da okolje ne sme v gluhoti videti le invalidnosti, marveč se mora potruditi za tako integracijo, da se osebe s slušno prizadetostjo kljub svoji drugačnosti lahko razvijajo. Prispevek iz Slovenije je, med drugim, odprl vrata videotehnologije kot nepogrešljive pripomočke za slušno prizadete.

Pomembno je spoznanje, da je uvajanje totalne komunikacije v vse sisteme življenja za gluhe naša skupna dolžnost. Da niso več pomembne politične meje, saj je znakovni jezik ena od poti združevanja gluhih v Evropi in v svetu.

Zdrženi narodi so leto 1981 razglasili za leto invalidov, kasneje so ga podaljšali v dekad invalidov. V skoraj celoletnem desetletju smo se vsi, ki delamo z invalidi, trudili na svoj način — nekateri ob reševanju vsakodnevne posebne problematike, večinoma povezane s komunikacijskimi ovirami, drugi spet s preobrazbo družbenega sistema in iskanjem poti in pozicije invalidskih organizacij, uvajanjem nacionalnih programov za invalide in. Večletno delo in pomen takih organizacij še vedno ni obrodilo sadov, ki jim gredo tako v priznanju statusa kot sistemsko urejenega financiranja. Bistvo demokratičnih sprememb pri nas predstavlja uresničevanje človekovih pravic. Uresničevanje človekovih pravic pa pomeni za gluhe:

1. Pravico do lastnega jezika, znakovnega jezika
2. Pravico do svoje kulture kot enakovredne kulture okolja, v katerem živijo.
3. Pravico do izobraževanja na vseh stopnjah in pravico do stalnega izobraževanja.
4. Pravico do informiranja
5. Pravico do polne in enakovredne vključenosti v družbeno življenje

Gluhi si bodo prizadevali uresničevati svoje pravice z vsemi demokratičnimi sredstvi in od slovenske pomladi z upanjem pričakujejo, da bodo vanjo vključeni kot enakopravni soustvarjalci.

Sonja Švenda

Zenska in moška modna oblačila, uvožena iz Italije

Murska Sobota, Kocljeva 12 b

Novembra teden ostarelih

Od četrtega do enajstega novembra bo v soboški občini teden ostarelih. Krajevne skupnosti naj bi se skupaj s šolami, vrtci in društvi v tem času spomnile ostarelih krajanov ter organizirale razne pomoči, na primer pomoč pri pripravi ozimnice, kurjave, popravilih okrog hiše ter obiskali bolne in ostarele, ki so v domovih. Pristojne občinske službe socialnega skrbstva bodo krajevnim skupnostim poslane sezname starostnikov, starih nad sedemdeset let, ter tistih, ki so v domovih. Po možnostih naj bi zaznamovali ta teden ter po lastni presoji porabili skromni denar, ki ga dobijo v ta namen. Lani so se v nekaterih krajevnih skupnostih že odločili, da ga dajo kot enkratno pomoč posamezniku, lahko pa pripravijo tudi pogostitev.

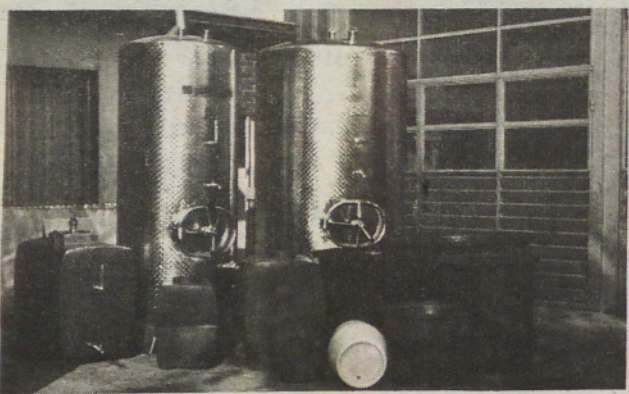
Tudi letos bodo na občinskem socialnem skrbstvu sprejemali prošnje posameznikov, starostnikov, za zimsko pomoč.

mh

Nudimo vam nerjaveče posode vseh oblik in dimenzij za vretje, zorenje in shranjevanje vina!

- posode s plavajočo zgornjo podnico: na polnjeno zračnico in na parafinsko olje,
- cisterne z ovalnim grlom, klasične z različnimi sistemi za hlajenje vina!

Cisterne so zelo kompaktne iz debelih pločevin, za katere dajemo tudi 5-letno garancijo!

— Nudimo vam tudi vse vrste plastičnih kadi za vinogradništvo iz polietilena, volumna 120, 250, 350, 500, 800 in 1000 litrov po zelo ugodnih cenah.

• INOKS •
PREDELAVA NERJAVEČIH KOVIN
PAVLINJEK JOŽE IN TEREZIJA
Murska Sobota, tel.: (069) 21 174, 24 829

PRIČAKUJEMO VAŠA NAROČILA

Čas ozimnice

(Nadaljevanje s 1. strani)

V Gornji Radgoni je občinski svet Zveze svobodnih sindikatov skupno s trgovsko organizacijo Mercator Sloga in Vinogradniškim gospodarstvom Kapela stopil v širo akcijo in se dogovoril za kar se da cenen nakup živil za ozimnico. Tako ponujajo beli krompir po 5,50 dinarja za kilogram, rdeča sorta stane 4,50 dinarja, za 10-kilogramsko vrečo čebule pa je treba odšteti 100 dinarjev. Po sindikalnih cenah bodo prodajali tudi sladkor, pralne praške in pakete Eta z vloženo zelenjavo in sadjem, medtem ko so jabolka po ceni od 6,50 do 8,50 dinarja za kilogram. Hkrati smo zvedeli, da bodo v vseh poslovnih enotah Mercatorja Sloge od 1. oktobra prodajali ozimnico za člane sindikata, ki bodo pokazali izkaznico, z 10-odstotnim popustom.

V lendavski in Ljutomerski občini so nam povedali, da se zaradi premajhnega zanimanja ljudi v lanskoletni akciji sindikat tokrat ni odločil za organiziranje ozimnice. Zaradi prepičlega odziva, saj se večina kupcev že prej znajde na različne načine, so se v Lendavi z Mercatorjem Univerzalom dogovorili o prodaji paketov Eta po nekoliko nižjih cenah. Podobno je v Ljutomeru, kjer že nekaj časa ugotavljajo manjše zanimanje ljudi za nakup ozimnice, razen za jabolka v Kmetijski zadrugi Ljutomer-Križevci in nakup kurjave v poslovnih enotah pujskega Lesa, ki pa poteka že vse leto. V obeh občinah se pridružujejo skupni akciji, ki jo v Murski Soboti za širše območje vodi Kmetijska zadruga Panonka in veletrgovina Potrošnik.

V soboški občini pa si Zveza svo-

bodnih sindikatov prizadeva, da bi bile cene ozimnice čim bolj enotne in vseh prodajalnih. O tem so se podrobneje dogovarjali s predstavniki KZ Panonke, veletrgovine Potrošnik in nekaterimi zasebnimi trgovinami, v akcijo pa so vključili tudi Ljubljansko banko, ki je omogočila najetje posojila s 17-odstotno obrestno mero za nakup ozimnice in premoga, za kurilno olje in drva pa velja obrestna mera na trgu denarja, ki je bila 35-odstotna. Sicer pa bo ozimnico možno kupovati ves mesec oktober v 5 prodajalnih Potrošnika, in sicer v samopostrežnicah Dom, Cankarjevo naselje in Park v Murski Soboti ter v Beltincih in na Cankovi, v vseh drugih trgovinah pa tudi pakete Eta. Že minulo soboto pa so začeli s prodajo jabolk za ozimnico v hladilnici KZ Panonka v Puconcih, ki je od jutri odprta od 10. do 15. ure, ob sobotah, vključno do meseca maja, pa od 8. do 12. ure. Pa še cene: za najkakovostnejša jabolka, kamor štejejo ajdared in jonagold, bo treba odšteti 10 dinarjev za kilogram, za prvi razred v drugi kakovostni skupini, kjer so elstar, gloster in jonatan, bodo zaračunavali 9 dinarjev, za drugi razred teh jabolk pa 5,5 dinarja. Zlati delišes in melrose bodo prodajali po 8 dinarjev, za polovico manj denarja pa bo treba odšteti za nekoliko obolčena jabolka. Ob lastnem prevozu bodo sindikalnim organizacijam in trgovinam priznali 5-odstotni popust. V KZ Panonka pa bodo poskrbeli tudi za prodajo cenenejšega krompirja (okvirna cena je 4,5 dinarja), čebule in česna iz uvoza, ki sta za polovico cenejša od domače, korenčka, belega zelja (iz Madžarske ali Italije) in drugih povrtnin. Kljub slabši letini bo izbira sadja in zelenjave dokaj dobra.

Milan Jerše

TABORNIŠTVO

Vesela srečanja so bila vesela

Ob koncu minulega tedna je bila Zveza tabornikov občine Murska Sobotica gostitelj tradicionalnega vsakolletnega vselega srečanja mladih tabornikov — čebelic in medvedkov Slovenije. V pomurski metropoli se jih je kljub neprijetnemu vremenu

zbralo nad 300 in mnogi so bili prvič v Prekmurju. Prišli so na srečanje, da se zabavajo, igrajo, družijo in spoznavajo. Posebnost tega srečanja je bila tudi, da so se mladi taborniki nastanili pri svojih vrstnikih ter tako navezali nova prijateljstva. Na srečanju je bil tudi pogovor mentorjev o problematiki taborništva na Slovenskem. Ugotovljali so, da se vsako leto zmanjšuje število tabornikov na republiških mnogobojih, zato bi kazalo spremeniti program ter v prihodnje dati več poudarka življenju v naravi in ekologiji. Zaradi slabega vremena so morali pohod na Vanečo odpovedati in ga nadomestiti s šaljivimi igrami v Murski Soboti. Prisrčno pa je bilo tudi na pikniku pri kroškem brodu, kjer so udeležence vselega srečanja pozdravili predsednik Zveze tabornikov občine Murska Sobotica Jože Vild, predsednik Zveze tabornikov Slovenije Tone Simončič in predsednik skupščine občine Murska Sobotica Andrej Gerencner.

F. Maučec

PROMETNA VARNOST POMENI ŽIVLJENJE

Od prvega do sedmega oktobra poteka mednarodni teden prometne varnosti, katerega namen je opozoriti javnost na vse probleme prometne varnosti in na pomen ukrepov in sprememb, da bi zmanjšali število žrtev prometnih nezgod. V Evropi izgubi na cesti vsak dan življenje nad 200 ljudi in nad 5000 je vsak dan poškodovanih. V tej tragični statistiki imamo pomemben delež tudi v Sloveniji. V mednarodnem tednu prometne varnosti, katerega geslo je PROMETNA VARNOST POMENI ŽIVLJENJE, bodo aktivnosti potekale na treh področjih: varnost otrok in mla-

in kako drugače prikazali, kako si zamišljajo prometno varnost. Poleg tega bodo na vsaki šoli pripravili po en pisni prispevek o problematiki prometne varnosti svojega okolja ter z njimi seznanili predsednika skupščine občine Murska Sobotica Andreja Gerencnerja. V akciji DAN VARNOSTI POTI pa se vključujejo tudi preostale pomurske občine.

Feri Maučec

Mednarodni teden varnosti

doletnikov, alkohol v prometu in tehnična brezhibnost vozil. Možne pa so tudi druge vsebine, saj je lahko teden prometne varnosti dodatna spodbuda za izvajanje akcije — 10 % in učinkovito opozorilo, da lahko tako zahtevno in široko razvejeno problematiko rešujemo le s skupnimi močmi.

V Sloveniji so se sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščinah občin skupaj z zavodom za šolstvo dogovorili za skupno akcijo v tednu prometne varnosti DAN VARNOSTI POTI. Potekala bo v torek, 2. oktobra 1990, dopoldne v občinskih središčih. V soboški občini so se dogovorili, da bo akcija DAN VARNOSTI POTI od 8. do 11. ure na Titovi ulici v Murski Soboti od križišča Zvezde do Ulice arhitekta Novaka. V tem času bo ulica zaprta za ves promet. V akciji bodo sodelovali učenci z mentorji vseh šol. Otroci bodo s svojo domišljijo z risbami na pločnikih, transparentih

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Črni teden na pomurskih cestah

Teden, ki je za nami, je bil rekorden po številu prometnih nesreč. Trije ljudje so umrli, veliko pa je bilo hudo poškodovanih. Zanimivo je tudi, da so bili v večini prometnih nesreč udeleženi avtomobili.

TRČIL V AVTOBUS

17. septembra se je zgodila prometna nesreča v naselju Selo. Voznik kolesa z motorjem Leopold Škerlak iz Domanjševca se je peljal po Selu proti Prosenjakovcem. V levem blagem ovinku je vozil po levi strani v trenutku, ko mu je iz nasprotne smeri pripejal voznik avtobusa Aleksander Jošar z Vaneče. Pri trčenju se je Škerlak hudo poškodoval.

NI MU USPELO PREVARATI POLICIJE

Voznik traktorja Mirko Korošak iz Grlave se je peljal iz Ljutomerja proti domu. Kljub temu je vozil brez luči (bile so pokvarjene) in zato spregledal pešca Janka Rajnerja iz Grlave, ki je bil na sredi vozišča. Ni še ugotovljeno, ali je šel peš ob kolesu ali je ležal na cesti. Traktorist je trčil v pešca in ga potikal pred seboj. Potem je zapeljal vzvratno in odpeljal naprej. Nesrečo je prijavil, toda miličniki so mu dokazali, da jo je povzročil sam. Rajner je hudo poškodovan. 22. septembra umrl.

AVTOBUS TRČIL V KOLESARJO

19. septembra se je zgodila prometna nezgoda v G. Bistrici.

prometna nesreča pri Renkovcih. Voznik avtobusa Ladislav Magdič s Kapce je vozil iz Renkovec proti Turnišču. Zunaj naselja je ob srečanju z nasproti vozečim traktorjem spregledal pred seboj kolesarko Marijo Gyerkés iz Turnišča. Zaradi neprimerne hitrosti ni uspel pravočasno zavestiti. Trčil je v kolesarko in ta je zaradi poškodb na kraju nesreče umrla.

PEŠEC HODIL PO SREDI CESTE

19. septembra se je zgodila prometna nesreča v G. Radgoni. Voznik avtobusa Samo Tuš iz G. Radgone je peljal proti mestu. Ko je pripeljal pred železniški prehod, se je srečeval z neznanim voznikom tovornega avtomobila in spregledal pešca Franca Breznika iz Sp. Ščavnice. Ta je hodil po sredini ceste, čeprav je ob cesti pločnik. Avtobus je trčil v pešca in ga hudo poškodoval.

ZANESLO GA JE NA MOKREM CESTIŠČU

21. septembra se je zgodila prometna nezgoda v G. Bistrici.

Voznik osebnega avtomobila Kristijan Gruškovič se je peljal proti G. Bistrici. Nasproti mu je pravilno pnp voznik avtobusa Jože Kalamar iz Cepince. Gruškovič je ravnil, vendar ga je na spoletni cesti neslo v avtobus. Gruškovič se je hudo poškodoval.

SMRTNA NESREČA PRI MATJASEVCIH

23. septembra se je zgodila prometna nesreča pri Matjasevcih. Zaradi hudih poškodb je umrl voznik motornega avtomobila Ernest Klement iz Matjasevc. Zaradi neprimerne domnevne vinjenosti v jarek in hudo poškodovan na kraju nesreče umrl.

TRČIL V OGRAJO HIŠE

23. septembra se je zgodila prometna nesreča v Odranci. Voznik osebnega avtomobila je nezavestno v ograjo hiše in jo so se poškodovali voznik in potnica Daniela Balagac. Tudi Duh, Dušan Maučec in Cesar pa lažje.

Cvetje in Radenci

Turističnemu društvu Radenci je končno uspelo, bi lahko rekli po prvi prireditvi, ki si jo je ogledalo veliko obiskovalcev. Uspelo pa mu je tudi, da je pritegnilo k sodelovanju številne Radenčane.

Festival cvetja Radenci 90 je nova prireditev, ki je zdraviliški kraj spremenila v pašo za oči. Pred kavarno Park, v stekleni dvorani, v hotelu Mura ter v restavraciji Vikend se je v soboto, 22. septembra, povsod nekaj dogajalo.

Veverica Muki (živalce so v radenskem parku udomačene in v veseni stom) je zaščitni znak turističnega društva, zato so kot priznanje za lepoto okolice podeljevali zlate mukice. Albina Kosic je prejela priznanje (podeljevali so jih na cvetličnem plesu) za urejen balkon. Danica Sečko in Jozica Lepo urejeno okolico hiše, župnišče za urejenost okolice cerkve Cirila in da, slaščičarna Tamara za urejenost okolice lokala. Zdravilišče Radenci za urejenost okolice termalnega bazena ter stanovalci Ulice Pohorskega.

Niso pozabili tudi na kritiko. Te so bile deležni: zdravilišče za okolico starih delavnic, stanovalci vrstnih hišic ter Območna vodna Mura zaradi neurejenosti potoka.

Tega dne je svoj praznik slavila tudi Krajevna skupnost Radenci, se slavnostne seje in drugih prireditev udeležili tudi gostje iz pobratene vne skupnosti iz Zagreba.

Bernarda B

Foto: Albert

Radenci ne bi bili Radenci brez prizadevanj delavcev Vrtnarije. Tudi Festival cvetja je v veliki meri uspel po njihovi zaslugi. Domiselnosti jim ne manjka, zato upamo, da bo prihodnje leto še pestrejše.

Največja gneča je bila pred razstavnim prostorom treh avstrijskih vrtnarij iz Radgone. Skupno je sodelovalo 35 vrtnarjev iz Pomurja in Slovenije, zanimivo pa ni bilo cvetje ljubiteljev rož. Med njimi je bilo tudi nekaj eksotičnih.

TIGOP — BELTINCI

Trgovsko podjetje TIGOP Beltinci za vas:

- od načrtov do ključev
- stavbno pohištvo na 5-mesečno obrobno odpovedanje
- ves gradbeni material ● stanovanjsko posojilo, brez pologov in s 24-odstotno obrestno mero.
- KONKURENČNE CENE!
- Vse informacije po telefonu: (069) 41-242

Pričakuje vas TIGOP BELTINCI, Panonska 88